

uponor

Tilinpäätös 2012

Tärkeitä päivämääriä vuonna 2013

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n yhtiökokous pidetään maanantaina 18.3.2013 klo 17.00 alkaen Helsingin messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Tilinpäätöstiedote vuodesta 2012	12.2.	Klo 8.00
Vuoden 2012 tilinpäätös	12.2.	-
Yhtiökokous	18.3.	Klo 17.00
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	21.3.*	-
Osingonmaksupäivä	28.3.*	-
Osavuosikatsaus tammi-maaliskuu	29.4.	Klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi-kesäkuu	26.7.	Klo 12.00
Osavuosikatsaus tammi-syyskuu	25.10.	Klo 8.00

*hallituksen ehdotus

Uponorin sijoittajasuhteet

Kysymykset ja tiedustelut

Sähköposti: ir@uponor.com

Tapaamispyynnöt

Päivi Dahlqvist, johdon assistentti
Puh. 020 129 2823
paivi.dahlqvist@uponor.com

Muut yhteydenotot

Riitta Palomäki, talousjohtaja
Puh. 020 129 2822
riitta.palomaki@uponor.com

Tarmo Anttila, viestintäjohtaja

Puh. 020 129 2852
tarmo.anttila@uponor.com

Muut osakkeenomistajien tiedustelut

Sähköposti: legal@uponor.com

Reetta Härkki, päälakimies
Puh. 020 129 2835
reetta.harkki@uponor.com

Carita Etelämäki,
lakiasiain assistentti
Puh. 020 129 2837
carita.etelamaki@uponor.com

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajan pitää ilmoittaa muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili, tai muussa

tapauksessa Suomen Arvopaperikeskuksen ylläpitämään yhtiön osaksluetteloon. Pitämällä osoitetiedot ajan tasalla varmistatte yhtiön lähettämän osakasinformaation perilletulon.

Suljettu ikkuna

Uponor soveltaa "suljetun ikkunan" periaatetta sijoittajasuhteissaan. Sinä aikana yhtiö ei kommentoi markkinanäkymiä, liiketoimintaan vaikuttavia seikkoja eikä keskus-tele kuluvan tai raportoimattoman tilikauden tapahtumista. Yhtiö ei myöskään tapaa sijoittajia tai lehdistön edustajia tilaisuuksissa, joissa keskustellaan näistä asioista.

Suljettu ikkuna alkaa kunkin raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuosikatsaus-ten julkistamista, ja päättyy tilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen julkaisemiseen.

Julkaisut

Yhtiön tilinpäätös painetaan suomen- ja englanninkielisenä ja on myös saatavana yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.uponor.fi > Sijoittajat > IR-aineisto ja uutiset > Vuosikertomukset. Tilinpäätös lähetetään postitse niille osakkeenomis-

tajille, jotka ovat sen tilanneet. Osavuosikatsaukset ja yhtiötiedotteet julkaistaan yhtiön kotisivuilla suomen- ja englanninkielisinä.

Voit tilata Uponorin sijoittajajulkaisut suoraan verkosta, osoitteesta www.uponor.fi > Sijoittajat > IR-aineisto ja uutiset > Tilauspalvelu. Samassa paikassa voit myös muuttaa yhteystietojasi tai peruuttaa tilauksesi.

Postitse tai puhelimitse tilauksen voi tehdä olemalla yhteydessä viestintäosastoon:
Uponor Oyj, Viestintä
PL 37, Äyritie 20, 01511 Vantaa
Puh. 020 129 2854
Fax 020 129 2841
tiedotus@uponor.com

Sisäpiirirekisteri

Uponor Oyj:n julkinen sisäpiirirekisteri on nähtävissä yhtiön pääkonttorin lakiasiainosastolla osoitteessa Äyritie 20, 01511 Vantaa, puh. 020 129 2837. Lakiasiainosaston sähköpostiosoite on legal@uponor.com. Yhtiön sisäpiiriläisten omistukset näkyvät myös Uponorin kotisivuilla osoitteessa www.uponor.fi > Sijoittajat > Osakkaat.

Sisällys

■ Uponor lyhyesti	4
■ Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille	5
■ Vuosi 2012 lyhyesti	6
■ Konsernin rakenne	12
■ Hallitus ja johtoryhmä	13
Hallituksen toimintakertomus	14
Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle	21
Tunnuslukujen laskentakaavat	22
Konsernin taloudelliset tunnusluvut	23
Osakekohtaiset tunnusluvut	24
Osakkeet ja osakkeenomistajat	25
Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	27
Konsernin laaja tuloslaskelma	34
Konsernitase	35
Konsernin rahavirtalaskelma	36
Laskelma oman pääoman muutoksista	37
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	38

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	38	19. Vaihto-omaisuus	56
2. Toimintasegmentit	44	20. Myyntisaamiset ja muut saamiset	56
3. Lopetetut toiminnot	46	21. Rahavarat	56
4. Liiketoimintojen yhdistäminen	46	22. Oma pääoma	56
5. Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta	47	23. Laskennalliset verot	57
6. Tytäryhtiöiden myynnit	47	24. Työsuhde-etuksiin liittyvät veloitteet	57
7. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	47	25. Varaukset	59
8. Työsuhde-etuksista aiheutuneet kulut	47	26. Korolliset velat	59
9. Poistot ja arvonalentumiset	48	27. Osto- ja muut velat	60
10. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset	48	28. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat	60
11. Tuloverot	49	29. Muut vuokrasopimukset	61
12. Osakekohtainen tulos	50	30. Rahoitusriskien hallinta	61
13. Aineettomat hyödykkeet	50	31. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta	64
14. Aineelliset hyödykkeet	52	32. Pääoman hallinta	64
15. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	54	33. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut	64
16. Osuudet osakkuusyhtiöissä	56	34. Lähipiiritiedot	65
17. Muut osakkeet ja osuudet	56	35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	66
18. Pitkäaikaiset saamiset	56		

■ Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	67
■ Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	70
■ Tilintarkastuskertomus	75
■ Vuosineljännestitiedot	76

Uponor lyhyesti

Uponor on yksi johtavista rakennusten sisäilmasto- ja käyttövesijärjestelmien toimittajista maailmassa. Yhtiöllä on toimintaa keskeisillä Euroopan ja Pohjois-Amerikan markkinoilla, ja sen tuotteita myydään noin sadassa eri maassa.

Yhtiön laadukkaat ja turvalliset ratkaisut tuovat näkymättömää mukavuutta koteihin, toimistoihin, julkisiin tiloihin ja asuinympäristöihin. Uponorin tuotteet vastaavat kestävä kehityksen vaatimuksiin. Ratkaisumme ovat paitsi teknisesti kehittyneitä myös ekologisesti järkeviä ja energiatehokkaita.

Pohjoismaissa Uponor on myös merkittävä yhdyskuntatekniikan järjestelmien toimittaja.

Uponorin ratkaisut

Sisäilmastoratkaisut

Kattava valikoimamme lämmitys-, viilennys- ja ilmanvaihtoratkaisuja on terveellisen ja miellyttävän sisäilmaston perusta. Niiden avulla voidaan vähentää energian kulutusta sekä hyödyntää tehokkaasti uusiutuvan energian lähteitä.

Käyttövesiratkaisut

Luotettavat ja moniin erilaisiin käyttökohteisiin sopivat käyttövesiputkijärjestelmämme ovat hygieenisia, pitkäikäisiä ja ympäristömyönteisiä. Muoviputkijärjestelmiemme etuja ovat myös helpompi asennettavuus, liitosten parempi vuototurva sekä muoviputkien kestävyys veden laadun vaihtelussa.

Yhdyskuntatekniikan ratkaisut

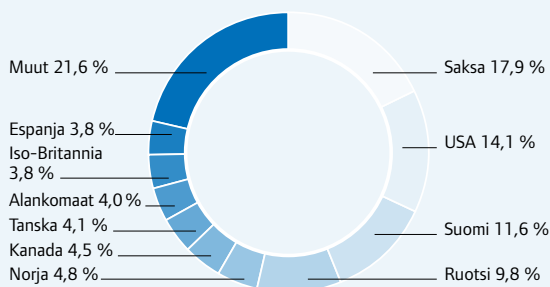
Yhdyskuntatekniikan ratkaisumme mahdollistavat ympäristöystävällisen tavan vesien johtamiseen taajamissa ja haja-asutusalueilla. Tiiviit ja toimintavarmat järjestelmämme kuljettavat ja varastoivat niin puhdasta vettä, sade- ja pintavettä kuin jätevettäkin. Ne tuovat asennuksen jälkeenkin kustannussäästöjä pitkän elinkaarensa aikana.

Uponorin asiakkaat

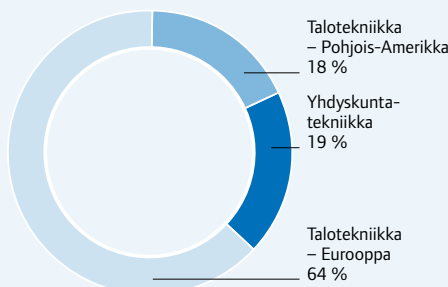
Uponor tarjoaa asiakkailleen teknisesti kehittyneitä ratkaisuja, jotka ovat ekologisesti kestäviä, turvallisia ja luotettavia. Valmistajan luotettavuus, asiantunteva neuvonta ja kyky vastata lupauksista myös tulevaisuudessa ovat asiakkaillemme tärkeitä seikkoja. Toimivat tuotteet ovat vain yksi osa Uponorin osaamisesta. Todellinen lisäarvo tulee asiakkaan tarpeiden tuntemisesta ja kyvystä tarjota juuri heidän tarpeisiinsa sopivia ratkaisuja ja palveluita.

Jakeluliiketoimintamme asiakkaita ovat LVI-asentajat ja asennusliikkeet, jotka hankkivat tuotteemme helposti paikallisista tukkuliikkeistä. Projektiliiketoiminnassa teemme yhteistyötä muun muassa suurten rakennuttajien ja kiinteistökehittäjien kanssa. Yhdyskuntatekniikan asiakkaitamme ovat kunnat ja kunnallisteknisiä palveluja, urakointia ja suunnittelua tarjoavat laitokset ja yritykset.

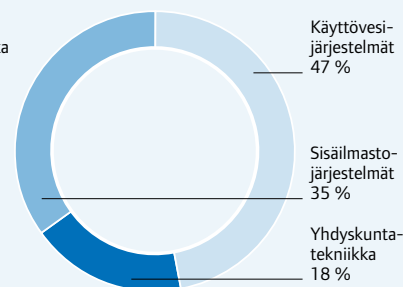
Liikevaihdon jakauma maittain

Liikevaihto segmenteittäin

Liikevaihto tuoteryhmittäin

Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille

Katsausvuoden aikana rakennusmarkkinoiden tilanne Uponorin toiminta-alueilla on ollut varsin vaihtelevaa. Kaikkia markkinoita koskevaa yhteistä nimitystä on vaikea määritellä, mutta tarkasteltaessa kutakin markkinaa erikseen nousee päällimmäiseksi huomioksi tilanteen haasteellisuus.

Markkinoiden hiljaiselosta huolimatta Uponorin tulos vuonna 2012 oli kohdalaisen hyvä. Vaikka bruttokansantuotteen kasvu tärkeimmillä markkinoillamme oli alle prosentin luokkaa, onnistuimme kasvamaan orgaanisesti. Suotuisaa kehitystä tuki toki heikko euro. Myös liikevaihtomme kasvoi, mikä paikkasi keväällä 2012 myydyin saksalaisen, komponenttien valmistukseen keskittyneen liiketoiminnan myyntiä. Myynti oli tärkeä askel strategiamme toteutuksessa, sillä pystyimme nyt entistä paremmin keskittymään ydinliiketoimintaamme ja sen kehittämiseen. Myynti vaikutti positiivisesti myös Uponorin kannattavuuteen, joka on selkeästi edellisvuosia parempi useistakin syistä.

Ensi katsomalta tuloksen paraneminen olisi helppo lukea Pohjois-Amerikan elpyneen kysynnän ansioksi – lähes 8 milj. euron kasvu kannattavuudessa edellisvuoteen verrattuna vaikuttaa merkittävästi koko konsernin talouteen. Ei silti pidä unohtaa, että kehitystä tapahtui muuallakin. Toisin kuin vuonna 2011, raaka-ainekustannukset pysyivät verrattain vakaina, jolloin tuotteiden hinnoittelukin oli helpompaa. Tämän onnistuneen hinnoittelupolitiikan tulokset näkyvät katsauskauden luvuissa. Bruttokatemarginaalimme parani edellisvuoteen verrattuna jokaisella vuosineljänneksellä. Onnistuimme myös pitämään kulut kurissa siitakin huolimatta, että valuuttakurssimuutokset eivät tällä kertaa toimineet Uponorin eduksi ja yritysjärjestelyihin käytettiin varoja edellisvuotta enemmän.

Viime vuoden puheenvuorossani kerroin ohjeistuksestamme tulevalle vuodel-

le. Sen taustalla oli luja luottamus tulevaisuuteen. Tässä suhteessa mikään ei ole muuttunut. Monet pitkän aikavälin trendit tukevat Uponorin kehitystä. Uudisrakentamisen markkinoilla on yhä hiljaista ja tilanne tulee todennäköisesti jatkumaan samanlaisena vielä monta vuotta, mutta kiinnostus kestävästä ja laadukkaampaa rakentamista kohtaan kasvaa. Mikäli taloustilanne ei mahdollista uudisrakentamista, tulee korjausrakentamisesta houkutteleva vaihtoehto. Samalla kun rakennuksen energiatehokkuuden lisääminen hyödyttää kiinteistösiijoittajaa tai omistajaa, se tarjoaa loistavat liiketoimintamahdollisuudet myös meille. Maasta riippuen korjausrakentaminen vastaa yleensä noin 40–60 prosenttia rakennusmarkkinoiden kokonaisarvosta.

Väittäisin, että Uponor on monessakin mielessä valmis hyödyntämään näitä trendejä. Tarjontamme soveltuu saumattomasti kestävään ja laadukkaaseen rakentamiseen. Uponorin tuotteet ja järjestelmät perustuvat teknologiaan, jota on menestyksekkäästi käytetty maailman tärkeimmillä markkinoilla jo usean vuosikymmenen ajan. Omat insinöörimme ja muut asiantuntijat vievät kehitystä eteenpäin liittäen tuotteisiin uusia ominaisuuksia, jotka vastaavat asiakkaidemme vaatimuksia nyt ja tulevaisuudessa.

Uponorin asema pientalorakentamisen markkinasegmentissä on meille tärkeillä alueilla vahva. Isossa-Britanniassa ja Saksassa äskettäin toteutetut yritysostot vahvistivat asemaamme entisestään ja antoivat valmiudet laajentaa toimintaa kerrostalojen ja julkis- tai liikerakentamisen segmentteihin. Hyviä tuloksia on jo saatu esimerkiksi Sveitsistä, missä Uponor on nyt toiminut parin vuoden ajan. Suotuisa kehitys on merkki strategiamme onnistumisesta.

Korjausrakentamisen markkinoiden osalta haasteenamme on jo kauan ollut sopivan väylän löytäminen markkinoil-

le. Olemme nyt kehittäneet kumppanimme kanssa liiketoimintamalleja, jotka kiinnostavat asiakkaitamme. Uskon, että pystymme kehittämään näitä konsepteja edelleen ja viemään niitä myös uusille markkina-alueille.

Viime syksynä julkistimme suunnitelmamme yhdistää yhdyskuntatekniset liiketoimintamme KWH-yhtymän kanssa. Tätä kirjoittaessani asia odottaa vielä kilpailuviranomaisen hyväksyntää.

Yhdyskuntateknikka on Uponorille tärkeä liiketoiminnan ala. Toimintamme juuret ovat yhdyskuntateknikassa ja viime vuosina olemme kiinnittäneet erityistä huomiota yhdyskuntateknikan tuote- ja järjestelmätarjonnan päivittämiseen. Rohkenen väittää, että olemme tässä onnistuneet, sillä Yhdyskuntateknikan viime vuoden liikevaihdosta yli 25 % tuli viimeaikaisista innovaatioista. Uponor haluaa olla vahvasti läsnä yhdyskuntateknisillä markkinoilla ja varmistaa, että meillä on kestävällä pohjalla olevaa liiketoimintaa Pohjois-Euroopassa nyt ja tulevaisuudessa.

Vuosi 2013 on vielä kirjoittamaton lehti. Heikoista näkymistä huolimatta ennustettavuus monilla Euroopan markkinoilla on parantunut. Pohjois-Amerikassa rakentajat palailevat jo työpaikoilleen ja useimmat mittarit ennakoivat kasvun jatkuvan vakaana. Mekin olemme tulevaisuuden suhteen edellisvuotta optimistisempia.

Uponorin hallitus julkaisi uudet pitkän aikavälin tavoitteet helmikuussa 2013. Ne perustuvat samoihin kriteereihin kuin ennenkin, mutta tavoitteita on päivitetty vastaamaan toiminnan nykyistä "normaalitasoa". Olen vakuuttunut siitä, että käynnistämämme toimenpiteet auttavat meitä saavuttamaan tai jopa ylittämään asettamme tavoitteet.

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Vuosi 2012 lyhyesti

Liiketoimintakatsaus

Talotekniikka – Eurooppa

Käyttövesiratkaisut

Käyttövesiratkaisuissa pyrimme strategisten tavoitteidemme mukaisesti vahvistamaan tarjontamme lisäarvoa asiakkaille ja luotettavaa brändi-imagoa. Erityisesti keskityimme rakentamishokkuuteen, hygieenisyyteen ja kestäväen kehityksen mukaisiin ratkaisuihin.

Uusien tuotteiden kehitystyö ja jakelu paransivat kilpailukykyä ja tarjosivat mahdollisuuden levittäytyä uusille markkinasegmenteille.

Käynnissä on useita strategisesti tärkeitä yhteistyöhankkeita. Yhteistyössä Milwaukeeen kanssa olemme tuoneet Euroopan markkinoille yli 10 000 Quick & Easy -liitinten laajennustyökälua, jotka paitsi parantavat kannattavuut-

ta myös helpottavat Q&E-järjestelmien asennusta. Kehitimme myös järjestelmää kokonaisuudessaan ja lanseerasimme Pohjoismaiden markkinoille uudistetun Quick & Easy -liittimen, joka parantaa järjestelmän toimintaa alhaisissa lämpötiloissa.

Sisäilmastoratkaisut

Asuinrakennusten lattialämmitysjärjestelmissä keskityimme järjestelmätarjontamme järkeistämiseen ja kilpailukyisten tuotteiden kehittämiseen eri hintakategorioihin. Tavoitteisiin on pyritty uudistamalla ohjausjärjestelmiä, kehittämällä itsestään kiinnittyvien lattialämmitysjärjestelmien tuoteperhettä ja käynnistämällä hanke tuotetarjonnan brändi-ilmeen kehittämiseksi. Ensimmäisiä askeleita kohti energiatehokkaita, asuinrakennuksiin integroituvia sisäilmastoratkaisuja edustaa maalämpöpumppujärjestelmään yhdistettävä omakotitalon viilennysjärjestelmä.

Liike- ja julkisrakennusten sisäilmastoratkaisuissa on keskitytty TABS-järjestelmien vientiin uusille markkina-alueille Euroopassa. Lanseerauksen tueksi tehtiin laaja tutkimus järjestelmien koko elinkaaren kattavista kustannuksista ja energiansäästövaikutuksista. Tulokset vastaavat nykykuluttajien tarpeisiin kestäväen kehityksen mukaisista ja ympäristöystävällisistä ratkaisuista.

Keski-Eurooppa

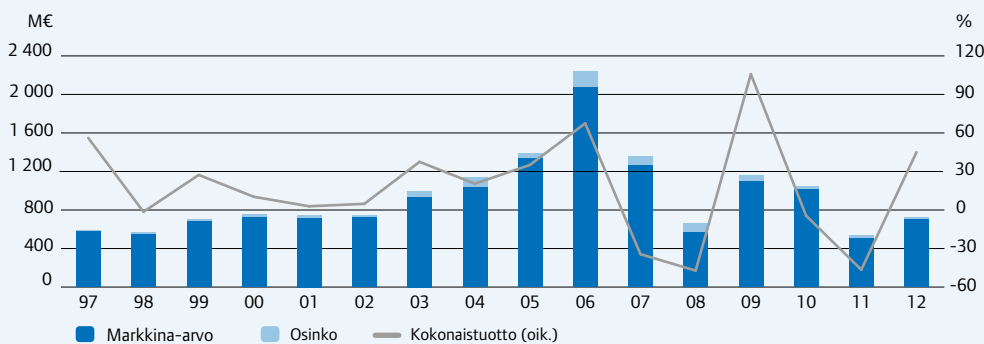
Turvallisina pidettyjen sijoituskohteiden puuttuessa investointeja on Saksassa kanavoitu enenevässä määrin erilaisiin rakennushankkeisiin kuten korjausrakentamiseen. Saksassa puhutaankin usein "kultaista betonista".

Vuoden aikana vahvistimme osaamistamme ja asemaamme projektiliiketoiminnassa, joka on yksi tärkeimmistä paino-

Osakekurssi ja -vaihto 2012

Omistaja-arvon kehitys 1997–2012

Uponorin sijoittajasivut löytyvät os. www.uponor.fi > Sijoittajat.

pistealueistamme. Vuonna 2011 hankitun Zent-Frengerin tuote- ja palveluvalikoima täydentää mukavasti Uponorin kokonaistarjontaa tukien suuremman mitatakaan projektiliiketoimintaa, mikä mahdollistaa kattavat energiaratkaisut ja vastaa asiakkaiden toiveisiin pienemmästä energiankulutuksesta ja lisääntyneestä viihtyisyydestä.

Hyödynsimme asiakkaiden lisääntyvää ympäristötietoisuutta tuomalla markkinoille uusia tuotteita, kuten energiapaalut ja energiakorit, sekä laajentamalla hallintalaitteiden valikoimaa. Taustalla on halu pystyä tarjoamaan asiakkaille integroitu ja täydellisesti yhteensopiva kokonaisratkaisu.

Pohjois-Eurooppa

Vuoden 2012 strategiaan tavoitteisiin kuului muun muassa pyrkiminen uusille sovellusmarkkinoille (esimerkiksi ilmastointi-, sammutus-, ja viilennyssovellukset) heikentämättä asemaamme lattialämmitys- ja käyttövesi-/patteriliitäntämarkkinoilla.

Heikko talustilanne hidasti uusien sovellusten lanseerausta, mutta monikerrospotkien myynti kasvoi lupaavasti ja uskomme kasvun vielä kiihtyvän, kun metalliputkia korvataan muovisilla ratkaisuilla.

Pohjoismaissa ympäristöystävällisten ja kestävien ratkaisujen kysyntä jatkaa kasvamistaan. Markkinapotentiaali on valtava, ja parhailaan kehitämme ja tuomme markkinoille ratkaisuja, joilla kysyntään voidaan vastata.

Lounais-Eurooppa

Vuoden 2012 tärkein tavoite Lounais-Euroopan markkinoilla oli kasvattaa Uponorin lattialämmitys- ja viilennysjärjestelmien osuutta vahvasti edustettujen perinteisten, vesikiertoisiin pattereihin ja puhallusilmaan perustuvien järjestelmien kustannuksella. Rakennusmarkkinoiden heikosta tilanteesta huolimatta Uponorin

lattialämmitys- ja viilennysjärjestelmät ovat vallanneet alaa erityisesti uudisrakennuksissa ja suurissa remontointihankkeissa.

Käyttövesiratkaisujen markkinaosuutta on pyritty kasvattamaan lisäämällä yhteistyötä paikallisten jakelijoiden ja suurimpien asennusliikkeiden kanssa. Uponorin käyttövesiratkaisut ovat vallanneet alaa perinteisiltä metalliputkilta ja muilta muovijärjestelmiltä. Uusien tuotteiden myötä ja lisäarvoa kehittämällä on tarkoitus levittäytyä uusille markkinasegmenteille.

Itä-Eurooppa

Venäjällä Uponorin näkyvyys ja tuotteiden parempi saatavuus ovat kasvattaneet liiketoimintaa reippaasti. Avainasiakkuuksien järjestelmällisen kehittämisen ansiosta Uponorin järjestelmiä on asennettu useisiin merkittäviin rakennuskohteisiin. Olemme myös ottaneet ensimmäiset askeleet tuotteiden saamiseksi vähittäismyyntiin.

Hyvän brändin, pitkäaikaisen toiminnan ja luotettavien ratkaisujen ansiosta

Osakekohtaisia tunnuslukuja

	2012	2011	2010	2009	2008
Osakekannan markkina-arvo, M€	702,8	502,2	1 013,2	1 098,1	563,7
Tulos osaketta kohti (laim.), €	0,45	0,03	0,34	0,16	0,99
Osinko, M€	¹⁾ 27,8	25,6	40,2	36,5	62,1
Osakekohtainen osinko, €	¹⁾ 0,38	0,35	0,55	0,5	0,85
Efektiiivinen osinkotuotto, %	4,0	5,1	4,0	3,3	11,0
Osakkeen vaihtokurssit (antikorjattu), €					
- korkein, €	10,00	14,25	15,66	15,10	18,91
- alin, €	6,77	6,03	10,58	6,80	6,10
Osakkeenomistajien määrä	17 788	19 828	22 087	20 214	18 629

¹⁾ hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä.

Pitkän ajan taloudelliset tavoitteet

Tavoite	Asteikko	2012	2011	2010	2009	2008
Orgaaninen liikevaihdon kasvu	BKT ^{*)} + 3 %-yks.	3,2 %	4,9 %	2,0 %	-22,7 %	-9,4 %
Liikevoittomarginaali (EBIT)	>10 %	7,1 %	4,4 %	7,0 %	5,6 %	5,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	> 20 %	16,7 %	11,0 %	14,4 %	8,1 %	22,2 %
Velkaantuneisuus (vuosineljänneksen keskiarvosta mitattuna)	30–70	64,0	55,8	45,5	45,2	46,4
Osinko	> 50 % tuloksesta	84,4 %	1018,5 %	162,5 %	316,3 %	85,7 %

^{*)} BKT:n kasvu perustuu kymmenen suurimman maan kasvun painotettuun keskiarvoon

Vuosi 2012 lyhyesti

markkinaosuutemme kasvoi myös Baltian maissa ja muualla Itä-Euroopassa.

Aasia ja kansainvälinen myynti

Kiinassa keskityimme laajentamaan Uponorin myynti- ja jakeluverkostoa, lisäämään Uponorin tunnettavuutta mahdollisten asiakkaiden keskuudessa ja tuomaan käyttövesiratkaisut Kiinan markkinoille. Tällä hetkellä Uponorilla on useita jakelijoita eri puolilla maata. Jakelijat huolehtivat tuotteiden varastoinnista ja parantavat siten tuotteiden saatavuutta.

Erityisen ylpeitä olemme osallistumisestamme Kiinan Qingdaoon pystytetyn nollapäästöisen rakennuksen rakennushankkeeseen. Se on osa Bayer Eco Commercial -rakennusohjelmaa. Energiaa säästävien ja silti tehokkaiden viilennysjärjestelmien kysyntä kasvaa edelleen myös muualla Aasiassa.

Kansainvälisen myynnin organisaatiorakennetta on järkeistetty keskittymällä

nykyisten strategisten kumppanuuksien tarjoamiin liiketoimintamahdollisuuksiin.

Toimitusketju

Talotekniikka – Euroopan toimitusketjussa vuonna 2009 käynnistetty World Class Operations (WCO) -kehitysohjelma on edennyt hyvin. Ohjelma, johon osallistuvat kaikki tuotannon työntekijät, on vähentänyt laadullisia ongelmia, tuonut ajallisia säästöjä ja pienentänyt kustannuksia ja materiaalien kulutusta.

Vuonna 2012 Saksaan perustettiin Keski-Euroopan jakelukeskus, jonka toiminta on ollut kiitettävän tehokasta. Joulukuussa Pohjoismaiden markkinoita palveleva keskusvarasto otettiin käyttöön Ruotsissa. Varasto valmistui aikataulusta edellä ja sovitussa budjetissa.

Hankinnoissa on keskitytty säästöihin ja toimitusten luotettavuuteen. Vuonna 2012 erityistä huomiota kiinnitettiin epäsuoriin hankintoihin. Tämä on keskeisellä sijalla myös vuonna 2013.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

Hioimme strategiaamme, jotta pystymme paremmin hyödyntämään eri markkinasegmenttien tarjoamat mahdollisuudet. Huomiomme kiinnittyi erityisesti liikerakennusten käyttövesiratkaisuihin, mihin tulemme suuntaamaan myös enemmän resursseja. Ennakoimme kasvun olevan merkittävää erityisesti hotelli- ja majoitusliiketoiminnassa ja kerrostalorakentamisessa. Pohjois-Amerikan PEX-putkia valmistavista yrityksistä Uponor on kehittänyt alaa aktiivisesti ja menestyksekkäästi, minkä ansiosta myös Uponorin markkinaosuus on kasvanut suhteellisen suureksi.

Vaikka liikerakentaminen onkin ollut toiminnan keskiössä, hyödynnämme toki käyttövesiratkaisujen kysynnän myös asuinrakennusmarkkinoilla, joka on osoittanut elpymisen merkkejä. Olemme hyödyntäneet myös yhteis-

Tärkeitä tiedotteita vuonna 2012

24.1.2012

Uponor myy saksalaisen komponentteja valmistavan yksikkönsä, joka ei kuulu yhtiön ydinliiketoimintaan

7.2.2012

Uponor kirjaa alas lainasaamisen, joka liittyy vuonna 2008 myytyyn, Englannissa ja Irlannissa sijaitsevaan yhdyskuntatekniseen liiketoimintaan

10.2.2012

Uponor Oyj:n tilinpäätöstiedote 1–12/2011: Uponorin liikevaihto kasvoi, kertaluonteiset erät vaikuttivat tulokseen

15.2.2012

Uponor nimittää Bill Grayn Pohjois-Amerikan aluejohtajaksi

2.3.2012

Uponor perustaa uuden osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka tavoitteena on sitouttaa johtajia sekä palkita johtoa hyvistä suorituksista

13.3.2012

Uponor ostaa loput saksalaisen Zent-Frengerin osakkeet ja omistaa nyt yhtiön koko osakepääoman

15.3.2012

Uponorin varsinaisen yhtiökokouksen päätökset: Osinko 0,35 € osakkeelta; hallitukseen valittiin uudelleen sen entiset jäsenet lukuun ottamatta Aimo Rajahalmeta, joka ei ollut käytettävissä tehtävään, sekä uutena jäsenenä Jari Rosendal; yhtiökokous hyväksyi kaikki hallituksen ehdotukset, mukaan lukien valtuutuksen hankkia omia osakkeita ja valtuutuksen päättää osakeannista sekä nimitystoimikunnan perustaminen

työkuviota Milwaukee Toolin kanssa, vahvoja suhteita rakentajiin, ProPEX-liitinjärjestelmän ainutlaatuisia ominaisuuksia ja Uponorin erikois muoviratkaisuja metalliliitinten korvaamiseen.

Rakennusten suunnittelussa energiansäästö ja sisäilman laatu ovat keskeisellä sijalla, mikä luo potentiaalia Uponorin sisäilmastoratkaisuille (lattialämmitys ja -viilennys). Pohjois-Amerikassa asuinrakennusten lattialämmityksessä käytetään paljon juuri Uponorin PEX-putkia, joskin kasvu on hieman hidastunut luksuskotimarkkinoilla, joilla Uponorin menestys on ollut suurinta. Kasvun hidastumisen vaikutukset on tarkoitus kattaa uuden liiketoimintamallin voimin.

Vaikka kilpailu kuparin, puhallusilmajärjestelmien ja kilpailevien muoviratkaisujen kanssa on kireää, olemme onnistuneet laajentamaan asiakaspohjamme ja kasvattamaan markkinaosuuttamme kouluttamalla yhteistyökumppaneitamme ja esittelemällä heille Uponorin

kustannustehokkaita ja luotettavia käyttövesiratkaisuita.

Yhdyskuntatekniikka

Uponor on pyrkinyt vahvistamaan asemaansa pohjoismaisilla markkinoilla, ja vuonna 2012 tehdyt panostukset hyödynnettiin niiden täyteen arvoon. Innovatiivisuus niin tuotekehityksessä kuin sovelletuissa prosesseissa ja teknologiassakin vahvistivat Uponorin brändiä ja kasvattivat markkinaosuutta. Runsas neljännes myynnistä tulee viimeisten neljän vuoden aikana kehitetyistä tuotteista.

Asiakkaan toiveiden huomioiminen tuotekehityksessä ei heikennä tehokkuutta ja harmonisointia. Uusi tekniikka on paitsi tehostanut järjestelmiämme myös vienyt tuotantoprosesseja eteenpäin. Lisäksi uudet järjestelmät, kuten Uponor IQ -hulevesijärjestelmä ja Uponor Ultra -viemärijärjestelmä, auttavat pienentämään varastomääriä.

15.3.2012

Uponorin hallitus päättää suunnatusta annista johdolle osana vuosien 2007–2011 osakekannustinohjelmää

27.4.2012

Osavuositarkastus 1–3/2012: Uponor hyödynsi talvisesongin tilaisuudet

10.8.2012

Osavuositarkastus 1–6/2012: Uponor kasvoi Pohjois-Amerikassa, Euroopassa markkinat heikentyivät

21.9.2012

Uponor ja KWH-yhtymä ilmoittavat aikeesta yhdistää yhdyskuntatekniset liiketoimintansa; tavoitteena on tehostaa toimintaa ja parantaa kannattavuutta. Kaupan toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisten hyväksyntää, jota odotetaan vuoden 2013 ensimmäisen neljänneksen aikana.

26.10.2012

Osavuositarkastus 1–9/2012: Pohjois-Amerikan kasvu vahvisti Uponorin tuloskehitystä

Vuosi 2012 lyhyesti

Uponor ja kestävä kehitys

Vuonna 2012 Uponorissa otettiin käyttöön neljä kestävän kehityksen peruseriaa, jotka pohjautuvat edellisvuonna määriteltyyn vuoden 2020 tavoitelaan. Peruseriaatteen ohjaavat kestävän kehityksen mukaista toimintaa kaikessa toiminnassamme:

- Kestävä kehitys on tärkeä osa kaikkea toimintaamme
- Pyrimme pitämään ympäristövaikutukset mahdollisimman pieninä
- Innovatiiviset ratkaisumme luovat miellyttäviä ja mukavia elinympäristöjä
- Sitoutamme kestävään toimintaan myös ulkoiset yhteistyökumppanimme

Tavoitteenamme on vahva yrityskulttuuri, jonka keskiössä on kestävä kehitys. Sen lisäksi, että ympäristövastuullisuus näkyy kaikissa toiminnoissamme ja tarjoamissamme ratkaisuisa, pyrimme myös yhdessä ulkopuolisten yhteistyökumppaneidemme kanssa luomaan kestäviä elinympäristöjä tuleville sukupolville.

Haluamme viedä kestävän kehityksen periaatteet toimintaamme konserninlaajuisesti. Tämän tukemiseksi olemme luoneet kestävän kehityksen verkoston, jonka tehtävänä on edistää Uponorin sisäistä vastuullista toimintaa ja levittää kestävän kehityksen sanomaa. Peruseriaatteen toimivat myös johtotähtenä vastuuden määrittämisessä. Olemme selkeyttäneet kestävästä kehityksestä tukevia rakenteita ja vastuita, ja samassa yhteydessä olemme perustaneet uuden toimen, jonka avulla haluamme varmistaa, että kestävä kehitys on mukana Uponorin kaikissa toiminnoissa.

Uponor Euroopan rakennusteollisuudessa

Uponor allekirjoitti yhdessä muiden jäsenyritysten kanssa ENCORDin kestävän kehityksen peruskirjan vuonna 2011 ja on sen

jälkeen osallistunut aktiivisesti rakennusalan kasvihuonekaasupäästöjen mittaamisesta ja raportointia koskevan ohjeistuksen laatimiseen. Ohjeistuksessa määritetään päästöjen mittaamista ja raportointia koskevat, hyvää toimintatapaa vastaavat vähimmäisvaatimukset. Uponor on arvioinut omat kasvihuonekaasupäästöt ohjeistuksen mukaisesti ja luovuttanut raportin ENCORDin jäsenyrityksille.

Tällä hetkellä työn alla on Euroopan rakennusteollisuuden yhteisen jätteiden käsittelyohjeistuksen laatiminen. Ohjeistus on tarkoitus julkaista vuoden 2013 aikana ja se sisältää rakennusjätteiden mittaamista ja raportointia koskevien ohjeiden lisäksi tietoja rakennusjätteistä ja niiden käsittelystä ja kierrättämisestä. Kun jätteen määrä tiedetään, voidaan epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3 eli päästöt, joihin yritys ei voi suoraan vaikuttaa) laskea ENCORDin ohjeistuksen mukaan.

CDP-raportin tulos entistäkin parempi

Uponorin sisäinen ympäristöhallinto on toiminut aktiivisesti yhtiön toiminnan ympäristövaikutusten pienentämiseksi; olemme esimerkiksi ottaneet käyttöön uusia energiatehokkaita ja lämmön talteen ottavia tuotantolaitteita ja uusineet Nastolan tehtaan valaistuksen. Työn tulokset näkyvät Pohjoismaita koskevan CDP Nordic Reportin (CDP = Carbon Disclosure Project) vuoden 2012 tuloksista, jossa Uponorin tunnusluvut ovat selvästi vuoden 2011 lukuja paremmat. Sen lisäksi, että päästötiedot ovat avoimesti kansainvälisten sijoittajien saatavilla, CDP-raportointi tarjoaa viitekehysten, jota vasten Uponorin on helppo arvioida omien toimintojensa ympäristövaikutuksia.

Olemme myös käynnistäneet Keski-Euroopassa pilottihankkeen, jossa on tarkoitus arvioida asiakkaille toimitettavien tavaroiden kuljetukseen ja jakeluun liittyvät, epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (Scope 3). Hankintojen, ostopal-

veluiden sekä asiakastoimituksia edeltävien kuljetusten ja jakelun päästöt on jo sisällytetty epäsuorien kasvihuonekaasupäästöjen raporttiin.

GRI-raportoinnin pilottihanke on valmis

Vuonna 2011 päätimme ryhtyä noudattamaan Global Reporting Initiative (GRI) mallia kestävän kehityksen raportoinnissa ulkoisille kohderyhmille. Pilottihankkeessa vuoden 2012 aikana otettiin käyttöön tietokoneohjelma, jonka avulla kerätään avaintiedot ja luodaan GRI-mallin mukainen raportti. Pilottihanke saatiin päätökseen, ja seuraavaksi ohjelmisto otetaan käyttöön konserninlaajuisesti. Ohjelmiston avulla kerätään tietoja Uponorin ulkopuolisille tahoille laadittavia raportteja varten. GRI-mallin etuna on, että lukijan on helppo seurata, miten Uponor etenee suhteessa omiin kestävän kehityksen tavoitteisiinsa ja muihin yrityksiin. Raportissa myös taloudelliseen, ympäristö- ja yhteiskuntavastuuseen liittyvät luvut on esitetty yksityiskohtaisesti.

Rakennetun ympäristön kehittäjä

Pohjoismainen rakennusteollisuus on koonnut kestävän kehityksen mukaiset rakentamisperiaatteet Nordic Built Charteriin, jonka alan johtavat yritykset ovat allekirjoittaneet. Nordic Built on pohjoismainen aloite, jolla halutaan nopeuttaa kestävän rakentamisen kehittämistä. Nordic Built -ohjelma toteutetaan kolmessa vaiheessa vuosien 2012–2014 aikana. Ohjelma julkaistiin samassa yhteydessä uuden, teollisuutta ja innovatiivisuutta koskevan vihreän kasvun ohjelman kanssa.

Osallistamalla ohjelmaan ja allekirjoittamalla Nordic Built Charterin vuonna 2012 sitouduimme luomaan kilpailukykyisiä ratkaisuja kestävästi rakennetun ympäristön toteuttamiseksi.

Elinkaarianalyysistä hyötty ympäristökin

Uponor on osallistunut muoviputkien elinkaarianalyysin kehittämiseen Euroopan muoviputkivalmistajien järjestön TEPPFA:n (The European Plastic Pipes and Fittings Association) puitteisissa sekä yhteistyössä flaamilaisen teknillisen tutkimuskeskuksen (VITO) kanssa. Tavoitteena on ollut saada todennukaisia ympäristötunnuslukuja ja selvittää muoviputkien koko elinkaaren aikainen ympäristövaikutus. Uponorissa on keskitytty erityisesti tyyppilisten käyttövesiratkaisujen ympäristövaikutuksiin niiden koko elinkaaren ajalla eli raaka-ainetuotannosta aina käyttöänsä loppumiseen saakka ISO 14040- ja ISO 14044-standardien mukaisesti. Kun tyyppiliseen eurooppalaiseen perheasuntoon on asennettu ristosilloitetut polyeteeniputket (PEX-putket) ja monikerroskomposiittiputket (MLCP), käyttövesijärjestelmän ympäristövaikutukset ovat varsin vähäiset. Kupariputkiin verrattuna vaikutukset ovat pienemmät kaikissa ympäristöluokissa ja jäävät keskimäärin alle neljännekseen kupariputkien ympäristövaikutuksista.

Yhdyskuntatekniikan viemäriasiennuksissa käytetyn kaksiseinäisen polypropeeniputken elinkaarianalyysi osoitti sen ympäristövaikutusten olevan keskimäärin 79 % vastaavan betonijärjestelmän vaikutuksista. Vedenjakelussa käytetyn polyeteeniputken ympäristövaikutukset jäivät alle 20 prosenttiin valurautaputkien ympäristövaikutuksista.

Eettistä toimintaohjetta on päivitetty

Uponorin hallitus hyväksyi ensimmäiset eettiset toimintaohjeet jo vuonna 2006. Vuoden 2012 kuluessa päivitimme eettistä ohjeistusta ja nykyään se sisältää myös kestävästä kehityksestä koskevat kohdat, jotka liittyvät läheisesti ihmisoikeuksiin ja ympäristöstä huolehtimiseen.

Kestävän kehityksen mittarit

Mittari	Yksikkö	2012 ^{*)}	2011 ^{*)}	2010	2009
Ympäristömittarit					
Kokonaisenergian kulutus	1 000 MWh	137,0	154,7	163,1	170,4
- Sähkön käyttö	1 000 MWh	97,5	105,7	107,8	104,2
- Fossiilisten polttoaineiden käyttö	1 000 MWh	39,5	49,0	53,0	66,2
- Raaka-aineiden käyttö	1 000 tonnia	70,9	82,7	95,3	90,9
- josta uusiokäyttöä	%	7,4	7,1	6,0	5,3
Veden kulutus	1 000 m ³	115,5	129,3	139,3	151,2
Kasvihuonekaasupäästöt					
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 1 + scope 2 yhteensä)	1 000 tonnia	33,3	47,1	45,6	52,7
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 3)	1 000 tonnia	179,0	204,0	204,6	208,0
Jäteveden määrä	1 000 m ³	28,6	42,8	36,6	39,0
Vaarallinen jäte	1 000 tonnia	0,3	0,3	0,2	0,3
Jätettä yhteensä	1 000 tonnia	11,1	11,5	11,4	10,6
Kierrätetyn jätteen määrä	1 000 tonnia	8,3	8,7	9,2	9,0
Tuotantolaitosten määrä					
Tuotantolaitosten määrä		9	10	10	10
ISO 14001 -hyväksytyt tuotantoyksiköt		7	8	8	8
%-osuus kaikista tuotantoyksiköistä	%	78	80	80	80
Sosiaaliset mittarit					
Henkilökunnan määrä (kokopäiv.)		3 052	3 228	3 197	3 316
Henkilöstön vaihtuvuus	%	6,67	5,37	4,75	5,64
Työperäisiä tapaturmia		75	67	78	64
Menetetty työaika tapaturmien vuoksi	tuntia	5 773	6 731	10 733	9 230
Menetetty työaika (suht.)	%	0,11	0,12	0,19	0,16

^{*)} Vuonna 2011 ei kaikkia lukuja ollut saatavilla raportointipäivänä, joten sähkön ja polttoaineiden kulutus perustui arvioon.

^{**)} Luvuissa ei ole mukana ostetun Zent-Frenger GmbH:n luvut eikä myyty Hewing GmbH.

Kasvihuonekaasut (GHG)

Scope 1 suorat kasvihuonekaasupäästöt, joihin yritys voi itse vaikuttaa

Scope 2 epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt, jotka aiheutuvat yrityksen energian kulutuksesta (sähkö, lämmitys, viilennys ja höyry)

Scope 3 epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt toiminnoista, joihin yritys ei voi suoraan vaikuttaa (muiden omistamat tai hallitsemat päästölähteet)

Uponorin eettiset toimintaohjeet sisältävät kokoelman selkeitä sääntöjä, jotka koskevat yksiselitteisesti kaikkia Uponorin työntekijöitä. Uponor edellyt-

tää myös alihankkijoiltaan sitoutumista näiden periaatteiden noudattamiseen.

Konsernin rakenne

Uponor-konserni
1.1. 2013

Toimitusjohtaja

Jyri Luomakoski

Talotekniikka – Eurooppa

Myynti ja markkinointi

- Keski- ja Itä-Eurooppa, Aasia, Kansainvälinen myynti
Heiko Folgmann
- Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Eurooppa
Fernando Roses

Tuote- ja palvelutarjonta

- Sisäilmastoratkaisut
Heiko Folgmann
- Käyttövesiratkaisut
Fernando Roses

Tuotanto ja jakelutie

Sebastian Bondestam

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

- Yhdysvallat
- Kanada
Bill Gray

Yhdyskuntatekniikka

- Ruotsi
- Norja
- Tanska
- Suomi
- Venäjä
- Baltia
Robin Carlsson

Konsernitoiminnot

Brändi • Henkilöstöhallinto • Lakipalvelut • Sisäinen viestintä | Toimitusjohtaja *Jyri Luomakoski*
Ostot ja toimitusketjun hallinta | Tuotanto- ja logistiikkajohtaja *Sebastian Bondestam*
Kehitys ja teknologia • Kestävä kehitys | Yhdyskuntatekniikan johtaja *Robin Carlsson*
Riskienhallinta • Sijoittajasuhteet • Talous ja hallinto • Tietojärjestelmät
Ulkoinen viestintä | Talousjohtaja *Riitta Palomäki*

Hallitus ja johtoryhmä

Hallitus

Jari Paasikivi

s. 1954, Suomen kansalainen, KTM
Toimitusjohtaja, Oras Invest Oy

- Uponor Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 13.3.2008–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2007–
- Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja
- Nimitystoimikunnan asiantuntijajäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 546 830 kappaletta

Jorma Eloranta

s. 1951, Suomen kansalainen, DI, vuorineuvos

- Uponor Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja, 15.3.2012–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2005–
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

- Palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 34 845 kappaletta

Eva Nygren

s. 1955, Ruotsin kansalainen, arkkitehti
Toimitusjohtaja, Rejler-yhtymä

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2011–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 446 kappaletta

Jari Rosendal

s. 1965, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri
Non-ferrous Solutions -liiketoiminta-alueen
johtaja ja johtoryhmän jäsen, Outotec Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2012–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 2 115 kappaletta

Anne-Christine Silfverstolpe Nordin

s. 1950, Ruotsin kansalainen,
sosionomi (Socionomexamen)

Partneri ja konsultti, Neuhauser & Falck AB

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2003–
- Palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 37 134 kappaletta

Rainer S. Simon

s. 1950, Saksan kansalainen,
kauppatiet.tri. (Dr. oec. HSG)

Toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2004–
- Omistaa Uponorin osakkeita 34 510 kappaletta

Johtoryhmä

Jyri Luomakoski

s. 1967, Suomen kansalainen, MBA,
Toimitusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996
- Johtoryhmän jäsen 1.10.1999 alkaen
- Toimitusjohtaja, Uponor Oyj, 27.10.2008 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 43 760 kappaletta

Sebastian Bondestam

s. 1962, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri,
Tuotanto- ja logistiikkajohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2007
- Johtoryhmän jäsen 1.4.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 6 907 kappaletta

Robin Carlsson

s. 1966, Ruotsin kansalainen, diplomi-insinööri,
(M.Sc. (Mechanical Engineering)),
Johtaja, Yhdyskuntateknikka

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2006

- Johtoryhmän jäsen 1.9.2010 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 1 900 kappaletta

Heiko Folgmann

s. 1967, Saksan kansalainen,
kauppat. maisteri (Diplom-Kaufmann),
Johtaja, Keski- ja Itä-Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1999
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 5 470 kappaletta

Bill Gray

s. 1965, Kanadan ja Ison-Britannian
kansalainen, kauppatieteiden ja valtiotieteiden
kandidaatti [B. Com. (Finance and marketing)
& B.A.], Johtaja, Pohjois-Amerikka

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2008
- Johtoryhmän jäsen 15.2.2012 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 500 kappaletta

Riitta Palomäki

s. 1957, Suomen kansalainen, kauppatieteiden
maisteri, Talusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2009
- Johtoryhmän jäsen 1.6.2009 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 000 kappaletta

Fernando Roses

s. 1970, Espanjan kansalainen,
eMBA, kauppat. maisteri, insinööri,
(Ingeniero Técnico en Química Industrial),
Johtaja, Pohjois-, Etelä- ja Länsi-Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1994
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 5 470 kappaletta

**Tarkemmat ja ajantasaiset tiedot
löytyvät verkkosivuilta os.
www.uponor.fi > Sijoittajat.**

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat

Pitkähkön taloudellisesti ja poliittisesti epävarman kauden jälkeen vuosi 2012 käynnistyi valoisaissa merkeissä, mutta tunnelma tasaantui vuoden edetessä, ja kokonaisuutena tarkastellen vuodesta 2012 tuli hyvin samanlainen kuin sitä edeltävästä vuodesta. Tulevaisuuden heikko ennustettavuus ja sijoittajien yleinen varovaisuus yhtä lailla julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla vaikeutti entisestään rakennusmarkkinoiden elpymistä. Vuoden loppua kohti yleinen ilmapiiri oli selvästi rauhallisempi vakaammalta vaikuttavan tulevaisuuden edessä.

Lukuun ottamatta Pohjois-Amerikkaa, missä asuinrakennusmarkkinoiden elpyminen jatkui kiihtyvällä vauhdilla, ja Saksaa, missä markkinat pysyivät suhteellisen vahvoina, talouden yleinen epävarmuus heijastui rakennusmarkkinoihin ja kysyntä pysyi vaisuna. Uudisrakentaminen oli vähäistä, eikä vilkastunut korjausrakentaminen pystynyt täysin tasapainottamaan myynnin laskua. Pohjoismaissa kysyntä pysyi lähes tyydyttävällä tasolla, mutta Lounais-Euroopan suurilla markkinoilla kysynnän lasku jatkui edelleen.

Yhdyskuntatekniikan kokonaiskysyntä pysyi tasaisena. Baltian maissa koettu elpyminen tasapainotti kysynnän varsin tasaista kehitystä useimmissa Pohjoismaissa.

Huolimatta markkinoilla yleisesti vallitsevasta hitaan kasvun vaiheesta, jotkut kehityssuunnat ovat vaikuttaneet suotuisasti Uponorin toimintaan. Kasvava huoli kestävästä kehityksestä sekä lisääntyvä energian säästö ja uusiutuvan energian käyttö hyödynsivät Uponorin lämmitys- ja viilennysjärjestelmäliiketoimintaa paikaten samalla uudisrakentamisen laskun aiheuttamaa supistumista. Käyttövesijärjestelmien liiketoimintaan on myötävaikuttanut korjausrakentamisen lisääntyminen ja luopuminen perinteisten metalliputkien käytöstä, mikä on lisännyt Uponorin PEX- ja komposiittiputkien suosiota.

Katteita painava hintakilpailu on pysynyt kireänä niin eri tuote- kuin maantieteellisilläkin alueilla.

Liikevaihto

Uponorin jatkuvien liiketoimintojen liikevaihto vuonna 2012 oli 811,5 (2011: 806,4) miljoonaa euroa, mikä on 0,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Vertailukelpoinen orgaaninen liikevaihdon kasvu, kun luvuista jätetään pois Hewing GmbH:n myynnin ja Zent-Frengerin liiketoiminnan hankinnan vaikutukset vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä, oli 3,2 % ja valuuttakursien vaikutus huomioiden 0,8 %.

Talotekniikka – Euroopan vertailukelpoinen liikevaihto, kun yrityskau-

pat jätetään huomioimatta, oli -1,2 %. Myös yhdyskuntatekniikan koko vuoden liikevaihto supistui hieman edellisvuodesta lähinnä päämarkkina-alueilla vallitsevan heikon kysynnän vuoksi. Talotekniikka – Euroopan heikkoa kehitystä Benelux-maissa tasapainotti projektiliiketoiminnan orastava kasvu. Keski-Euroopan suurimmilla markkinoilla Saksassa liikevaihdon orgaaninen kehitys pysyi tasaisena. Lounais-Euroopassa liikevaihto kärsi markkinoiden supistuksessa vielä entisestään Italiassa, Espanjassa ja Portugalissa vuosia kestäneen alamäen jälkeen. Ranskassa ja osittain myös Isonsa-Britanniassa kehitys oli lupaavampaa. Norjaa lukuun ottamatta liikevaihto supistui kaikissa Pohjoismaissa ja erityisesti Ruotsissa ja Tanskassa. Venäjällä ja Baltian maissa liikevaihto sen sijaan kasvoi reippaasti.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan kasvu jatkui vahvana. Tasainen kasvu kauden peräkkäisen vuosineljänneksen aikana heijastelee markkinatilanteen kohentumista erityisesti Yhdysvalloissa.

Käyttövesiratkaisujen kehitystä tuki erityisesti korjausmarkkinasegmenttien tervehtynyt kysyntä. Myös markkinoille vuosina 2011 ja 2012 tuodut uudet tuotteet ja tekniikat, kuten RTM-liittimet, joiden avulla liittokset voidaan tehdä ilman puristustyökaluja, Quick&Easy -liittinten uudet laajennus-

Liikevaihdon jakautuminen 1.1.–31.12.2012:

M€	1-12/2012	1-12/2011	Raportoitu muutos, %
Talotekniikka – Eurooppa	517,7	543,9	-4,8 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	151,1	121,5	24,4 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, M\$)	195,4	170,1	14,9 %
Yhdyskuntatekniikka	149,0	149,7	-0,5 %
Eliminoinnit	-6,3	-8,7	
Yhteensä	811,5	806,4	0,6 %

työkalut, uusi Quick&Easy -liitosrenkas sekä uudistetut komposiittiputket, kasvattivat myyntiä. Käyttövesiratkaisujen liikevaihdon merkittävä kasvu useissa tärkeissä maissa tasapainotti yleisesti ottaen heikon taloustilanteen vaikutuksia. Sisäilmastoratkaisujen liiketoimintaa hyödynsi panostus projektiliiketoiminnan käynnistämiseen joissakin maissa. Se on tukenut erityisesti tavoitetta viedä rakennukseen varastoitunutta energiaa hyödyntävät TABS-järjestelmät uusiin maihin Euroopassa. Liiketoimintaryhmän liikevaihdon kasvua rajoitti kuitenkin uudisrakennushankkeiden vähäinen määrä ja sitä seurannut tiukka hintakilpailu. Yhdyskuntateknisten ratkaisujen markkina-asemaa kaikissa Pohjoismaissa vahvisti uusien tuotteiden ja teknikkoiden lanseeraaminen vuoden 2012 aikana.

Käyttövesiratkaisujen osuus konsernin liikevaihdosta vuonna 2012 kasvoi 47 (46) prosenttiin. Sisäilmastoratkaisujen osuus oli 35 % (37 %) ja Yhdyskuntateknisten ratkaisujen 18 % (17 %).

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2011 osuus sulkeissa) olivat: Saksa 17,9 % (18,7 %), USA 14,1 % (11,0 %), Suomi 11,6 % (11,5 %), Ruotsi 9,8 % (10,5 %), Norja 4,8 % (4,6 %), Kanada 4,5 % (4,1 %), Tanska 4,1 % (4,6 %), Alankomaat

4,0 % (4,4 %), Iso-Britannia 3,8 % (3,5 %) ja Espanja 3,8 % (4,8 %).

Tulos ja kannattavuus

Bruttokate oli vuoden 2012 jokaisella vuosineljänneksellä vertailukautta parempi. Konsernin koko vuoden bruttokate oli 310,8 (292,9) milj. euroa, jossa on 17,9 milj. euron tai 2,0 prosenttiyksikön lisäys edellisvuoteen verrattuna. Suotuisa kehitys on suurelta osin Pohjois-Amerikan myyntimäärien kasvun ja koko yhtiössä toteutetun tehokkaan hinnoittelupolitiikan ansiota. Myös Hewing GmbH:n myynti vahvisti bruttokatemarginaalia.

Vuoden 2011 liiketoiminnan muut kulut sisältävät Hewing GmbH:n myyntiin liittyvän kertaluonteisen 10,5 milj. euron alaskirjauksen. Kulut pysyivät vuonna 2012 hieman edellisvuotta pienempinä, kun yllä mainittua kertaluonteista erää ei huomioida, vaikka yritysjärjestelyihin liittyvät kustannukset nousivat ja valuuttakurssien johdosta kulut kasvoivat merkittävästi.

Konsernin liikevoitto oli 57,7 (35,4) milj. euroa, mikä on 63,0 % edellisvuotta enemmän. Kannattavuutta kuvaava liikevoittomarginaali nousi vertailukauden 4,4 prosentista 7,1 prosenttiin. Vuoden 2011 liikevoittoa rasitti tammikuussa 2012 tehty päätös myydä saksalainen tytäryhtiö Hewing GmbH, mikä on rapor-

toitu Muu-segmentissä. Liikevoitto ilman vuoden 2011 kertaluonteisia erii parani 25,8 prosentilla.

Liikevoitto kehittyi suotuisasti kaikissa liiketoimintasegmenteissä, ja Yhdyskuntatekniikka lukuun ottamatta ne kaikki myötävaikuttivat positiivisesti koko konsernin liikevoittoon.

Rahoituskulut palautuivat tavanomaiselle tasolle 8,6 milj. euroon vuoden 2011 poikkeuksellisen korkeasta 17,7 miljoonasta eurosta. Vuonna 2011 rahoituskulut sisälsivät viivemaksuja yhteensä 3,2 milj. euron edestä. Maksut liittyivät Suomen veroviranomaisten verotuspäätöksiin vuoden 2011 joulukuun lopussa. Lisäksi vuoden 2011 rahoituskulut sisälsivät alaskirjauksen 6,0 milj. euron lainasaamisesta, joka liittyy Englannissa ja Irlannissa sijainneen yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myyntiin. Yhtiö tiedotti asiasta helmikuussa 2012. Vuoden 2011 rahoituskulut olivat vertailukelpoisesti laskettuna 8,5 milj. euroa. Valuuttakurssierot olivat -1,9 (-1,3) milj. euroa.

Konsernin tulos ennen veroja kasvoi 177,9 % ja oli 49,4 (17,7) milj. euroa. Tuloverojen määrä oli 16,5 (15,8) milj. euroa, kun veroaste oli 33,4 % (88,8 %). Mikään kolmesta seuraavassa kappaleessa kuvatusta vuoden 2011 kertaluonteisesta erästä ei ollut verotuksessa vähennyskelpoinen.

Liikevoiton jakautuminen 1.1.–31.12.2012:

M€	1-12/2012	1-12/2011	Raportoitu muutos, %
Talotekniikka – Eurooppa	47,2	41,7	13,0 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	17,8	10,1	75,5 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, M\$)	23,0	14,2	62,1 %
Yhdyskuntatekniikka	-0,0	-2,4	98,6 %
Muu	-6,1	-14,0	
Eliminoinnit	-1,2	0,0	
Yhteensä	57,7	35,4	63,0 %

Hallituksen toimintakertomus

Konsernin tilikauden tulos oli 32,8 (1,6) milj. euroa, josta jatkuvien liiketoimintojen osuus oli 32,9 (1,9) milj. euroa. Vuoden 2011 tilikauden tulos sisälsi Hewing GmbH:n myyntiin ja yllämainittuun lainasaamiseen liittyvät alaskirjaukset sekä Suomen veroviranomaisen verotuspäätösiin liittyvät lisäverot ja viivemaksut, jotka kirjattiin kertaluonteisina erinä.

Oman pääoman tuotto nousi 15,5 (0,7) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto oli 16,7 % (11,0 %).

Konsernin osakekohtainen tulos oli 0,45 (0,03) euroa ja jatkuvien liiketoimintojen osalta 0,45 (0,03) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 2,87 (2,86) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osasta.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 32,7 (58,4) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 22,5 (29,3) milj. euroa. Parantuneesta kannattavuudesta johtuen liiketoiminnan rahavirta säilyi tyydyttävänä huolimatta vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä maksetuista lisäveroista. Investointien rahavirta supistui johtuen vähäisistä investoinneista ja Hewingin myynnistä saadusta nettorahavirrasta.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Yhtiössä jatkettiin aiempaa tavoitetta pitää investointien määrä matalana, ja tehdyt investoinnit kohdennettiin tuottavuuden parantamiseen ja kunnossapitoon. Yhdysvalloissa kuitenkin kasvatettiin Apple Valleyn tehtaan tuotantokapasiteettia ottamalla käyttöön Kanadassa sijainneelta tehtaalta ylimääräiseksi jääneitä koneita.

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 19,2 (24,0) milj. euroa eli 4,8 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Nettoinvestointien määrä oli 18,1 (23,1) milj. euroa.

Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen olivat yhteensä 15,9 (16,3) miljoonaa euroa eli 2,0 (2,0) prosenttia liikevaihdosta.

Maailmantalouden tilanne pysyi edelleen epävarmana. Uponorissa tilannetta seurattiin tarkasti, eikä suuria pitkäaikaisrahoitusta koskevia muutoksia ollut tarpeen tehdä. Vuonna 2011 liikkeelle lasketut kaksi joukkovelkakirjalainaa turvaavat yrityksen maksuvalmiuden ja toimintojen rahoituksen.

Tärkeimmät voimassa olevat rahoitusohjelmat 31. joulukuuta 2012 olivat vuonna 2018 erääntyvä 80 milj. euron joukkovelkakirjalaina ja vuonna 2016 erääntyvä 20 milj. euron joukkovelkakirjalaina. Näiden lisäksi voimassa oli useampia kahdenvälisiä, vuonna 2015 erääntyviä luottolimittejä yhteensä 190 miljoonan euron arvosta; vuoden 2012 aikana näistä varalla olevista rahoitusluotoista ei ollut nostettuna yhtään.

Joukkovelkakirjalainoilla Uponor on laajentanut maturiteettirakennetta ja mahdollisia rahoituslähteitä. Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 17,7 milj. euroa.

Konsernissa kiinnitettiin edelleen erityistä huomiota myyntisaamisiin ja luottoriskeihin. Luottotappioiden määrä oli alhainen 0,5 (0,5) milj. euroa.

Konsernin korolliset nettovelat nousivat 94,1 (83,9) milj. euroon. Konsernin omavaraisuusaste oli 42,1 (41,2) prosenttia ja velkaantumisaste 44,8 (39,3) prosenttia. Velkaantumisasteen vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 64,0 (55,8), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Helmikuun 17. päivänä Uponor jätti Suomen verottajan joulukuun 2011 jäl-

kiverotuspäätöksiä koskevan valituksen ja oikaisuvaatimuksen konserniverokeskukseen oikaisulautakunnalle. Asia on yhä vireillä. Uponor maksoi yhteensä 15,0 milj. euroa veroja, lisäveroja ja viivästyskorkoa vuoden 2012 ensimmäisellä neljänneksellä. Verotettavan tulon lisäyksestä aiheutuvat tuloverot, yhteensä 9,8 miljoonaa euroa, kirjattiin saamisiksi ja ne sisältyvät verotettavaan tuloon perustuvaan verosaamiseen vuoden 2012 taseessa.

13. maaliskuuta Uponor ilmoitti hankkineensa loput 49,7 prosenttia saksalaisen Zent-Frenger Gesellschaft für Gebäudetechnik mbH:n osakkeista ja omistaa nyt 100 % yhtiön osakepääomasta.

Ensimmäisen neljänneksen lopussa Uponor sai päätökseen saksalaisen alihankintavalmistukseen keskittyneen Hewing GmbH:n myynnin, josta kerrottiin ensimmäisen kerran tammikuussa 2012.

Uponor Oyj ja KWH-yhtymä Oy ilmoittivat 21.9.2012 suunnitelmasta perustaa yritys, johon siirretään molempien osapuolten yhdyskuntateknisten putkijärjestelmien liiketoiminta. Suunnitelman mukaan Uponor omistaa uudesta yrityksestä 55,3 prosenttia ja KWH-yhtymä 44,7 prosenttia. Yritys toimittaa yhdyskuntateknisiä putkijärjestelmiä Pohjois-Eurooppaan ja muualle maailmaan. Yritysjärjestelyn toteutuminen odottaa vielä Kilpailuviraston hyväksyntää, jota odotetaan vuoden 2013 ensimmäisellä neljänneksellä.

Toimitusketjun rakennetta ja tehokkuutta kehitettiin aktiivisesti vuoden 2012 aikana. Huomiota kiinnitettiin erityisesti varasto- ja jakelutoimintoihin. Kevään kuluessa Luoteis-Saksassa sijaitseva Wetringerin logistiikkakeskus alkoi palvella kaikkia Keski-Euroopan maita, ja siitä kehitetään koko alueen logistinen keskus, joka vastaa kaikista Uponorin taloteknisten tuotteiden toimituksista. Ruotsiin on rakennettu uusi

jakelukeskus, joka vastaa taloteknisen liiketoiminnan tarpeisiin Pohjoismaissa. Toiminta käynnistyi vuoden 2012 joulukuussa.

Sisäilmastointiratkaisujen markkinointia projektiliiketoiminnan asiakkaille jatkettiin. Hyviä tuloksia saavutettiin Euroopassa, erityisesti Sveitsissä. Aktiivisen työn tuloksena Uponor sai ensimmäisen, merkittävän viennysratkaisutilauksen Intiasta ja käynnisti uuden kumppanuussuhteen Koreassa.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Katsauskauden jälkeen ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 3 052 (3 228) työntekijää eli 176 henkeä vähemmän kuin vuoden 2011 lopussa täysipäiväiseksi muutettuna. Keskimäärin henkilömäärä vuoden aikana oli 3 098 (3 288). Uponorin ydinliiketoimintaan kuulumattoman saksalaisen Hewing GmbH:n myynti vuonna 2012 vähensi henkilöstöä 211 työntekijällä. Pohjois-Amerikassa henkilöstön määrä kasvoi 66 hengellä, kun taas yhdyskuntatekniikan henkilömäärää jouduttiin supistamaan 31 hengellä; nämä molemmat muutokset heijastivat toimintaympäristön muutoksia.

Konsernin henkilöstö jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 860 (28,2 %), Ruotsi 493 (16,2 %), Suomi 450 (14,7 %), USA 429 (14,1 %), Espanja 192 (6,3 %), Iso-Britannia 149 (4,9 %), Italia 55 (1,8 %), Tanska 49 (1,6 %) ja muut maat 375 (12,2 %).

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma mukaan lukien sosiaalikulut oli tilikaudella 184,7 (183,9) miljoonaa euroa.

Kanadan ja Ison-Britannian kansalainen William (Bill) Gray (46) nimitettiin Uponorin Pohjois-Amerikan aluejohta-

jaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi 15.2.2012.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina useille markkina- ja vahinkoriskeille sekä operatiivisille ja taloudellisille riskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan pääsääntöisesti varsin vähäiseksi. Euroopan ja etenkin euroalueen pitkään jatkuneen herkän taloustilanteen vuoksi Uponor on kuitenkin suorittanut sisäisiä arviointoja euroalueeseen kohdistuvista riskeistä ja niiden mahdollisista vaikutuksista konsernin toimintaan.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös julkiseen ja liikeraikentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasapainottaa omalta osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen. Lähes viidesosa yhtiön liikevaihdosta tulee yhdyskuntateknisestä liiketoiminnasta. Rakennusalan suhdanteiden lisäksi yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Yhtiö suojautuu suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan kehittämällä prosesseja, joilla myyntiennusteita saadaan luotettavammiksi, ja varmistamalla organisaation ja toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Uponor palvelee laajaa asiakaskuntaa. Valtaosa asiakkaista on itse jakelijoita

(tukkuliikkeitä), joten myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on varsin hajautunut. Viisi suurinta asiakasryhmää muodostavat noin kolmasosan Uponorin kokonaisliikevaihdosta, joka jakautuu 26 maahan.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Seuraamme valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä ja pyrimme ennakoimaan niiden vaikutuksia Uponorin ja asiakkaidemme toimintaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muiden petrokemian tuotteiden ja metallien hintavaihteluille. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään näiden hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulonmenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan myös kiinteäinhintaisilla hankintasopimuksilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien ja raaka-aineiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Jos toimittajia on vain yksi, tavoitteena on, että sillä on vähintään kaksi tuotantolaitosta, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakauman vääristymistä, analysoimalla jatkuvasti henkilöresurssia ja varmistamalla, että organisaatorakenne tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämisohjelmat keskittyvät erityisesti johtamisosaamisen kasvattamiseen

Hallituksen toimintakertomus

monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Vuosittain tehty henkilöstökysely mittaa henkilöstön sitoutumista. Kyselyn osa-alueita ovat osaaminen, työympäristö ja motivaatio. Työtyytyväisyys on lisääntynyt, kun uudet toimintasuunnitelmat on luotu kyselystä saatujen tietojen pohjalta ja niiden toteutumista seurataan.

Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-järjestelmät. Järjestelmien tärkeyden analysoiminen ja riskeihin liittyvät varasuunnitelmat sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöön ja elinkaaren hallintaan. Riskien arviointi kuuluu toki myös Uponorin riskienhallintaprosessiin. Varautumissuunnitelmiin voi sisältyä esimerkiksi kahdennussuunnittelu, varmennus- ja palautushallinta sekä testaus. Avainjärjestelmien palauttaminen onnettomuuden jälkeen testataan joka toinen vuosi. Lisäksi käytetään ulkopuolisia tarkastajia.

Uponor noudattaa ISO 9001 -laatuja järjestelmää ja ISO 14001 -ympäristöjohtamisjärjestelmää tai vastaavia järjestelmiä, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita esimerkiksi projektiokohtaisia aikataulutukseen ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään mahdollisimman pitkälti ottamaan huomioon projektisopimuksissa ja sopimuksissa alihankkijoiden kanssa. Myös henkilökunnan projektinhallintaosaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Rahoitusmarkkinoilla jatkuvan epävarmuuden takia rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit ovat merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus, joustavuus ja kohtuullisuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien ja

lainojen tasapainoisen maturiteettijakaman avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa useita pankkeja ja erilaisia rahoitusmuotoja.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja noudattamalla alhaisen riskin sijoituspolitiikkaa sijoittamalla vain matalan riskin kohteisiin, jotka ovat muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat yrityksen korkokuluihin ja kiinteähintaisen rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä on pyritty torjumaan käyttämällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muussa valuutassa kuin euroissa, mutta tällöin myös valtaosa liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on ko. paikallisessa valuutassa, mikä vähentää liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitustoiminto vastaa konsernitason valuuttariskien suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiinejä ja valuuttaoptioita.

Uponor altistuu myös valuuttakursien muunnos- eli translaatoriskille, joka ilmenee muunnettaessa euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tulosta euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan.

Vahinkoriskit

Uponorilla on yhdeksän tuotantolaitosta viidessä maassa. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitason vahinko- ja kes-

keytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutus- suoja mahdollisten konerikko-, tulipaloyms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille. Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu konsernitasonlailla.

Vahinko- ja liiketoiminnan keskeytysriskejä pyritään ehkäisemään monin eri keinoin, kuten henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, säännöllisellä koneiden huoltamisella ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus. Oleellinen osa konsernin riskienhallintaan on myös vakuutusyhtiöiden kanssa yhteistyössä suoritetut tuotantolaitosten tarkastukset ja tuotantolaitoksilla järjestetyt koulutukset.

Riskienhallinta vuonna 2012

Merkittäviä riskejä ei toteutunut vuoden 2012 aikana. Markkinoiden hii- puessa lupaavan alkuvuoden jälkeen markkinariskien seuraaminen ja hallinta olivat jälleen kerran merkittävässä osassa Uponorin riskienhallinnassa.

Siitäkin huolimatta, että Uponorin tärkeimpien tuotteiden kohdalla hintakilpailu oli edellisvuotta rauhallisempaa, riskienhallinta on tärkeä osa hankintoja.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla toteutettiin kattava riskikartoitus ja toimintasuunnitelmat riskien hallitsemiseksi päivitettiin. Syksyllä 2011 ensimmäisen kerran toteutettua liiketoiminnan keskeytysvaikutusten analysointia jatkettiin. Tavoitteena on kehittää työkalu, joka avulla liiketoiminnan keskeytymisen mahdollisia vaikutuksia voidaan analysoida.

Vuonna 2012 Uponor arvioi yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa riskienhallinnan tehokkuutta ja toimintavalmiutta neljässä tuotantoyksikössä. Yksiköiden riskienhallinnan todettiin olevan hyvällä tasolla.

Maailmantalouden tilanteen jatkues-
sa epävarmana huoli pankkirahoituksen
saatavuudesta kohtuullisin ehdoin oli yhä
todellinen. Turvatakseen pitkäaikaisra-
hoituksensa Uponor pyrkii minimoimaan
rahoitusriskit käyttämällä useita rahoitus-
lähteitä ja erilaisia rahoitusmuotoja. Mikäli
rahoitus ei toteudu rahana tai osakkeina,
osapuolten luotettavuuteen kiinnitetään
erityistä huomiota. Rahoitusyhteistyöhön
hyväksytään vain luotettavat, vakavarai-
set pankit ja rahoituslaitokset.

Edellisvuoden tapaan erityistä huomi-
ota kiinnitettiin myyntisaamiin ja luot-
toriskien valvontaan.

Maailmantalouden epävarmuus sekä
verotussäännösten muutokset ovat
kasvattaneet yritysten verotusriske-
jä, ja vuoden 2012 aikana verotusriski-
en hallinnan merkitys on kasvanut myös
Uponorissa. Yritys on pyrkinyt toteutta-
maan hyvää verohallintotapaa ja on otta-
nut veroriskien arvioinnin selkeäksi osak-
si riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeus-
prosesseissa eri maissa. Vuoden aika-
na ei toteutunut sellaisia riskejä eikä
vireillä ollut oikeudenkäyntejä tai mui-
ta oikeudellisia tai viranomaistoimenpi-
teitä, joilla käytettävissä olevan tiedon
mukaan olisi ollut olennainen merkitys
konsernille.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2012 varsinainen yhtiöko-
kous 15. maaliskuuta valitsi hallituk-
seen uudelleen yhden vuoden toimi-
kaudeksi Anne-Christine Silfverstolpe
Nordinin, Eva Nygrenin, Jorma Elorannan,
Jari Paasikiven ja Rainer S. Simonin.
Hallituksen kuudenneksi jäseneksi valittiin
suomalainen Jari Rosendal. Hallituksen
puheenjohtajaksi valittiin Jari Paasikivi ja
varapuheenjohtajaksi Jorma Eloranta.

Tilintarkastajaksi yhtiökokous valit-
si KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy:n,
joka nimesi päävastuulliseksi tilintarkas-
tajaksi KHT Mikael Paulin.

Yhtiökokous päätti perustaa osak-
keenomistajista tai osakkeenomistajien
edustajista koostuvan pysyvän nimitys-
toimikunnan valmistelemaan hallituksen
jäsenten valintaa ja hallituksen jäsen-
ten palkitsemista koskevia ehdotuksia.
Päätös perustui hallituksen ehdotuk-
seen. Hallituksen mukaan on yhtiön ja
sen osakkeenomistajien etujen mukais-
ta, että suurimmat osakkeenomistajat
osallistuvat hallituksen jäsenten valin-
taa ja palkitsemista koskevien asioiden
valmisteluun.

Uponor laatii erillisen selvityk-
sen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä
sekä palkka- ja palkkioselvityksen. Ne
ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuk-
sen jälkeen yhtiön verkkosivuilla sijoit-
tajille suunnatussa osioissa osoitteessa
www.uponor.fi > Sijoittajat > Hallinto >
Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX
Helsinki -arvopaperipörssissä vuon-
na 2012 oli 22,0 (38,2) milj. kappalet-
ta, yhteensä 186,1 (366,2) milj. euroa.
Osakkeen kurssi vuoden 2012 lopus-
sa oli 9,60 (6,86) euroa ja liikkeellä ole-
van osakekannan markkina-arvo 702,8
(502,2) milj. euroa. Vuoden päättyessä
yhtiöllä oli 17 788 (19 828) osakkeen-
omistajaa. Ulkomainen omistus yhtiös-
sä oli katsauskauden päättyessä 30,2 %
(24,5 %). Tarkemmat osakekohtaiset tie-
dot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuon-
na 2012 oli 146 446 888 euroa ja osak-
keiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei
vuoden aikana tapahtunut muutoksia.

Ilmoitukset Uponorin osakeomis-
tusten muutoksista: Yhdysvaltalaisen
Franklin Resources Inc:n omistus-
osuus oli 5,05 prosenttia 2.3.2012.
Yritysjärjestelyjen seurauksena yhdys-
valtalaisen The Capital Group Companies
Inc:n omistusosuus Uponor Oyj:sta
4.9.2012 oli 8,85 %. Vuoden aikana ei

tehty muita omistukseen liittyviä muu-
tosilmoituksia. Tarkemmat osakkeisiin
ja omistukseen liittyvät luvut löytyvät
tilinpäätöksestä.

Hallituksen valtuutukset

Yhtiökokous valtuutti hallituksen hank-
kimaan enintään 3,5 miljoonaa yhti-
ön omaa osaketta. Määrä vastaa noin
4,8:aa prosenttia yhtiön osakemääräs-
tä. Osakkeet voidaan hankkia vapaaseen
omaan pääomaan kuuluvilla varoilla.
Valtuutus on voimassa seuraavan var-
sinaisen yhtiökokouksen päättymiseen
asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen
päättämään enintään 7,2 miljoonan
uuden osakkeen osakeannista tai yhti-
ön omien osakkeiden luovuttamisesta.
Valtuutus on voimassa kolme vuotta pää-
töspäivämäärästä eteenpäin. Osakkeiden
kokonaismäärä vastaa noin 9,8:aa pro-
senttia yhtiön kaikista osakkeista.
Hallitus on oikeutettu päättämään kai-
kista osakeannin ehdoista. Osakkeita
voidaan antaa osakkeenomistajien etuoikeus-
teudesta poiketen (suunnattu anti).

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli
140 378 omaa osaketta, mikä vastaa noin
0,2:ta prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitus-
johtaja ja hänen sijaisensa sekä heidän
yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-
yhteisönsä omistivat 31.12.2012 yhteen-
sä 709 547 (31.12.2011: 717 269)
Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden
osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden
yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,97
prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinojelman

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi maal-
iskuussa 2012 pitkän aikavälin osakepoh-

Hallituksen toimintakertomus

jaisen kannustinohjelman tarjottavaksi yhtiön johdolle. Kannustinohjelman piiriin voi kuulua enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2012–2014 ja on esitelty tarkemmin yrityksen verkkosivuilla.

Ohjelman tavoitteena on paitsi sitouttaa konsernin johto yritykseen myös motivoida ja palkita johtoon kuuluvia henkilöitä tavalla, joka parantaa yrityksen kannattavuutta ja tukee yrityksen strategiaa. Kannustinohjelman tarkoituksena on myös rohkaista johtohenkilöitä hankkimaan Uponorin osakkeita, minkä toivotaan omalta osaltaan auttavan yhdenmu-kaistamaan yrityksen johdon, yrityksen ja muiden osakkeenomistajien etuja.

Lähiajan näkymät

Maa- ja talouden kehitys jatkuu epä- vakaana, mutta lyhyen aikavälin kehi- tys näyttää rauhalliselta. Euroopassa on pyritty turvaamaan euroalueen vakaa kehitys ja toistaiseksi eri maiden talo- udet ovat pysyneet kurssissa. Pohjois- Amerikan taloustilanne on alkanut elpyä ja positiivinen kehitys jatkunee vuon- na 2013. Myös Aasiassa makrotalous on pysynyt suhteellisen vakaana, joskin aktii- visuus on ollut viime vuosia heikompaa.

Uponorin päämarkkina-alueilla kehi- tyksen uskotaan jatkuvan tulevana vuon- na samoilla linjoilla kuin edellisvuonna. Lounais-Euroopassa markkinatilanteen kehityksen odotetaan jatkuvan heikkona, mutta Keski- ja Pohjois-Euroopan mais- sa markkinoiden kehityksen uskotaan vakiintuvan tai heikkenevän vain vähän. Pohjois-Amerikan markkinoilla kasvun uskotaan jatkuvan.

Supistuneillakin markkinoilla on näh- tävissä liiketoiminnan kasvua tuke- via kehityslinjoja. Korjausrakentaminen

on kasvussa, kestävä kehitys ja mata- laenergiarakentaminen ovat nousevia trendejä ja ilmastonmuutos pakottaa varautumaan äärimmäisiin sääolosuhtei- siin. Nämä kaikki lupaavat myötätuul- ta Uponorin sisäilmasto-, käyttövesi- ja yhdyskuntateknisille ratkaisuille.

Viime vuosina Uponorin toiminta- mallia, organisaatorakennetta ja tarjon- ta on kehitetty tietoisesti siten, että yri- tys pystyy reagoimaan nopeasti kasvua tarjoaviin mahdollisuuksiin ja lisäämään volyymejä tarpeen vaatiessa.

Uponorin johto pyrkii pitämään yhtiön taloudellisen aseman vakaana terävöittä- mällä yhtiön fokusta ja parantamalla kus- tannustehokkuutta ja rahavirtaa pitäen samalla silmät auki uusien tilaisuuksien varalta. Mikäli näkymät pysyvät heikkoi- na, yleiskustannuksia ja muita menoeriä on ehkä leikattava edelleen valikoiduilla markkinoilla.

Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2013:

Uponorin liikevaihdon ja liikevoiton arvioidaan kasvavan orgaanisesti hie- man vuodesta 2012. Ohjeistus perustuu nykyiseen tuotevalikoimaan ja organisa- atorakenteeseen sekä siihen oletukseen, ettei ulkoisessa toimintaympäristössä tapahdu merkittäviä, odottamattomia muutoksia.

Uponorin taloudellinen tulos on alti- tiina erilaisille strategisille, operatiivi- sille, taloudellisille ja vahinkoriskeil- le. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy vuoden 2012 tilinpäätöksen kohdasta ”Liiketoimintaan kohdistuvat riskit”.

Uponor Oyj
Hallitus

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 109 417 538,73 euroa, josta tilikauden voitto on 1 385 383,82 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

– osinkona jaetaan 0,38 euroa/osake eli yhteensä	27 765 295,08 euroa
– omaan pääomaan jäävä määrä	81 652 243,65 euroa
	<hr/>
	109 417 538,73 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Vantaa, 12. helmikuuta 2013

Jari Paasikivi
puheenjohtaja

Jorma Eloranta

Jari Rosendal

Anne-Christine
Silfverstolpe Nordin

Rainer S. Simon

Eva Nygren

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus, keskiarvo}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma} + \text{määräysvallattomien omistajien osuus}} \times 100$
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahat, pankkisaamiset ja rahoitusomaisuusarvopaperit
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$
Oma pääoma/osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}} \times 100$
Hinta/voittosuhte, P/E	=	$\frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

	2012 IFRS	2011 IFRS	2010 IFRS	2009 IFRS	2008 IFRS
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	811,5	806,4	749,2	734,1	949,2
Toiminnan kulut	726,5	743,0	669,9	665,1	868,0
Poistot	28,2	29,4	29,1	32,0	31,4
Liiketoiminnan muut tuotot	0,9	1,4	2,2	4,2	1,4
Liikevoitto	57,7	35,4	52,4	41,2	51,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-8,6	-17,7	-10,7	-12,7	-10,2
Tulos ennen veroja	49,4	17,7	41,7	28,5	41,0
Tulos jatkuvista toiminnoista	32,9	1,9	27,0	17,2	30,1
Tilikauden tulos	32,8	1,6	24,7	11,5	72,5
Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	185,6	199,8	218,3	223,1	239,1
Liikearvo	74,9	74,9	72,2	73,0	70,0
Vaihto-omaisuus	78,7	81,8	84,4	74,3	104,5
Rahavarat	17,7	29,1	11,9	13,2	53,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	141,6	129,4	110,4	115,0	128,1
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	209,9	209,2	252,1	258,0	305,6
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	2,9	-	-	-
Varaukset	20,6	22,0	12,0	18,4	30,0
Pitkäaikaiset korolliset velat	107,6	110,2	43,5	60,2	77,0
Lyhytaikaiset korolliset velat	4,2	2,8	35,2	17,6	36,8
Korottomat velat	156,2	167,9	154,4	144,4	145,5
Taseen loppusumma	498,5	515,0	497,2	498,6	594,9
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	7,1	4,4	7,0	5,6	5,4
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	6,1	2,2	5,6	3,9	4,3
Oman pääoman tuotto (ROE), %	15,5	0,7	9,7	4,1	22,7
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	16,7	11,0	14,4	8,1	22,2
Omavaraisuusaste, %	42,1	41,2	50,8	51,8	51,4
Nettovelkaantumisaste, %	44,8	39,3	26,5	25,0	19,8
Korolliset nettovelat, M€	94,1	83,9	66,8	64,6	60,6
- % liikevaihdosta	11,6	10,4	8,9	8,8	6,4
Liikevaihdon muutos, %	0,6	7,6	2,1	-22,7	-9,4
Vienti Suomesta, M€	32,8	34,7	30,4	23,0	34,1
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	717,6	709,8	658,9	644,7	836,5
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	718,1	714,1	659,6	645,3	837,5
Ulkomaantoiminnan osuus, %	88,5	88,6	88,0	87,9	88,2
Henkilöstö 31.12.	3 052	3 228	3 197	3 316	3 678
Henkilöstö keskimäärin	3 098	3 288	3 219	3 426	4 211
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	19,2	24,0	19,0	24,0	39,0
- % liikevaihdosta	2,4	3,0	2,5	3,5	4,1

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2012 IFRS	2011 IFRS	2010 IFRS	2009 IFRS	2008 IFRS
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	73 067	73 067	73 067	73 067	73 047
- keskimäärin	73 062	73 067	73 067	73 049	73 187
Oma pääoma, M€	209,9	209,2	252,1	258,0	305,6
Osakevaihto, M€	186,1	366,2	481,5	455,8	1 195,1
Osakevaihto, 1 000 kpl	21 963	38 155	37 389	45 815	99 227
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	30,1	52,2	51,2	62,7	135,6
Osakekannan markkina-arvo, M€	702,8	502,2	1 013,2	1 098,1	563,7
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), €	0,45	0,03	0,34	0,16	0,99
Oma pääoma per osake, €	2,87	2,86	3,45	3,53	4,18
Osinko, M€	¹⁾ 27,8	25,6	40,2	36,5	62,1
Osinko per osake, €	¹⁾ 0,38	0,35	0,55	0,50	0,85
Efektiiivinen osinkotuotto, %	4,0	5,1	4,0	3,3	11,0
Osinko per tulos, %	84,4	1 018,5	162,5	316,3	85,9
PE-luku	21,3	199,7	40,9	94,9	7,8
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, €					
- ylin	10,00	14,25	15,66	15,10	18,91
- alin	6,77	6,03	10,58	6,80	6,10
- keskiarvo	8,47	9,57	12,88	9,95	12,04

Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty sivulla 22.

Taulukon huomautukset:

¹⁾ hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Uponorin osakevaihto NASDAQ OMX Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2012 oli 21 963 026 kappaletta, yhteensä 186,1 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2012 lopussa oli 9,60 euroa ja liikkeellä olevan osakekannan markkina-arvo 702,8 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 17 788 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 30,2 % (24,5 %).

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2012

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,6	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 162 072	7,1	7,1
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 402 052	1,9	1,9
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	962 095	1,3	1,3
Nordea Nordenfonden	900 286	1,2	1,2
Sijoitusrahasto Alfred Berg Finland	853 129	1,2	1,2
Valtion eläkerahasto	805 000	1,1	1,1
Sigrid Juselius Stiftelse	773 200	1,1	1,1
Aktia Capital Sijoitusrahasto	650 000	0,9	0,9
Paasikivi Pekka	560 406	0,8	0,8
Paasikivi Jari	546 830	0,7	0,7
Paasikivi Jukka	538 173	0,7	0,7
Muut	43 341 543	59,2	59,3
Yhteensä	73 066 566	99,8	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	140 378	0,2	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2012

Nordea Pankki Suomi Oyj	10 895 617	14,9	14,9
Nasdaq OMXBS/Skandinaviska Enskilda Banken AB	8 237 211	11,3	11,3
Svenska Handelsbanken AB (publ.)	1 850 811	2,5	2,5
Muut	78 216	0,1	0,1
Yhteensä	21 061 855	28,8	28,8

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänen enimmäismäärä on 31.12.2012 tilanteen mukaan 73 066 566 ääntä.

Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä.

Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2012

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	19 590 301	26,8
Julkiset yritykset	165 375	0,2
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	4 867 774	6,7
Julkisyhteisöt	8 269 583	11,3
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 449 646	4,7
Kotitaloudet	14 720 564	20,1
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	22 142 847	30,2
Muut (yhteistili)	854	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2012

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osaksmäärä	Osuus osakkeista, %
1-100	288 751	0,4	4 247	23,9
101-1 000	4 489 159	6,1	10 576	59,4
1 001-10 000	7 302 333	10,0	2 714	15,3
10 001-100 000	5 586 836	7,6	211	1,2
100 001-1 000 000	11 420 322	15,6	34	0,2
1 000 001-	44 119 543	60,3	6	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	17 788	100,0

Osakepääoman kehitys 2007-2012

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2012	31.12.			146 446 888	73 206 944
2011	31.12.			146 446 888	73 206 944
2010	31.12.			146 446 888	73 206 944
2009	31.12.			146 446 888	73 206 944
2008	31.12.			146 446 888	73 206 944
2007	31.12.			146 446 888	73 206 944

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Suomen osakeyhtiölain ja Uponor Oyj:n (jäljempänä ”yhtiö”) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön valvonta ja johto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Yhtiön osake noteerataan NASDAQ OMX Helsinki Oy:ssä, ja yhtiö noudattaa sen antamia, listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2010 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi löytyy osoitteesta www.cgfinland.fi.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään

- yhtiöjärjestyksen muuttamisesta
- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- osingonjaosta
- osakeanneista
- yhtiön omien osakkeiden hankinnasta ja luovuttamisesta
- osake- ja optio-ohjelmista
- hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkkioistaan
- yhtiön tilintarkastajan valinnasta ja tilintarkastajan palkkiosta.

Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouksuun.

Osakkeenomistajilla, joilla yksin tai yhdessä on vähintään 10 % yhtiön osakkeista, on oikeus kirjallisesti vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumista ilmoittamansa tietyn asian käsittelemistä varten.

Osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa valtuuttamansa asiamiehen välityksellä, ja hänellä tai hänen valtuuttamallaan asiamiehellä saa kokouksessa olla avustaja.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouksutsussa mainittuna päivänä.

Hallitus

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallituksen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa ainoastaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä. Hallituksen jäsenten toimikausien lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2012 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen kuusi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, Uponorin hallituksen jäsen 2005 lukien
- Eva Nygren, s. 1955, arkkitehti, toimitusjohtaja, Rejler-yhtymä, Uponorin hallituksen jäsen 2011 lukien
- Jari Paasikivi, s. 1954, KTM, toimitusjohtaja, Oras Invest Oy, Uponorin hallituksen jäsen 2007 lukien
- Jari Rosendal, s. 1965, DI, Non-ferrous Solutions -liiketoiminta-alueen johtaja ja johtoryhmän jäsen, Outotec Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2012 lukien
- Anne-Christine Silfverstolpe Nordin, s. 1950, sosionomi (Socionomexamen), partneri ja konsultti, Neuhauser & Falck AB, Uponorin hallituksen jäsen 2003 lukien

- Rainer S. Simon, s. 1950, kauppatieteen tri (Dr. oec. HSG), toimitusjohtaja, BirchCourt GmbH, Uponorin hallituksen jäsen 2004 lukien.

Lisätietoja Uponorin hallituksen jäsenistä on sivulla 13 tai osoitteessa www.uponor.fi.

Yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamia suosituksia hallituksen jäsenistä, heidän riippumattomuudestaan ja asemastaan yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomina henkilöinä. Kaikki nykyiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä ja Jari Paasikiveä lukuun ottamatta he ovat myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Yhtiön ja osakkaiden etujen mukaista on, että valituilla hallituksen jäsenillä on asiantuntemusta eri aloilta, kuten yhtiön toimialasta ja siihen liittyvistä teknologioista, rahoituksesta, henkilöstöhallinnosta, riskienhallinnasta sekä kansainvälisestä myynnistä ja markkinoinnista.

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Vuoden 2012 yhtiökokouksen päätöksen mukaan hallituksen vuosipalkkiot ovat seuraavat: puheenjohtaja 71 000 euroa, varapuheenjohtaja 49 000 euroa ja hallituksen jäsenet 44 000 euroa. Yhtiökokous päätti, että vuosipalkkio maksetaan siten, että n. 40 %:lla vuosipalkkion määrästä hankitaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun yhtiön osakkeita ja että n. 60 %:a vastaava määrä maksetaan rahana.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Lisäksi yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille kokouspalkkiota kaikista kokouksista. Palkkio jäsenen kotimaassa pidetystä kokouksesta on 600 euroa, muualla Euroopassa pidetystä kokouksesta 1 200 euroa ja Euroopan ulkopuolella pidetystä kokouksesta 2 400 euroa. Puhelinkokousten kokouspalkkio on sama kuin jäsenen kotimaassa pidetyn kokouksen palkkio.

Matkakulut korvataan Uponorin matkaohjesäännön mukaisesti.

Uponorin noudattaman politiikan mukaisesti palkkio maksetaan vain yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille.

Yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEl-eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinjärjestelmässä.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin toimintoja tavalla, joka pitkällä aikavälillä varmistaa voiton tuottamisen osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:

- hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
- konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta
- konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
- yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
- osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen laatiminen yhtiökokoukselle
- konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta

Oheisessa taulukossa on esitetty hallituksen jäsenille vuonna 2012 maksetut palkkiot:

Hallituksen jäsen	Käteispalkkio	Palkkio osakkeina	Palkkio osakkeina	Lisäpalkkio kokouksiin osallistumisesta hallituksen jäsenille
	€	Arvo, €	Osakkeiden määrä	yhteensä €
Paasikivi, Jari, puheenjohtaja	42 606	28 394	3 413	10 200
Rajahalme, Aimo, varapuheenjohtaja 15.3.2012 asti				2 400
Eloranta, Jorma, varapuheenjohtaja 15.3.2012 alkaen	29 408	19 592	2 355	12 000
Nygren, Eva	26 405	17 595	2 115	13 800
Rosendal, Jari	26 405	17 595	2 115	7 200
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine	26 405	17 595	2 115	17 400
Simon, Rainer S.	26 405	17 595	2 115	12 000
Yhteensä	177 634	118 366	14 228	75 000

- investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- yhtisostojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisensijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapah-tuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- konsernin yleisen organisaatorakenteen hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehdoista päättäminen
- yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkan valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraaja-suunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäseniä koskevien seuraaja-suunnitelmien hyväksyminen
- osavuosisikatsausten, vuosikertomusten ja tilinpäätösten hyväksyminen
- ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kerran vuodessa suljetussa istunnossa ilman johtoa
- ehdotusten valmisteleminen yhtiökokoukselle
- yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsen-ten ja hallituksen puheenjohtajan toimin-nan vuosittainen arviointi
- konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- muut hallituksen puheenjohtajan tai yhti-ön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi tulisi järjestää liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Vuonna 2012 hallitus piti 11 kokousta, joista kaksi pidettiin liiketoimintayksikössä ja yksi puhelinkokouksena. Poissaoloja kirjattiin yhteensä kolme (joista kaksi oli osittaisia).

Hallitus teki lisäksi kuusi päätöstä pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen kokousten esityslistat, jotka hallituksen puheenjohtaja tarkastaa. Kuka tahansa hallituksen jäsen voi ehdottaa tietyn asian sisällyttämistä kokouksen esityslistaan, ja se otetaan esityslistalle mahdollisuuksien mukaan. Hallituksen kokouksiin liittyvä materiaali on toimitettava hallituksen jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta.

Yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut yhtiön johtoon kuuluvat henkilöt voivat osallistua hallituksen kokouksiin hallituksen puheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen jäsenet voivat halutessaan olla yhteydessä johtoryhmän jäseniin ja päinvastoin. Tavallisuudesta poikkeavasta yhteydenotosta raportoidaan toimitusjohtajalle.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokunta

Hallitus päätti 15.3.2012 jatkaa tarkastusvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Jorma Eloranta, Eva Nygren ja Jari Rosendal, joista Jorma Eloranta toimii valiokunnan puheenjohtajana.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- Seurata ja valvoa tilinpäätösraportoinnin prosessia ja että raportointiprosessi tuottaa oikeaa tietoa, käsitellä poikkeukselliset ja olennaiset erät ja niiden kirjaus sekä hyväksyä tärkeät laskentaperiaatteet
- Tarkastaa ja valvoa vuosikertomusten ja tilinpäätösten sekä osavuositarkastusten laatua ja integriteettiä
- Seurata yhtiön taloudellista tilaa ja rahoituksen riittävyyttä ja valmistella asioita ja ehdotuksia hallitukselle tarpeen mukaan
- Seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinta-

järjestelmien tehokkuutta, suunnitelmia ja prosesseja

- Tarkistaa yhtiön antama selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, joka sisältää kuvauksen taloudellisen raportoinnin prosessiin liittyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- Hyväksyä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma ja budjetti, antaa ohjeita sisäiselle tarkastukselle ja tarkastaa ja seurata sisäisen tarkastuksen toimintoja, suunnitelmia ja raportteja, saada sisäisen tarkastuksen tilanneraportteja kussakin kokouksessa sekä tavata sisäinen tarkastaja vähintään kahdesti vuodessa
- Tarkastaa ulkoisen tilintarkastuksen suunnitelma ja seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisäateistä tilintarkastusta, hyväksyä ulkoisen tilintarkastuksen budjetti sekä erilliset toimeksiannot, jotka ylittävät tarkastusvaliokunnan erikseen asettamat rajat
- Tavata ulkoinen tilintarkastaja neljännesvuosittain ja tarkastaa kaikki ulkoisen tilintarkastajan antamat olennaiset raportit
- Arvioida lakisäateisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- Valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus ja
- Tavata yhtiön johtoa, erityisesti toimitusjohtajaa ja talousjohtajaa, mutta myös muita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavia henkilöitä.

Tarkastusvaliokunnan kokousten kutsu ja materiaalit lähetetään kaikille hallituksen jäsenille, joilla kaikilla on oikeus osallistua tarkastusvaliokunnan kokouksiin. Valiokunta kokoontui vuoden 2012 aikana neljä kertaa. Poissaoloja kirjattiin yksi.

Palkitsemisvaliokunta

Hallitus päätti 15.3.2012 jatkaa palkitsemisvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Palkitsemisvaliokunnan jäseniksi valittiin Jorma Eloranta, Jari Paasikivi ja Anne-Christine Silfverstolpe Nordin. Jari Paasikivi toimii valiokunnan puheenjohtajana.

Palkitsemisvaliokunnan tehtävät ovat (työjärjestys):

- valmistella toimitusjohtajan ja muun johdon palkkausta ja muita taloudellisia etuja koskevia asioita
- valmistella yhtiön palkitsemisjärjestelmiä koskevia asioita
- arvioida toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemista, sekä huolehtia palkitsemisjärjestelmien tarkoituksenmukaisuudesta
- tarkastaa palkka- ja palkkioselvitys
- vastata palkka- ja palkkioselvitykseen liittyviin kysymyksiin yhtiökokouksessa.

Palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2012 aikana kaksi kertaa. Poissaoloja ei kirjattu lainkaan. Valiokunta teki lisäksi yhden päätöksen pitämättä kokousta.

Nimitystoimikunta

Maaliskuussa 2012 yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan pysyvän nimitystoimikunnan valmistelemaan vuosittain hallituksen jäsenten valintaa ja hallituksen jäsenten palkitsemista koskevia ehdotuksia.

Nimitystoimikunnan tehtävänä on

- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen valmistelu;
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäsenten palkitsemisasiota koskevan ehdotuksen valmistelu;
- hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaiden etsiminen; sekä
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä ja jäsenten palkitsemisasiota koskevien ehdotusten esittely.

Nimitystoimikuntaan valitaan kolme suurinta osakkeenomistajaa tai tällaisen osakkeenomistajan edustajaa. Toimikuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja. Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeämisoikeus on kolmella suurimmalla osakkeenomistajalla, jotka on rekisteröity varsinaista yhtiökokousta edeltävän kalenterivuoden elokuun 31. päivänä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osaksluetteloon ja joiden osuus

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

on laskettu osakasluettelon kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä. Mikäli osakkeenomistaja, jolla on arvopaperimarkkinain mukainen velvollisuus ilmoittaa tietyistä omistusmuutoksista (liputusvelvollinen omistaja), esittää varsinaista yhtiökokousta edeltävänä kalenterivuonna viimeistään elokuun 30. päivänä yhtiön hallitukselle asiaa koskevan kirjallisen vaatimuksen, lasketaan tällaisen osakkeenomistajan useisiin rahastoihin tai rekistereihin merkityt omistukset yhteen ääniosuutta laskettaessa. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyy osakasluettelon mukaan seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta. Nimitystoimikunta on päätösvaltainen kun enemmistö jäsenistä on paikalla.

Nimitystoimikunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja ja toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Nimitystoimikunnan tulee pääsääntöisesti antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle tammikuun loppuun mennessä, kuitenkin aina viimeistään neljä viikkoa ennen yhtiökokousta sinä vuonna, jolloin varsinainen yhtiökokous pidetään.

Uponor Oyj:n hallituksen näkemyksen mukaan on yhtiön ja sen osakkeenomistajien edun mukaista, että yhtiön suurimmat osakkeenomistajat osallistuvat hallituksen jäsenten nimitys- ja palkitsemisasioiden valmisteluun.

Syyskuussa 2012 nimitystoimikuntaan on nimetty Pekka Paasikivi, puheenjohtaja (Oras Invest), Risto Murto (Varma), Timo Ritakallio (Ilmarinen) sekä Jari Paasikivi (asiantuntijajäsen).

Nimitystoimikunta kokoontui vuoden 2012 aikana kaksi kertaa. Poissaoloja ei kirjattu lainkaan. Toimikunta teki lisäksi yhden päätöksen pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtajana vuonna 2012 toimi Jyri Luomakoski (MBA, s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon

lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

Vuonna 2012 toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle maksettiin palkkana 403 934,96 euroa ja luontaisetuina 32 352,13 euroa. Lisäksi hänelle luovutettiin vuoden 2011 lopussa päättyneen pitkäaikaisen kannustinohjelman puitteissa yhteensä 3 760 yhtiön osaketta, joiden arvo oli 31 401,72 euroa ja maksettiin näiden osalta ennakonpidätyistä 32 683,42 euroa. Kaikki edellä mainitut erät tekevät yhteensä 500 372,23 euroa. Vuodesta 2011 toimitusjohtajalle ei maksettu lainkaan bonusta. Vuodesta 2012 toimitusjohtajalle myönnettiin bonuksena 140 000 euroa hallituksen 12.2.2013 tekemän päätöksen mukaisesti.

Kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen ehtojen mukaan toimitusjohtaja ja yhtiö voivat kumpikin irtisanoa sopimuksen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Jos yhtiö irtisanoa sopimuksen, se maksaa toimitusjohtajalle lainmukaisen irtisanomisaajan palkan lisäksi summan, joka vastaa toimitusjohtajalle irtisanomista edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua kiinteää kokonaispalkkaa. Yhtiö voi myös purkaa sopimuksen välittömästi maksamalla 18 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaavan korvauksen.

Toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana, jolloin hän saa työeläkelain (TyEL) mukaisesti karttuneen eläkkeen. Lisäksi yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa.

Emoyhtiön toimitusjohtajan sijaisena vuonna 2012 on toiminut johtoryhmän jäsen ja tuotanto- ja logistiikkajohtaja Sebastian Bondestam.

Johtoryhmä

Tehtävät

Johtoryhmä on pääasiassa vastuussa konsernin strategian laatimisesta ja toteuttamisesta. Merkittävät operatiiviset asiat käsitellään ja päätetään johtoryhmässä. Kukin johtoryhmän jäsen puolestaan vastaa oman vastuualueensa osalta konsernin juoksevien asioiden hoitamisesta.

Johtoryhmä käsittelee muun muassa seuraavia asioita:

- a) konsernin strategia ja sen toteuttaminen koko konsernissa
- b) budjetit, liiketoimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen
- c) merkittävät organisaatiomuutokset ja muut sellaiset työolosuhteisiin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat suureen osaan yhtiön henkilöstöä, kuten
  - muutokset paikallisen tai alueellisen johtoryhmän kokoonpanossa
  - merkittävät rakennemuutokset yhtiön organisaatiossa
  - merkittävät irtisanomisohjelmat
- d) johtoryhmän jäsenelle raportoivien, yleisessä johdossa tai yksikön johtotehtävissä toimivien henkilöiden nimittäminen ja erottaminen
- e) johdon (lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten) vuosipalkoista ja kannustinjärjestelmistä päättäminen
- f) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo on yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- g) yritysostojen, yhteisyritysten sekä yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen hyväksyminen. Jos niiden arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan, johtoryhmä tekee hallitukselle asiaa koskevan ehdotuksen.
- h) konserniyhtiöiden muodostaminen tai purkaminen
- i) kiinteistöjen, juridisten yhtiöiden, osakkeiden ja muun omaisuuden myyminen yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- j) alue- ja yksikkökohtaisten tulosten, markkinakehityksen ja kilpailuympäristön arviointi ja merkittävät korjaavat toimenpiteet (käsitellään johtoryhmän jokaisessa kokouksessa)
- k) tutkimus- ja kehitystoiminta sekä uuteen liiketoimintaan liittyvä priorisointi ja resursointi
- l) konsernin brändirakenteeseen liittyvät asiat
- m) oikeudenkäyntiasiat ja luonteeltaan merkittävät vaatimukset, myös alue- ja paikallistasolla
- n) muut hallituksen esittämät asiat.

Johtoryhmä valmistelee ehdotukset hallitukselle asioissa, jotka edellyttävät hallituksen päätöstä.

Kokoonpano

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja sekä hallituksen päättämä määrä muita johtohenkilöitä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastuualueet on esitelty tarkemmin sivuilla 12–13 sekä osoitteessa www.uponor.fi.

Kokoukset ja päätöksenteko

Johtoryhmä kokoontuu 8–12 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään vapaamuotoista pöytäkirjaa. Vuoden 2012 aikana johtoryhmä kokoontui 10 kertaa.

Johtoryhmän tavoitteena on päästä yksimielisyyteen käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja vahvistaa kokouksen päätökset.

Hallituksen ja toimitusjohtajan arviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa muun muassa strategisen suunnittelun, johtamistaitojen ja taloudellisen tuloksen osalta erityisellä arviointilomakkeella. Lisäksi hallitus arvioi erikseen omaa toimintaansa sekä hallituksen puheenjohtajan toimintaa. Kukin hallituksen jäsen arvioi myös omaa toimintaansa.

Palkitseminen

Palkitseminen konsernissa koostuu peruspalkasta, luontaiseduista sekä tulos- ja suoritusjohdannaisesta bonusjärjestelmästä, johon vaikuttaa työntekijän asema. Yksittäisen työntekijän palkitsemisen hyväksyy hänen esimiehensä esimies.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyi 2.3.2012 pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman tarjottavaksi yhtiön johdolle. Ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2012–2014. Ohjelman tarkoituksena on sitouttaa johtajia sekä kannustaa ja palkita johtoa hyvistä yhtiön kannattavuudesta ja strategian toteuttamista tukevista suorituksista. Lisäksi ohjelma kannustaa avainjohtoa hankkimaan ja omistamaan Uponorin osakkeita, mikä edesaut-

taa johdon, yhtiön ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista.

Yhtiön toimitusjohtajan sijaiselle Sebastian Bondestamille on otettu maksuperusteinen eläkevakuuutus. Yhtiö maksaa eläkevakuutukseen vuosittain hallituksen erikseen päättämän määrän, joka vuonna 2012 oli 9,37 % vuosipalkasta.

Konsernin työntekijällä ei ole oikeutta erilliseen palkkioon hallituksen jäsenyydestä konserniyhtiössä.

Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteen ehtoista ja vuosittaisesta palkkiosta sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten vuosittaiset palkkiot toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sisäinen valvonta

Uponorin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa yhtiön hallitus. Uponorin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön johto voi kohtuudella luottaa siihen, että:

- yhtiö toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja yhtiön strategian mukaisesti
- yhtiön taloudellinen raportointi ja johdon tietojärjestelmät ovat luotettavia, kattavia ja oikea-aikaisia
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatarpeiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisiin riskeihin ja asioihin yhtiön strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää eettisiä arvoja, hyvää hallintotapaa sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että lakeja, säännöksiä ja Uponorin sisäisiä periaatteita noudatetaan
- varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Uponorin valvontaympäristön ja yhtiön henkilökunnan vastuullisuuden perusta määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) ja yhtiön arvoissa.

Uponorin tavoitteena on sisällyttää valvontaa kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja poistetaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon kokoukset. Näiden lisäksi esimerkiksi ulkoisiin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, tavarantoimittajiin, viranomaisiin ja osakkeenomistajiin, liittyvät viestintävastuut on määritelty selkeästi.

Paikallistasolla jatkuvaa valvontaa toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitason valvonnasta vastaa yhtiön talous- ja hallintotoiminto.

Mahdollisten erillisarviointien tarve, laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä jatkuvan valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatotasolle siten, että vakavista puutteista raportoidaan yhtiön ylimmälle johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Mahdollisia erillisarviointeja tekee sisäinen tarkastus, ja yhtiön tarkastusvaliokunta voi käynnistää ne.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on järjestelmällinen tapa suojata yhtiön liiketoimintaan liittyvää omaisuutta ja tuloja menetyksiltä, jotta yhtiö saavuttaa tavoitteensa eikä sen toiminta keskeydy tarpeettomasti. Riskienhallintaan sisältyy myös riskinotto eli erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ottaen huomioon niiden riski-tuottosuhteen.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiö voi toteuttaa strategiaansa ja saavuttaa taloudelliset tavoitteensa sekä toisaalta suojella yhtiötä operatiivisilta vahingoilta, jotka saattavat estää näiden tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yrityksen toiminnan jatkuvuus myös poikkeuksellisissa liiketoimintaympäristöissä.

Yhtiön suurimmat riskitekijät on kartoitettu ja vastuut niistä on jaettu johtoryhmän jäsenten kesken. Kunkin johtoryhmän jäse-

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

nen velvollisuuksiin kuuluu oman riskivastuunsa hallinta ja asianmukainen organisointi koko konsernissa.

Konsernin riskienhallintaryhmään kuuluvat konsernin talousjohtaja, tuotanto- ja logistiikka-johtaja, päälakimies sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskienhallintaryhmä vastaa konsernitason riskien seurannasta ja vähentämisestä ja raportoi johtoryhmälle ja hallitukselle.

Rahoitus- ja riskienhallintajohtaja tukee konsernin johtoryhmää riskienhallintapolitiikan ja -toimintaohjeiden laatimisessa sekä näihin liittyvien arviointi-, seuranta- ja raportointimenettelyjen kehittämisessä. Hän tukee myös alueorganisaatioita, yksiköitä ja konsernitoimintoja tarjoamalla näille riskienhallintaan liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi hän vastaa yhtiön globaalien vakuutusohjelmien järjestämisestä ja voimassaolosta.

Uponorin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä löytyy yhteenveto sivuilta 17–19 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Taloudelliseen riskienhallintaan liittyvät liitetiedot löytyvät sivuilta 61–63 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta www.uponor.fi.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Uponorin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa yhtiön sisäisen valvonnan sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus keskittyy liiketoiminnan tärkeimpiin riskialueisiin. Saavuttaakseen tavoitteensa sisäinen tarkastus tekee riippumattomia liiketoimintayksiköiden ja tytäryhtiöiden tarkastuksia, prosessiarviointeja sekä kohdennettuja tarkastuksia, jotta yhtiön johtoryhmä ja hallitus voivat olla varmoja siitä, että valvontamenetelmät ovat tehokkaita. Lisäksi sisäinen tarkastus tekee erilaisia tarkastuksia varmistaakseen, että kaikessa toiminnassa noudatetaan yhtiön sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja neuvontatoiminto, joka parantaa yhtiön toimintaa ja tuottaa sille lisäarvoa. Se arvioi ja parantaa yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuutta järjestelmällisesti ja auttaa näin yhtiötä saavuttamaan tavoitteensa.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, valtuudet ja vastuu on määritelty sisäisen tarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksen hyväksyy tarkastusvaliokunta, jonka alaisuudessa sisäinen tarkastus toimii. Sisäinen tarkastus esittelee tarkastusvaliokunnalle neljä kertaa vuodessa yhteenvedon tärkeimmistä havainnoistaan. Lisäksi sillä on oikeus ja velvollisuus raportoida merkittävistä tarkastustuloksista sekä johtoryhmälle että tarkastusvaliokunnalle. Tehtävänsä suorittamiseksi sisäinen tarkastus saa olla rajoituksetta yhteydessä yhtiön hallituksen jäseniin ja henkilöstöön sekä tutustua rajoituksetta kaikkiin Uponorin arkistoihin ja tiloihin.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueita olivat vuonna 2012 ulkomaisten tytäryhtiöiden tarkastukset, konsernifunktioiden sekä koko konsernin yhteisten prosessien tarkastukset. Tytäryhtiöiden tarkastuksissa keskityttiin konsernin politiikkojen noudattamiseen, liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin sekä liiketoimintaprosessien, riskien ja kontrollien arviointiin.

Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi talousjohtajalle (CFO). Uponor on ulkoistanut sisäisen tarkastuksen PricewaterhouseCoopers Oy:lle.

Ulkoisen tarkastus

Tarkastusvaliokunnan avustamana hallitus valmistelee ja tekee ehdotuksen ulkoiseksi tilintarkastajaksi, jonka varsinainen yhtiökokous valitsee. Ulkoisen tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhdessä tilintarkastajan kanssa yhtiön johto järjestää konserniyhtiöiden tilintarkastuksen paikallisen lainsäädännön kulloinkin edellyttämällä tavalla. Paikallisten yhtiöiden tilintarkastajat raportoivat suoraan tarkastamalleen juridiselle yhtiölle ja toimittavat kopion kustakin raportista konsernin taloushallinnolle liitettäväksi tarkastusrekisteriin.

Vuoden 2012 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 2012 valittiin KHT-yhteisö Deloitte & Touche Oy. Yhtiön päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Mikael Paul.

Ulkoiselle tilintarkastajalle maksettiin vuoden 2012 lakisääteisistä tilintarkastuspalveluista 583 000 euroa ja tilintarkastuksen liitännäispalveluista ja muista palveluista 303 000 euroa, yhteensä 886 000 euroa.

Sisäpiiriohjeet

Uponor noudattaa Nasdaq OMX Helsinki Oy:n antamaa sisäpiiriohjetta, Finanssivalvonnan standardeja sekä muita viranomaisohjeita, minkä lisäksi yhtiöllä on myös omat sisäpiirisäännöt.

Yhtiön julkiseen sisäpiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet sekä tilintarkastaja. Yhtiö pitää julkista sisäpiirirekisteriään Euroclear Finland Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Yhtiö ylläpitää myös yrityskohtaista ei-julkista sisäpiirirekisteriä, jonka pysyviä sisäpiiriläisiä koskevaan osarekisteriin kuuluu muun muassa konsernihallinnossa työskenteleviä henkilöitä. Erillinen hankekohtainen osarekisteri perustetaan silloin, kun yhtiöllä on sisäpiirisäädösten piiriin kuuluva hanke, josta työ- tai muun sopimuksen perusteella yhtiölle työskentelevät henkilöt saavat sisäpiiritietoa yhtiöstä. Hanke on tyypillisesti sellainen asiakokonaisuus tai järjestely, joka luonteensa tai kokonsa vuoksi poikkeaa yhtiön normaalista liiketoiminnasta. Konsernin sisäiset sisäpiirisäännöt on julkaistu konsernin intranetissä, ja niistä on tiedotettu muun muassa konsernin sisäisessä verkkolehdessä. Konsernin työntekijöiden edellytetään toimivan näiden sääntöjen mukaisesti.

Sisäpiiriläisten kaupankäynti yhtiön osakkeilla ja muilla arvopapereilla edellyttää yhtiön päälakimiehen etukäteen antamaa lupaa. Yhtiö noudattaa ehdotonta kaupankäyntikieltoa, joka alkaa raportointikauden lopusta, kuitenkin vähintään kolme viikkoa ennen tilinpäätöksen ja osavuositarkastusten julkistamista, ja kestää tilinpäätöksen tai osavuositarkastuksen julkaisemiseen.

Julkinen sisäpiirirekisteri sisältää tiedot sisäpiiriläisten ja heidän vaikutusvaltauyhteisöjensä ja lähipiirinsä omistamista Uponor-osakkeista sekä sisäpiiriin tärkeimmät luottamustehtävät.

Oheisessa taulukossa on esitetty julkisen sisäpiiriin omistamat osakkeet vuonna 2012 (mukaan lukien heidän hallinnassaan olevien yhtiöiden ja heidän välittömän lähipiirinsä omistus).

Julkisen sisäpiirin omistamat osakkeet vuonna 2012

Hallitus ja tilintarkastaja

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Eloranta, Jorma	Hallituksen varapuheenjohtaja 15.3.2012 alkaen	1.1. 31.12.	32 490 34 845
Nygren, Eva	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	1 331 3 446
Paasikivi, Jari	Hallituksen puheenjohtaja	1.1. 31.12.	543 417 546 830
Rosendal, Jari	Hallituksen jäsen 15.3.2012 alkaen	15.3. 31.12.	- 2 115
Silfverstolpe Nordin, Anne-Christine	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	35 019 37 134
Simon, Rainer S.	Hallituksen jäsen	1.1. 31.12.	32 395 34 510
Paul, Mikael	Päävastuullinen tilintarkastaja	1.1. 31.12.	- -

Johtoryhmä

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Bondestam, Sebastian	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	4 172 6 907
Carlsson, Robin	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	680 1 900
Folgmann, Heiko	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	2 735 5 470
Gray, William	Johtoryhmän jäsen 15.2.2012 alkaen	15.2. 31.12.	- 3 500
Luomakoski, Jyri	Toimitusjohtaja	1.1. 31.12.	40 000 43 760
Palomäki, Riitta	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	3 000 3 000
Roses, Fernando	Johtoryhmän jäsen	1.1. 31.12.	2 735 5 470

Vuonna 2012 päättyneet sisäpiirin ilmoitusvelvollisuudet

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
Rajahalme, Aimo	Hallituksen varapuheenjohtaja 15.3.2012 asti	1.1. 15.3.	28 445 28 445

Konsernin laaja tuloslaskelma

M€	Liite	2012	2011
Jatkuvat toiminnot			
Liikevaihto	2	811,5	806,4
Hankinnan ja valmistuksen kulut		500,7	513,5
Bruttokate		310,8	292,9
Liiketoiminnan muut tuotot			
Liiketoiminnan muut tuotot	7	0,9	1,4
Varastointimenot		31,8	31,1
Myyntin ja markkinoinnin kulut		161,3	157,9
Hallinnon kulut		44,6	43,0
Liiketoiminnan muut kulut	7	16,3	26,9
Kulut		254,0	258,9
Liikevoitto			
Liikevoitto	2	57,7	35,4
Rahoitustuotot	10	27,0	18,2
Rahoituskulut	10	35,6	35,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		0,3	-
Tulos ennen veroja			
Tulos ennen veroja		49,4	17,7
Tuloverot	11	16,5	15,8
Tulos jatkuvista toiminnoista			
Tulos jatkuvista toiminnoista		32,9	1,9
Lopetetut toiminnot			
Lopetettujen toimintojen tulos		-0,1	-0,3
Tilikauden tulos			
Tilikauden tulos		32,8	1,6
Muut laajan tuloksen erät			
Muuntoerot		0,6	2,0
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		-0,7	-2,8
Nettoinvestoinnin suojaus		-3,5	-4,6
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		-3,6	-5,4
Tilikauden laaja tulos			
Tilikauden laaja tulos		29,2	-3,8
Kauden tuloksen jakautuminen			
- Emoyhtiön omistajille		32,8	2,5
- Määräysvallattomille omistajille		-	-0,9
Kauden laajan tuloksen jakautuminen			
- Emoyhtiön omistajille		29,2	-2,9
- Määräysvallattomille omistajille		-	-0,9
Osakekohtainen tulos, €			
Osakekohtainen tulos, €	12	0,45	0,03
- Jatkuvat toiminnot		0,45	0,03
- Lopetetut toiminnot		0,00	0,00
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €			
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €		0,45	0,03
- Jatkuvat toiminnot		0,45	0,03
- Lopetetut toiminnot		0,00	0,00

Konsernitase

M€	Liite	31.12.2012	31.12.2011
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		18,6	22,3
Liikearvo		74,9	74,9
Muut aineettomat hyödykkeet		0,2	0,1
Keskeneräiset hankinnat		-	0,0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	13	93,7	97,3
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		10,8	11,9
Rakennukset ja rakennelmat		42,6	48,0
Koneet ja kalusto		78,0	75,6
Muut aineelliset hyödykkeet		12,3	11,6
Keskeneräiset hankinnat		8,7	14,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	14	152,4	161,6
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset			
Osuudet osakkuusyhtiöissä	16	0,1	0,0
Muut osakkeet ja osuudet	17	0,2	0,2
Pitkäaikaiset saamiset	18	0,5	2,4
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		0,8	2,6
Laskennalliset verosaamiset	23	13,6	13,2
Pitkäaikaiset varat yhteensä		260,5	274,7
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	19	78,7	81,8
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		107,3	106,6
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		15,1	2,4
Siirtosaamiset		4,6	5,5
Muut saamiset		14,6	14,9
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	20	141,6	129,4
Rahavarat	21	17,7	29,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä		238,0	240,3
Varat yhteensä		498,5	515,0

M€	Liite	31.12.2012	31.12.2011
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
	22		
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Muut rahastot		-0,5	0,2
Kertyneet muuntoerot		-15,4	-12,5
Kertyneet voittovarot		-3,6	22,4
Tilikauden tulos		32,8	2,5
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		209,9	209,2
Määräysvallattomien omistajien osuus		-	2,9
Oma pääoma yhteensä		209,9	212,1
Velat			
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	26	107,6	110,2
Työsuhde-etuksiin liittyvät veloitteet	24	18,8	21,1
Varaukset	25	5,1	5,2
Laskennallinen verovelka	23	14,8	12,2
Muut pitkäaikaiset velat		0,4	0,2
Pitkäaikaiset velat yhteensä		146,7	148,9
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	26	4,2	2,8
Ostovelat		43,3	45,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		2,9	6,1
Varaukset	25	15,5	16,8
Muut lyhytaikaiset velat	27	76,0	82,6
Lyhytaikaiset velat yhteensä		141,9	154,0
Velat yhteensä		288,6	302,9
Oma pääoma ja velat yhteensä		498,5	515,0

Konsernin rahavirtalaskelma

M€	Liite	1.1.–31.12.2012	1.1.–31.12.2011
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		32,8	1,6
Oikaisuerät:			
Poistot		28,2	29,4
Arvonlentumiset		-	16,8
Tuloverot		16,5	15,8
Korkotuotot		-0,5	-1,8
Korkokulut		5,6	6,9
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		0,4	-0,3
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		-0,3	-0,2
Muut rahavirran oikaisuerät		-5,3	-1,4
Tulorahoitus		77,4	66,8
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		-3,5	-12,3
Vaihto-omaisuus		-2,0	2,7
Korottomat velat		-2,1	22,0
Nettokäyttöpääoman muutos		-7,6	12,4
Maksetut verot		-30,2	-16,5
Maksetut korot		-7,4	-6,3
Saadut korot		0,5	2,0
Liiketoiminnan rahavirta		32,7	58,4

M€	Liite	1.1.–31.12.2012	1.1.–31.12.2011
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myynnit ^{*)}	6	7,6	-
Osakehankinnat	4	-	-6,4
Osakemyynnit		0,0	0,1
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-19,2	-24,0
Käyttöomaisuuden myyntituotot		1,2	1,1
Saadut osingot		0,2	0,0
Lainasaamisten takaisinmaksut		0,0	0,1
Investointien rahavirta		-10,2	-29,1
Rahavirta ennen rahoitusta		22,5	29,3
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		46,3	162,1
Lainojen takaisinmaksut		-47,3	-113,7
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		0,5	-18,3
Osingonjako		-25,6	-40,2
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta	5	-6,2	-
Rahoitusleasingisopimukset		-1,5	-2,0
Rahoituksen rahavirta		-33,8	-12,1
Rahavarojen muuntoerot		-0,1	0,0
Rahavarojen muutos		-11,4	17,2
Rahavarat 1.1.		29,1	11,9
Rahavarat 31.12.		17,7	29,1
Muutos taseen mukaan	21	-11,4	17,2

^{*)} Yllä tytäryritysten liiketoimintojen myynneissä on esitetty myyntihetken rahavarojen vähennys

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Osake- määrä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2012	73 047	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,6	-1,2	-12,5	26,1	209,2	2,9	212,1
Tilikauden laaja tulos						-0,7		-2,9	32,8	29,2		29,2
Maksetut osingot									-25,6	-25,6		-25,6
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	-		-
Osakepalkkio-ohjelma	20						0,2		0,2	0,4		0,4
Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta									-3,3	-3,3	-2,9	-6,2
Muut oikaisut									0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 31.12.2012	73 067	146,4	50,2	1,7	0,1	-2,3	-1,0	-15,4	30,2	209,9	-	209,9
Oma pääoma 1.1.2011	73 047	146,4	50,2	1,6	0,1	1,2	-1,2	-9,8	63,6	252,1	-	252,1
Tilikauden laaja tulos						-2,8		-2,6	2,5	-2,9	-0,9	-3,8
Maksetut osingot									-40,2	-40,2		-40,2
Siirrot rahastojen välillä				0,0					0,0	-		-
Osakepalkkio-ohjelma									0,1	0,1		0,1
Muut oikaisut				0,1				-0,1	0,1	0,1	3,8	3,9
Oma pääoma 31.12.2011	73 047	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,6	-1,2	-12,5	26,1	209,2	2,9	212,1

Lisätietoja, ks. liite 22.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Yhdyskuntateknikka. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj

PL 37, Äyritie 20

01511 Vantaa

Puh. 020 129 211, faksi 020 129 2841

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta www.uponor.fi tai konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2013 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2012 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpito-laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöläinsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenoista, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helpotuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Osuudet osakkuusyhtiöissä on yhdistetty konsernitilinpäätöksen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuusyhtiön tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuusyhtiöiden velvoitteiden täyttämiseen.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaiheen määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset monetaariset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuttamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapa-lautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

Myytäväenä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytäväenä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (raha-virtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempaan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovitujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kursieroilla. Projektiliiketoimintayhtiöt tulouttavat keskeneräiset pitkäaikaiset toimitukset valmistusasteen mukaisesti, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenojen taseeseen aktivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysmenot aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole taseeseen aktivoituja tuotekehitysmenoja, jotka täyttäisivät aktivointikriteerit.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuus-pohjaisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuveloituksia. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuspuhjoissa järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyväällä arvolla ja oikaistuna

vakuutusmatemaattisilla voitoilla ja tappioilla sekä takautuvaan työsuoritukseen perustuvilla menoilla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoituun etuusoikeyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskerroksena yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukko-velkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuspuhjoissa järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan henkilöiden keskimääräiselle jäljellä olevalle palvelusajalle jaksotettuina siltä osin kuin ne ylittävät suuremman seuraavista: 10 % eläkevelvoitteesta tai 10 % varojen käyvästä arvosta.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusai-kaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaa kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai – saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritysoston yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenuun ja hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille, ja ne testataan vuosittain mahdollisten arvonalentumisten varalta. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, aktivoidut kehittämisenot ja ohjelmistojen lisenssit. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun perin arvioidun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myyneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5–7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenoista ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja.

Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuksien tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset rahavirrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjauriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Ne merkitään taseessa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokrat hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingisopimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitel-

lään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Nettorealisointiarvo on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän velvoitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryhmään. Varausten määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenoon. Käytössä oleva pankkitalien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenoon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja

tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenoon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaikutus huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenoon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon jokaisena raportointikauden päätöspäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdan-

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

naisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuuttariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IAS 39 vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannais-ten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääomaan suojausrahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaiset hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaiset rahoituseriin.

Suojausten tehon osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut – johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisiin maksuihin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan, ja taseeseen kirjataan vastaava velka rahana selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta. Taseen velka arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Osakkeina selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava oman pääoman lisäys.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumiset voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS –säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliltä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arvot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat kokemukset ja

tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arvioita on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuusperusteisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältyy liikearvon arvonalentumistestauksen yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevista kasvavista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuusperusteisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Vuonna 2012 käyttöön otetut uudet ja uudistetut IFRS-standardit

Seuraavat uudet ja uudistetut standardit on otettu käyttöön tässä konsernitilinpäätöksessä. Näiden uusien ja uudistettujen standardien käyttöön otolla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, mutta niillä voi olla vaikutusta tulevien liiketoimien ja tapahtumien tilinpäätöskäsittelyyn.

- Muutos IAS 12:een *Tuloverot* (voimaan 1.1.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IAS 12 vaati aikaisemmin yhteisöä arvioimaan, mikä osa taseessa käypään arvoon arvostetun erän kirjanpitoarvosta on kerrytettävissä jatkuvasta käytöstä (kuten vuokratuottoina) ja mikä osa omaisuuserän myynnistä. Muutoksen mukaan käypään arvoon arvostettujen sijoituskiinteistöjen kirjanpitoarvon oletetaan lähtökohtaisesti kertyvän omaisuuserän myynnistä.
- Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutos tuo lisää läpinäkyvyyttä rahoitusinstrumenttien luovutuksia koskevien liiketoimien esittämiseen ja parantaa käyttäjien mahdollisuuksia saada käsitys rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvistä riskeistä ja näiden riskien vaikutuksesta yhteisön taloudelliseen asemaan, erityisesti kun kyseessä on rahoitusvarojen arvopaperistaminen.

Vuonna 2013 käyttöön tulevat uudet ja uudistetut IFRS-standardit

- Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Keskeisin muutos on vaatimus muiden laajan tuloksen erien ryhmittelämisestä sen mukaan,

siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tulosvaikutteisiksi tiettyjen ehtojen täytyessä. Uponor tulee ryhmittelemään laajan tuloksen erät muutoksen mukaisesti.

- Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset tarkoittavat, että kaikki vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot tulee jatkossa kirjata välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin, toisin sanoen ns. putkimenetelmästä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutos tulee kasvattamaan konsernin raportoimaa työsuhde-etuuksiin liittyvää veloitetta. Nettokorko tulee korvaamaan korkomenot ja järjestelyyn kuuluvien varojen odotetun tuoton. Tilikauden työsuoritukseen perustuvat menot tullaan esittämään liiketoiminnan kuluissa ja nettokorko rahoituskuluissa. Tällä hetkellä kaikki työsuhde-etuuksiin liittyvä raportoidaan liiketoiminnan kuluissa. Tällä muutoksella ei ole olennaista vaikutusta Uponorin tilinpäätökseen.

Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinat, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien vaikutusten arvioimiseksi.

- IFRS 9 *Rahoitusinstrumentit* (voimaan 1.1.2015 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). IFRS 9 on ensimmäinen vaihe laajempaa projektia, joka tähtää IAS 39:n korvaamiseen uudella standardilla. IFRS 9 mukainen rahoitusvarojen luokittelu ja arvostaminen riippuu yrityksen liiketoimintamallista ja sopimukseen perustuvien rahavirtojen ominaispiirteistä. Rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostamista koskevat säännöt perustuvat pitkälti nykyisiin IAS 39 vaatimuksiin. IFRS 9 merkittävimmät keskenäiset osat koskevat arvonalentumista ja suojauslaskentaa. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi määrittää olemassa olevien periaatteiden mukaisesti määräysvallan keskeiseksi tekijäksi, kun ratkaistaan, tuleeko yhteisö yhdistellä konsernitilinpäätökseen. Lisäksi standardissa annetaan lisäohjeistusta määräysvallan määrittelystä silloin, kun sitä on vaikea arvioida. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IFRS 11 *Yhteisjärjestelyt* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi painottaa yhteisten järjestelyiden kirjanpidollisessa käsittelyssä niistä seuraavia oikeuksia ja veloitteita enemmän kuin niiden oikeudellista muotoa. Yhteisjärjestelyä on kahden tyyppisiä: yhteiset toiminnot ja yhteisyritykset. Standardi edellyttää, että yhteisyritysten raportoinnissa käytetään yhtä menetelmää, pääomaosuusmenetelmää, eikä aiempi suhteellisen yhdistelyn vaihtoehto ole enää sallittu. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardi sisältää liitetietovaatimukset koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä, mukaan lukien osakkuusyhtiöt, yhteiset järjestelyt, erityistä tarkoitusta varten perustetut yhtiöt ja muut, taseen ulkopuolelle jäävät yhtiöt. EU on hyväksynyt standardin siten että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardin tarkoituksena on lisätä yhdenmukaisuutta, sillä se antaa täsmällisen käyvän arvon määrittämisen ja yhdistää samaan standardiin vaatimukset käyvän arvon määrittämiselle sekä vaadittaville liitetiedoille. Käyvän arvon käyttöä ei laajenneta, mutta annetaan ohjeistusta sen määrittämisestä silloin, kun sen käyttö on sallittu tai sitä on vaadittu jossain toisessa standardissa.
- IAS 27 (uudistettu 2011) *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset, jotka ovat jääneet jäljelle, kun määräysvaltaa koskevat kohdat on sisällytetty uuteen IFRS 10:een. EU on hyväksynyt standardin siten, että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- IAS 28 (uudistettu 2011) *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää vaatimukset sekä osakkuus- että yhteisyritysten käsittelystä pääomaosuusmenetelmällä IFRS 11:n julkaisemisen seurauksena. EU on hyväksynyt standardin siten, että sitä on pakollista noudattaa 1.1.2014 ja myöhemmin alkavilla tilikausilla, sallien kuitenkin myös aikaisemman käyttöönoton.
- Muutos standardiin IAS 32 *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) sekä muutos standardiin IFRS 7 *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutosten tarkoituksena on selventää nykyisiä rahoitusvarojen ja -velkojen toisistaan vähentämistä koskevia sääntöjä sekä lisätä kuittausoikeutta koskevia liitetietoja tietyissä erityistilanteissa.
- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 11:een *Yhteisjärjestelyt* ja IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen tarkoituksena on ohjeistaa uusien standardien käyttöönoton siirtämävaihetta niin että vaatimuksia edellisten tilikausien muuttamista vertailukelpoisiksi rajoitetaan ainoastaan edelliseen tilikauteen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- Muutos IFRS 10:een *Konsernitilinpäätös*, IFRS 12:een *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* ja IAS 27:ään *Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutoksen tarkoituksena on vapauttaa sijoitusyhteisöjen tarvetta yhdistellä tietynlaisia

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

tytäryhtiötä konsernitilinpäätökseen ja sen sijaan edellyttää sijoituksen arvostamista käypään arvoon tulosvaikutteisesti IFRS 9 tai IAS 39 standardien mukaisesti. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset (Annual Improvements to IFRSs 2009–2011 (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat yhteensä viittä standardia. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty EU:ssa.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Yhdyskuntatekniikka. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoitavat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnoista Euroopassa sekä vientitoiminnoista niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Yhdyskuntatekniikka vastaa yhdyskuntateknisistä liiketoiminnoista Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja sekä viemärinti- ja jätevesijärjestelmiä, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut -segmentti sisältää konsernitoiminnot sekä yhtiöt, joissa ei ole liiketoimintaa.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resursseja johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti. Jatkuvat toiminnot eivät sisällä Irlannista vuonna 2008 myytyä yhdyskuntateknistä liiketoimintaa.

Vuoden 2012 aikana myydyin Hewing GmbH:n tuotot, tulos, varat ja velat ovat sisältyneet segmenttiin Talotekniikka – Eurooppa. Vuonna 2011 kirjattu Hewing GmbH:n liittyvä arvonalentuminen 10,5 miljoonaa euroa on raportoitu Muut -segmentissä, koska yhtiön omistava holding-yhtiö kuuluu kyseiseen segmenttiin.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtävistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista.

M€			2012
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Talotekniikka – Eurooppa	517,3	0,4	517,7
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	151,1	-	151,1
Yhdyskuntatekniikka	143,1	5,9	149,0
Eliminoinnit	-	-6,3	-6,3
Uponor-konserni	811,5	-	811,5

M€			2011
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Talotekniikka – Eurooppa	543,2	0,7	543,9
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	121,5	-	121,5
Yhdyskuntatekniikka	141,7	8,0	149,7
Eliminoinnit	-	-8,7	-8,7
Uponor-konserni	806,4	-	806,4

M€	2012	2011
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	47,2	41,7
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	17,8	10,1
Yhdyskuntatekniikka	0,0	-2,4
Muut	-6,1	-14,0
Eliminoinnit	-1,2	0,0
Uponor-konserni	57,7	35,4

M€	2012	2011
Segmentin poistot ja arvonalentumiset, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	11,4	13,0
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	6,0	5,5
Yhdyskuntatekniikka	5,9	6,2
Muut *)	4,4	14,7
Eliminoinnit	0,5	0,5
Uponor-konserni	28,2	39,9

*) 2011 sisältää Hewing GmbH arvonalentumisen 10,5 M€

M€	2012	2011
Segmentin investoinnit, jatkuvat toiminnot		
Talotekniikka – Eurooppa	7,8	13,6
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	5,9	3,6
Yhdyskuntatekniikka	4,2	5,4
Muut	1,3	1,4
Uponor-konserni	19,2	24,0

M€	2012	2011
Segmentin varat		
Talotekniikka – Eurooppa	364,0	433,9
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	119,6	130,0
Yhdyskuntatekniikka	84,4	83,0
Muut	249,8	283,5
Eliminoinnit	-319,3	-415,4
Uponor-konserni	498,5	515,0

M€	2012	2011
Segmentin velat		
Talotekniikka – Eurooppa	286,9	296,7
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	69,2	89,6
Yhdyskuntatekniikka	66,5	60,2
Muut	210,2	285,6
Eliminoinnit	-344,2	-429,2
Uponor-konserni	288,6	302,9

M€	2012	2011
Segmentin henkilöstö, jatkuvat toiminnot keskimäärin		
Talotekniikka – Eurooppa	2 132	2 305
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	427	409
Yhdyskuntatekniikka	480	516
Muut	59	58
Uponor-konserni	3 098	3 288

Täsmäytyslaskelmat

M€	2012	2011
Segmentin tuotot, jatkuvat toiminnot		
Raportoitavien segmenttien tuotot	817,8	815,1
Eliminoinnit	-6,3	-8,7
Uponor-konserni	811,5	806,4

M€	2012	2011
Segmentin tulos, jatkuvat toiminnot		
Raportoitavien segmenttien tulos yhteensä	65,0	49,4
Muut	-6,1	-14,0
Eliminoinnit	-1,2	0,0
Liikevoitto	57,7	35,4
Segmenteille kohdistamattomat erät	-8,3	-17,7
Tulos ennen veroja	49,4	17,7

M€	2012	2011
Segmentin varat		
Raportoitavien segmenttien varat	568,0	646,9
Muut	249,8	283,5
Eliminoinnit	-319,3	-415,4
Uponor-konserni	498,5	515,0

M€	2012	2011
Segmentin velat		
Raportoitavien segmenttien velat	422,6	446,5
Muut	210,2	285,6
Eliminoinnit	-344,2	-429,2
Segmentin velat	288,6	302,9
Segmenteille kohdistamattomat erät	209,9	212,1
Uponor-konserni	498,5	515,0

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

M€	2012	2011
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	667,4	663,7
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	144,1	142,7
Uponor-konserni	811,5	806,4

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

M€	2012	2011
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Suomi	93,8	92,5
Saksa	145,3	150,8
Yhdysvallat	114,8	88,5
Ruotsi	79,9	84,6
Norja	39,2	36,9
Kanada	36,6	33,0
Tanska	33,4	36,9
Alankomaat	32,1	35,4
Iso-Britannia	30,9	28,4
Espanja	30,7	38,6
Muut	174,8	180,8
Uponor-konserni	811,5	806,4

M€	2012	2011
Pitkäaikaiset varat		
Suomi	42,3	46,9
Saksa	33,5	40,2
Ruotsi	40,2	41,0
Yhdysvallat	40,6	41,6
Espanja	8,0	9,2
Muut	7,4	7,7
Uponor-konserni	172,0	186,6

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaisesti. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamisia. Varojen esittämistapaa on muutettu viime vuodesta vastaamaan pitkäaikaisia varoja, ja vertailutiedot on muutettu vastaavasti.

3. Lopetetut toiminnot

Vuonna 2012 ja 2011 konsernin lopetetuissa toiminnoissa esitetään 0,1 (0,3) kulut, jotka liittyvät vuonna 2008 myydyin Irlannin kunnallisteknisen liiketoiminnan käytössä olleen kiinteistön hallinto- ja ylläpitokustannuksiin.

M€	2012	2011
Kulut	0,1	0,3
Tulos ennen veroja	-0,1	-0,3
Tuloverot	-	-
Tulos verojen jälkeen	-0,1	-0,3
Tilikauden tulos lopetetuista toiminnoista		
	-0,1	-0,3
Rahavirta lopetetuista toiminnoista		
Liiketoiminnan rahavirta	-0,5	-0,3

4. Liiketoimintojen yhdistäminen

Syyskuussa 2012 Uponor ja KWH-yhtymä Oy ilmoittivat suunnitelmastaan yhdistää yhtiöiden kunnallistekninen putkiliiketoiminta perustettavaan uuteen yhteisyritykseen, jonka omistaisivat Uponor (55,3 prosenttia) ja KWH-yhtymä (44,7 prosenttia) yhdessä. Kaupan toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisten hyväksyntää. Konsernilla ei ollut kauden aikana toteutuneita liiketoimintojen hankintoja.

Lopullinen hankintamenolaskelma Zent-Frenger Gesellschaft für Gebäudetechnik mbH:n enemmistöosuuden (50,3 prosenttia) hankinnasta on esitetty alla. Hankinta tapahtui huhtikuussa 2011.

M€	2012	2011
Hankittu nettovarallisuus ja liikearvo		
Pitkäaikaiset varat	-	3,8
Vaihto-omaisuus	-	1,0
Myynti- ja muut saamiset	-	5,9
Rahavarat	-	6,4
Varat yhteensä	-	17,1
Pitkäaikaiset korolliset velat	-	4,2
Laskennalliset verovelat	-	0,1
Ostovelat ja muut korottomat velat	-	5,1
Velat yhteensä	-	9,4
Nettovarot	-	7,7
Hankintameno	-	6,4
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	3,8
Hankittu nettovarallisuus	-	-7,7
Liikearvo	-	2,6

5. Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta

Uponor hankki maaliskuussa 2012 omistukseensa loput 49,7 % Zent-Frenger Gesellschaft für Gebäudetechnik mbH:n osakekannasta. Käteisenä maksettiin 6,2 miljoonaa euroa. Määräysvallattomien omistajien osuuden hankinta kirjattiin omaan pääomaan IAS 27:n mukaisesti ja sen vaikutus voittovaroihin oli -3,3 miljoonaa euroa. Hankittu nettovarallisuus oli 2,9 miljoonaa euroa.

6. Tytäryhtiöiden myynnit

Uponor sai päätökseen Hewing GmbH:n myynnin ensimmäisen kvartaalin 2012 lopussa. Kauppahinta 11,9 miljoonaa euroa saatiin 2. huhtikuuta 2012. Kauppahinta oikaistiin kaupantekopäivän taseen mukaisesti 11,5 miljoonaa euroon. Kaupan nettovaikutus vuoden 2012 tulokseen oli merkityksetön. Hewing GmbH:n liittyen kirjattiin 10,5 miljoonan euron arvonalennus vuonna 2011.

M€	2012	2011
Myytyjen varojen kirjanpitoarvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	3,4	-
Aineettomat hyödykkeet	0,1	-
Muut pitkäaikaiset varat	0,3	-
Vaihto-omaisuus	5,6	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	6,9	-
Rahavarat	3,9	-
Varat yhteensä	20,2	-
Eläkeveloitteet ja muut velat		
Eläkeveloitteet ja muut velat	2,3	-
Varaukset	0,5	-
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	5,9	-
Velat yhteensä	8,7	-
Nettovarat	11,5	-
Käteisenä saatu kauppahinta	11,5	-
Myytyjen liiketoimintojen rahavarat	3,9	-
Rahavirtavaikutus	7,6	-

7. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2012	2011
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,2	0,4
Lisenssimaksut	0,2	0,1
Osingot osakkuusyhtiöiltä	-	0,2
Muut erät	0,5	0,7
Yhteensä	0,9	1,4
Liiketoiminnan muut kulut		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,1	0,1
Tutkimus- ja kehittämiskulut	15,9	16,3
Arvonalentumiset	-	10,5
Muut erät	0,3	-
Yhteensä	16,3	26,9

Liiketoiminnan muut kulut muodostuvat pääosin tutkimus- ja kehityskuluista. Vuonna 2011 liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyy 10,5 miljoonan euron alaskirjaus Hewing GmbH:n osakemyyntiin liittyen.

8. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

M€	2012	2011
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	150,4	149,9
- Muut henkilösivukulut	24,9	25,4
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	7,3	6,7
- Eläkekulut – etuuspohjaiset järjestelyt	1,2	0,8
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,0	-0,1
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	0,5	1,2
Osakeperusteiset maksut		
- Käteisenä toteutettavat osuudet	0,2	-
- Myönnetyt osakkeina toteutettavat osuudet	0,2	0,0
Yhteensä	184,7	183,9

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään lähipiiritiedoissa (liite 34).

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

9. Poistot ja arvonalentumiset

M€	2012	2011
Poistot omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	4,8	4,5
Muut aineettomat hyödykkeet	0,0	0,1
Maa- ja vesialueet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	3,8	4,0
Koneet ja kalusto	16,4	17,8
Muut aineelliset hyödykkeet	3,1	2,9
Yhteensä	28,2	29,4
Poistot toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	18,4	20,1
Varastointimenot	1,2	1,2
Myynti ja markkinointi	1,7	1,9
Hallinto	6,1	5,7
Muut	0,8	0,5
Yhteensä	28,2	29,4

Poistojen lisäksi vuoden 2011 lopussa kirjattiin saksalaisen Hewing GmbH:n keväälle 2012 ajoittuvaa osakemyyntiä koskeva alaskirjaus (10,5 miljoonaa euroa), joka esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa.

10. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

M€	2012	2011
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	0,0
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,5	1,3
Korkotuotot korkojohdannaisista	0,6	0,5
Voitto tulosvaikuttaisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista - valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	21,7	12,0
Kurssierot	4,0	4,2
Muut rahoitustuotot	0,2	0,2
Yhteensä	27,0	18,2
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoan arvostetuista rahoitusveloista	5,6	6,2
Korkokulut korkojohdannaisista	1,2	0,7
Viivekorot	-	3,2
Tappio tulosvaikuttaisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista - valuuttajohdannaiset, ei suojauslaskennan alla	25,0	13,2
Kurssierot	2,6	4,2
Sijoitusten arvonalentuminen	-	6,3
Muut rahoituskulut	1,2	2,1
Yhteensä	35,6	35,9

Vuonna 2012 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssivoittoa 1,2 miljoonaa euroa (valuuttakurssivoittoa 0,4 miljoonaa euroa). Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasingsopimusten korko-osuuksia 0,9 miljoonaa euroa (1,0 miljoonaa euroa).

Vuoden 2011 rahoituskulut sisältävät yhteensä 3,2 miljoonaa euroa veroihin liittyviä viivekorkoja koskien Suomen veroviranomaisten jälkiverotuspäätöstä verovuosilta 2005–2009. Sijoitusten arvonalentuminen sisältää vuonna 2008 tehtyyn Englannissa ja Irlannissa sijainneen yhdyskuntateknisen liiketoiminnan myyntiin liittyvän lainasaamisen alaskirjauksen.

11. Tuloverot

M€	2012	2011
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	15,1	13,2
Edellisiltä kausilta	-0,8	1,8
Laskennallisen verovelan muutos	2,2	0,8
Yhteensä	16,5	15,8
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	49,4	17,8
Verot laskettuna Suomen verokannan mukaan	12,1	4,6
Ulkomaisten verokantojen vaikutus	2,9	0,3
Vähennyskelvottomat menot	2,3	9,0
Verovapaat tulot	-0,2	-0,9
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-0,8	0,0
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	1,9	0,9
Verokannan muutoksen vaikutus	-0,7	0,1
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,8	1,8
Muut erät	-0,2	0,0
Yhteensä	16,5	15,8
Efektiivinen verokanta, %	33,4	88,8

Vuoden 2012 aikana konserniyhtiön verotukseen vaikuttavassa lainsäädännössä merkittävin muutos oli Ruotsin verokannan lasku; vuonna 2013 veroprosentti laskee 26,3 prosentista 22 prosenttiin. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen arvostus 31.12.2012 uuden verokannan mukaisesti vähensi konsernin veroja 0,7 miljoonaa euroa. Konsernin efektiivinen verokanta vuonna 2012 laski 33,4 prosenttiin vuoden 2011 88,8 prosentista. Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista nostivat konsernin efektiivistä verokantaa.

Tilikauden 2011 verokantaan vaikuttivat kertaluonteiset tapahtumat: Hewing GmbH:n liittyvä alaskirjaus sekä suomalaisten konserniyhtiöiden verotarkastuksista syntyneet erät, jotka kaikki ovat verovähennyskelvottomia, nostaten siten myös veroastetta.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksoivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Uponor on hakenut muutosta päätöksiin verotuksen oikaisulautakunnalta. Jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätökset perustuvat kesällä 2008 Uponor-konsernin joissakin suomalaisissa yhtiöissä suoritettuun verotarkastukseen, joka koski vuosia 2004–2007. Kiista koskee lähinnä Uponor Business Solutions Oy:n sisäisten palveluveloitusten markkinaehtoista siirtohinnoittelua.

Vuonna 2011 edellisten tilikausien tuloverot sisältävät 1,9 miljoonaa euroa näihin verotuspäätöksiin liittyviä veronkorotuksia. Viivekorot (3,3 miljoonaa euroa) kirjattiin rahoituskuluihin. Verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunutta tuloveroa (9,8 miljoonaa euroa) ei kirjattu kuluksi eikä velaksi vuonna 2011. Vuoden 2012 alussa maksettu tuloveron lisäys on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta ja se sisältyy taseessa kauden verotettavaan tuloon perustuvaan verosaamiseen. Mikäli Suomessa alkupe-
räinen päätös jäisi voimaan, ryhtyy yhtiö toimenpiteisiin kahdenkertaisen verotuksen poistamiseksi EU:n lainsäädännön ja OECD:n ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioiksi.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

M€	2012	2011
Rahavirran suojaukset		
Ennen veroja	-0,9	-3,8
Verovaikutus	0,2	1,0
Verojen jälkeen	-0,7	-2,8

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

12. Osakekohtainen tulos

M€	2012	2011
Tulos jatkuvista toiminnoista	32,9	1,9
Lopetettujen toimintojen tulos	-0,1	-0,3
Tilikauden tulos	32,8	1,6
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä ^{*)}	73 062	73 067
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 093	73 067
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,45	0,03
- Jatkuvat toiminnot	0,45	0,03
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,45	0,03
- Jatkuvat toiminnot	0,45	0,03
- Lopetetut toiminnot	0,00	0,00

^{*)} Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

13. Aineettomat hyödykkeet

2012 M€	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	60,9	75,6	0,4	-	136,9
Rakennemuutokset	-5,1	-	-	-	-5,1
Kurssierot	0,4	0,0	-	-	0,4
Lisäykset	1,1	-	0,1	-	1,2
Vähennykset	-0,1	-	-	-	-0,1
Hankintameno 31.12.	57,2	75,6	0,5	-	133,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	38,6	0,7	0,3	-	39,6
Rakennemuutokset	-5,0	-	-	-	-5,0
Kurssierot	0,3	-	-	-	0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,1	-	-	-	-0,1
Tilikauden poisto	4,8	-	0,0	-	4,8
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	38,6	0,7	0,3	-	39,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	18,6	74,9	0,2	-	93,7

2011 M€	Aineettomat oikeudet	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	59,4	72,9	0,3	0,2	132,8
Rakennemuutokset	0,4	-	-	-	0,4
Kurssierot	0,0	0,9	-	-	0,9
Lisäykset	1,9	2,6	0,1	-	4,6
Vähennykset	-1,2	-0,8	-	-	-2,0
Siirrot erien välillä	0,4	-	-	-0,2	0,2
Hankintameno 31.12.	60,9	75,6	0,4	-	136,9
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	35,0	0,7	0,2	-	35,9
Rakennemuutokset	0,3	-	-	-	0,3
Kurssierot	0,0	-	-	-	0,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,2	-	-	-	-1,2
Tilikauden poisto	4,5	-	0,1	-	4,6
Siirrot erien välillä	0,0	-	0,0	-	-
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	38,6	0,7	0,3	-	39,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	22,3	74,9	0,1	-	97,3

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Vuosina 2012 ja 2011 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat lähes kokonaan ERP toiminnanohjausjärjestelmään sekä vuonna 2011 saksalaisen Zent-Frenger-tytäryhtiön hankintaan. Siitä syntynyt liikearvo kohdistuu Talotekniikka – Eurooppa segmenttiin.

Suurin osa liikearvosta koostuu Asko Oyj:n hankkimasta Uponorin vähemmistöosuudesta (23,4 miljoonaa euroa), joka siirtyi nykyiselle Uponor Oyj:lle (ent. Asko Oyj) Oy Uponor Ab:n sulautumisen seurauksena, sekä Unicor -liiketoimintojen (43,2 miljoonaa euroa) hankinnasta. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoitaville segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 65,4 (65,3) miljoonaa euroa ja Yhdyskuntatekniikka 9,5 (9,5) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoittamattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Vuoden 2012 testauslaskelmissa käytetty korko oli 8,6 (11,2) prosenttia. Diskonttokoron laskuun vaikutti markkinakorkojen lasku vuoden 2012 aikana. Arvonalentumistestien tuloksena konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2012.

Arvonalentumistestauksen yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään kahdeksalla (8) prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittäväälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 2,3 %-yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu viidellä (5) prosentilla ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Yhdyskuntatekniikka, sillä sen liikearvo on herkin liikearvon alaskirjausriskille.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

14. Aineelliset hyödykkeet

2012 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	13,9	119,4	309,2	46,5	14,5	503,5
Rakennemuutokset	-1,2	-11,8	-37,2	-6,9	-1,8	-58,9
Kurssierot	0,0	0,4	1,7	0,0	0,2	2,3
Lisäykset	0,2	0,3	11,0	3,5	3,0	18,0
Vähennykset	-0,1	-1,4	-2,2	-0,5	-	-4,2
Siirrot erien välillä	-	0,1	6,7	0,4	-7,2	0,0
Hankintameno 31.12.	12,8	107,0	289,2	43,0	8,7	460,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,0	71,4	233,6	34,9	-	341,9
Rakennemuutokset	-0,1	-10,6	-37,9	-6,8	-	-55,4
Kurssierot	0,0	0,4	1,1	0,0	-	1,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-0,6	-2,0	-0,5	-	-3,1
Tilikauden poisto	0,1	3,8	16,4	3,1	-	23,4
Siirrot erien välillä	-	-	0,0	-	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,0	64,4	211,2	30,7	-	308,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	10,8	42,6	78,0	12,3	8,7	152,4
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			70,2			

2011 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	12,2	117,2	305,7	35,9	10,0	481,0
Rakennemuutokset	1,4	3,7	1,2	1,2	0,0	7,5
Kurssierot	0,2	0,7	1,8	0,5	0,1	3,3
Lisäykset	0,2	0,8	11,3	3,3	6,4	22,0
Vähennykset	0,0	-3,2	-4,4	-2,5	0,0	-10,1
Siirrot erien välillä	-0,1	0,2	-6,4	8,1	-2,0	-0,2
Hankintameno 31.12.	13,9	119,4	309,2	46,5	14,5	503,5
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	1,9	65,7	214,8	27,3	-	309,7
Rakennemuutokset	0,0	1,9	1,0	1,0	-	3,9
Kurssierot	-	0,2	1,8	0,3	-	2,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-2,6	-4,2	-2,4	-	-9,2
Tilikauden poisto	0,1	4,0	17,8	2,9	-	24,8
Siirrot erien välillä	-	0,0	-5,8	5,8	-	0,0
Arvonalentumiset	-	2,2	8,2	-	-	10,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	2,0	71,4	233,6	34,9	-	341,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	11,9	48,0	75,6	11,6	14,5	161,6
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			68,0			

Käyttöomaisuuden lisäykset koneisiin ja laitteisiin olivat investointeja kapasiteetin lisäykseen Pohjois-Amerikassa ja tuotantoprosessin kehittämiseen Euroopan liiketoiminnoissa. Edellisvuodelta siirtyneet keskeneräiset investoinnit saatiin tilikauden aikana pääosin valmiiksi. Niiden tasearvo on laskenut tilikaudella 2012 yhteensä 5,8 miljoonalla eurolla tasepäivän 8,7 miljoonaan euroon.

Rakennemuutokset liittyvät liiketoimintojen yhdistämissiin / tytäryhtiöiden myyntiin. Vuoden 2012 lukuihin sisältyy Hewing GmbH:n myynti ja vuoden 2011 Zent-Frenger Gebäudetechnik mbH:n hankinta.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

2012 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	15,7	0,2	16,8
Rakennemuutokset	-	-1,7	0,0	-1,7
Lisäykset	0,2	-	-	0,2
Vähennykset	-	-	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	1,1	14,0	0,2	15,3
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	9,1	0,1	9,2
Rakennemuutokset	-	-1,7	-	-1,7
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,5	0,1	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	7,9	0,2	8,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,1	6,1	0,0	7,2

2011 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,9	16,0	0,2	17,1
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Vähennykset	-	-0,3	0,0	-0,3
Hankintameno 31.12.	0,9	15,7	0,2	16,8
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,6	0,1	8,7
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,5	0,0	0,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	9,1	0,1	9,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,9	6,6	0,1	7,6

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

15. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2012 M€	Suojauslasken- nassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- on kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		17
Pitkäaikaiset saamiset			0,5			0,5		18
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			120,1			120,1		20
Sähköjohdannaiset	0,0					0,0	1	31
Muut johdannaispimukset	1,0	0,8				1,8	2, 3	31
Rahavarat			17,7			17,7		21
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	1,0	0,8	138,3	0,2		140,3		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					107,6	107,6		26
Sähköjohdannaiset	0,4					0,4	1	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					4,2	4,2		26
Sähköjohdannaiset	0,3					0,3	1	31
Muut johdannaispimukset	2,9	0,6				3,5	2, 3	31
Ostovelat ja muut velat					57,6	57,6		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	3,6	0,6			169,4	173,6		

2011 M€	Suojauslasken- nassa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- on kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		17
Pitkäaikaiset saamiset			2,6			2,6		18
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			120,1			120,1		20
Sähköjohdannaiset	0,0					0,0	1	31
Muut johdannaissopimukset	0,1	1,3				1,4	2, 3	31
Rahavarat			29,1			29,1		21
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,1	1,3	151,8	0,2		153,4		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					110,4	110,4		26
Sähköjohdannaiset	0,2					0,2	1	31
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					2,7	2,7		26
Sähköjohdannaiset	0,3					0,3	1	31
Muut johdannaissopimukset	4,8	0,8				5,6	2, 3	31
Ostovelat ja muut velat					59,2	59,2		27
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	5,3	0,8			172,3	178,4		

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisiin käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti: Sähkötermiinit on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).

Valuuttatermiinit ja valuuttavaihtosopimukset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

Valuuttaoptioiden arvostus perustuu rahoituslaitoksen laskemaan markkina-arvoon (Taso 3). Arvostushetken käypä arvo ei ole merkityksellinen.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

16. Osuudet osakkuusyhtiöissä

M€	2012	2011
Hankintameno 1.1.	0,0	0,0
Osuus tilikauden tuloksesta	0,3	-
Lisäykset	-	0,0
Vähennykset	-0,2	-
Muuntoerot	0,0	0,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,1	0,0

Konsernilla on kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on merkityksetön. Vuoden 2012 tuloksesta Punitec GmbH maksoi 0,2 miljoonaa euroa osinkoa Uponorille. Konserni perusti kesällä 2011 Uponor Middle East S.A.L.-nimisen yhteisyrityksen. Sen kirja-arvo on 0,1 (0,0) miljoonaa euroa.

17. Muut osakkeet ja osuudet

M€	2012	2011
Muut pitkäaikaiset varat	0,2	0,2
Yhteensä	0,2	0,2

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintamenoon, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

18. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2012	2011
Muut lainasaamiset	0,2	0,2
Muut saamiset	0,3	2,2
Yhteensä	0,5	2,4

19. Vaihto-omaisuus

M€	2012	2011
Aineet ja tarvikkeet	8,4	9,9
Valmiit tuotteet / tavarat	53,9	57,4
Puolivalmiit tavarat	16,4	14,5
Yhteensä	78,7	81,8

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenoon tai sitä alempana todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 1,1 miljoonaa euroa (5,7 miljoonaa euroa).

20. Myyntisaamiset ja muut saamiset

M€	2012	2011
Myyntisaamiset	107,3	106,6
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	15,1	2,4
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	4,6	5,5
Johdannaissopimukset	1,8	1,4
Muut saamiset	12,8	13,5
Yhteensä	141,6	129,4

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuviensa saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi arvonalentumistappioita myyntisaamisista 0,5 (0,5) miljoonaa euroa. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia arvonalentumistappioita.

Myyntisaamisten ikäjakauma on esitetty liitetiedossa 30 Rahoitusriskien hallinta.

M€	2012	2011
Siirtosaamiset		
Verot	2,0	2,8
Korot	0,1	0,0
Muut	2,5	2,7
Yhteensä	4,6	5,5

21. Rahavarat

M€	2012	2011
Käteisvarat ja pankkitalletukset	13,3	24,0
Lyhytaikaiset sijoitukset (1–3kk)	4,4	5,1
Yhteensä	17,7	29,1

22. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2012 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeesen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2012 alussa yhtiön hallussa oli 160 000 omaa osaketta yhteisarvoltaan 1,2 miljoonaa euroa. Kauden aikana luovutettiin 19 622 osaketta yhtiön johdolle vuosien 2007–2011 osakepohjaisen kannustinohjelman ehtojen mukaisesti. Vuoden 2012 lopussa yhtiön hallussa oli 140 378 omaa osaketta arvoltaan 1,0 miljoonaa euroa. Ne on hankit-

tu 17.11.–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmassa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset. Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

23. Laskennalliset verot

M€	2012	2011
Laskennalliset verosaamiset		
Varaston sisäinen kate	0,5	0,6
Varaukset	5,4	4,5
Käyttämättömät verotappiot	0,5	1,5
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,2
Työsuhde-etuudet	0,8	0,9
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,3	0,3
Muut väliaikaiset erot	6,0	5,2
Yhteensä	13,6	13,2

M€	2012	2011
Laskennalliset verovelat		
Poistoero ja verottamattomat varaukset	5,7	5,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,4	1,2
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,1	0,2
Muut väliaikaiset erot	8,6	5,2
Yhteensä	14,8	12,2

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahvistetuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevana vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Konsernilla oli 31.12.2012 verotuksellisia nettotappioita 2,0 (7,2) miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista. Vuoden 2013 aikana vanhenee 0,2 miljoonan euron tappiot. Vuonna 2012 taseeseen on jätetty kirjaamatta 6,0 (2,2) miljoonan euron arvosta verotuksessa vahvistetuista tappioista, joiden käyttöön liittyy epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaamista.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista voitovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

24. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu- että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusmatemaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle laskemien korkealaa tuisten joukkovelkakirjalainojen markkinakorkojen tai valtion pitkäaikaisen velkasitoumusten korkojen perusteella. Käytetty diskonttokorko on sama valuutta-alueittain. Eläke-edut määräytyvät yleensä perustuen työ vuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin osa konsernin etuus pohjaisista järjestelyistä on Saksassa ja Ruotsissa. Niiden osuus on noin 94 (94) % etuus pohjaisten järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta eläkeveloitteesta. Suomessa eläketurva hoidetaan suurimmalta osin TyEL-järjestelmän kautta, joka on katsottu maksupohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

M€	2012	2011
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät veloitteet:		
- Eläkkeet – etuus pohjaiset järjestelyt	16,2	17,0
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	2,6	4,1
Yhteensä	18,8	21,1

Eläkeveloitteet ja muut velat

M€	2012	2011
Työsuhde-etuuksiin liittyvien saatavien ja veloitteiden täsmäytys		
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	0,9	0,7
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	19,1	18,8
Varojen käypä arvo	-0,3	-0,4
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-3,5	-2,1
Nettovelka taseessa	16,2	17,0

Tuloslaskelman kulut

M€	2012	2011
Tuloslaskelman kulut		
Tilikauden työsuorituksen liittyvät menot	0,2	0,2
Korkomenot	0,8	0,8
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	0,0	0,0
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-0,1	0,0
Voitot järjestelyn supistamisesta	-	-0,1
Yhteensä	0,9	0,9
Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto	-0,1	0,0

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	2012	2011
Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	-0,2	-0,1
Varastointimenot	0,2	0,0
Myynti ja markkinointi	0,5	0,3
Hallinto	0,3	0,6
Muut	0,1	0,1
Yhteensä	0,9	0,9
Velvoitteen nykyarvon muutos		
Velvoite 1.1.	19,6	22,4
Liiketoiminnan myynnit	-1,1	-
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,2	0,2
Korkomenot	0,8	0,8
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	1,0	-1,8
Voitot (-) ja tappiot (+) järjestelyyn supistamisesta	-	-0,3
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	-	0,0
Maksetut etuudet	-0,9	-0,9
Suoritukset	0,0	-0,3
Kurssierot	0,4	-0,6
Velvoite 31.12.	20,0	19,6
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyppien arvojen muutos		
Varojen käypä arvo 1.1.	0,4	0,5
Varojen odotettu tuotto	0,0	0,0
Vakuutusmatemaattiset voitot (+) ja tappiot (-)	-0,2	0,1
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,0	1,0
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	-	0,0
Liiketoimintojen yhdistämiset	0,0	-0,2
Kurssierot	0,0	0,0
Maksetut etuudet	-0,9	-0,9
Varojen käypä arvo 31.12.	0,3	0,4
Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, % järjestelyyn kuuluvista varoista		
Muut	100,0	100,0
Yhteensä	100,0	100,0

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Pohjoismaat		Saksa		Muut maat	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Diskonttokorko, %	2,25– 3,75	3,50– 4,75	3,75	4,50– 4,75	3,75	4,50– 4,75
Varojen odotettu tuotto, %	3,60	4,50	n/a	n/a	n/a	n/a
Palkankorotusoletus, %	3,00– 3,50	3,00– 3,50	3,00	2,00	n/a	n/a
Eläkkeiden korotusoletus, %	0,10– 2,00	0,50– 2,00	2,00	2,00	2,00	2,00

Eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen odotettu tuotto on 4,68 (4,50) prosenttia. Määritettäessä eläkejärjestelyihin kuuluvien varojen pitkän aikavälin odotettua tuottoa konserni on tarkastellut pitkän aikavälin toteutuneita tuottoja ja odotettavissa olevia tuottoja omaisuusryhmittäin. Odotetusta tuotosta on vähennetty transaktiokustannukset ja tuotoista maksettavat verot.

M€	2012	2011
Määrät tilikaudelta ja edelliseltä tilikaudelta		
Velvoitteen nykyarvo	20,0	19,6
Varojen käypä arvo	-0,3	-0,4
Ylikate (+)/Alikate (-)	19,7	19,2
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyyn kuuluviin varoihin	0,2	-0,1
Kokemusperäiset tarkistukset järjestelyyn kuuluviin velkoihin	-0,2	-0,4

Konserni ennakoi maksavansa etuuspohjaisiin järjestelyihin 0,5 (1,0) miljoonaa euroa vuonna 2013.

25. Varaukset

M€	Takuuvaraukset	Ympäristökulu- varaukset	Uudelleenjärjes- telyvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2012	6,1	4,2	0,1	11,6	22,0
Rakennemuutokset	-0,5	-	-	-	-0,5
Muuntoero	0,0	-	0,0	-0,2	-0,2
Varausten lisäykset	3,7	-	0,4	0,6	4,7
Käytetyt varaukset	-3,0	-0,2	0,0	-2,2	-5,4
Käyttämättömien varausten peruutukset	-	-	-	0,0	0,0
Varaukset 31.12.2012	6,3	4,0	0,5	9,8	20,6
Lyhytaikaiset varaukset	5,4	0,6	0,5	9,0	15,5
Pitkäaikaiset varaukset	0,9	3,4	-	0,8	5,1
Yhteensä	6,3	4,0	0,5	9,8	20,6

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 6,3 (6,1) miljoonaa euroa. Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Muut varaukset sisältävät 8,0 miljoonaa euron varauksen liittyen vanhoihin reklamaatiotapauksiin, jotka koskevat jo lopetettujen tuotemerkkien toimituksia.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 4,0 (4,2) miljoonaa euroa ja se liittyy pääosin vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan. Ympäristövarauksesta 0,6 (0,9) miljoonaa euroa odotetaan realisoituvan vuoden 2013 aikana.

26. Korolliset velat

M€	2012	2011
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Joukkovelkakirjalaina	99,8	99,8
Rahoitusleasingvelat	7,8	10,4
Yhteensä	107,6	110,2

Lyhytaikaiset korolliset velat

Yritystodistukset	-	1,0
Lainat rahoituslaitoksilta	1,3	0,9
Rahoitusleasingvelat	2,9	0,8
Yhteensä	4,2	2,7

M€	2014	2015	2016	2017	2018–
Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat					
Joukkovelkakirjalaina	-	-	20,0	-	80,0
Rahoitusleasing sopimukset	0,6	0,6	0,6	0,7	5,3
Yhteensä	0,6	0,6	20,6	0,7	85,3

	2012	2011
Korollisten velkojen korkokannan vaihteluvälit, % p.a.		
Yritystodistukset	-	2,141
Lainat rahoituslaitoksilta	0,60	-
Joukkovelkakirjalaina *)	2,068–	3,418–
	2,368	4,446

*) Konserni on suojannut koronvaihtosopimuksilla puolet joukkovelkakirjalainan koroista heinäkuulle 2015.

Vuonna 2012 konserni ei nostanut uutta pitkäaikaista lainaa. Vuonna 2011 konserni laski liikkeelle kaksi suuruudeltaan yhteensä 100 miljoonan euron määristä joukkovelkakirjalainaa; viiden vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 20 miljoonaa euroa ja seitsemän vuoden vaihtuvakorkoisen lainan määrä on 80 miljoonaa euroa. Lainat maksetaan kokonaisuudessaan takaisin eräpäivään. Puolet lainojen pääomasta on suojattu kiinteäkorkoisella koronvaihtosopimuksella. Joukkovelkakirjalainaan on netottu liikkeeseenlaskukulut; vertailuvuosi on korjattu vastaavasti.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

M€	2012	2011
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	3,7	1,6
1–5 vuotta	4,8	6,9
Yli 5 vuotta	6,5	8,5
Yhteensä	15,0	17,0
Tulevat rahoituskulut	4,4	5,8
Rahoitusleasingvastuut – vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	10,6	11,2
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	2,9	0,8
1–5 vuotta	2,4	4,4
Yli 5 vuotta	5,3	6,0
Yhteensä	10,6	11,2

Konsernin rahoitusleasingsopimukset kohdistuvat pääasiassa toimito-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasingsopimusten aktivoituiden kustannukset 31.12.2012 olivat 7,2 (7,6) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivointien poistot olivat vuonna 2012 yhteensä 0,6 (0,5) miljoonaa euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2012 olivat 1,5 (2,0) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 0,9 (1,0) miljoonaa euroa.

Merkittävin leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasingsopimuksesta, joka solmittiin vuonna 1999 saksalaisen Unicor-yrityskaupan yhteydessä. Tilikaudella 2012 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasingsopimuksia.

27. Osto- ja muut velat

M€	2012	2011
Ostovelat	43,3	45,7
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	2,9	6,1
Siirtovelat	57,6	63,2
Saadut ennakot	0,3	0,0
Johdannaissopimukset	3,8	5,9
Muut lyhytaikaiset velat	14,3	13,5
Yhteensä	122,2	134,4
Siirtovelat		
Henkilökulut	12,2	12,9
Bonukset	15,8	14,6
Verot	1,9	2,0
Korot	0,4	3,4
Muut	27,3	30,3
Yhteensä	57,6	63,2

28. Vastuositoumukset, ehdolliset varat ja velat

M€	2012	2011
Investointisitoumukset	0,6	0,6
Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,0	0,0
Kiinnitykset	0,1	0,1
Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	16,1	19,8
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	7,0	5,9
Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.		
Annetut pantit	0,0	0,0
Kiinnitykset	0,1	0,1
Takaukset	23,1	25,7
Yhteensä	23,2	25,8

Vastuositoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä. Yhtiö on tehnyt sopimuksia kolmansien osapuolten kanssa tarjotakseen niille rahoitus- tai suoritustakuita. Niiden maksujen enimmäismäärät, joista Uponor Oyj on vastuussa, on merkitty kohtaan Muiden puolesta annetut vakuudet: Takaukset.

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, SA:ssa suoritettiin verotarkastus joulukuun 2011 ja toukokuun 2012 välisenä aikana. Se koski tilivuosia 2006 ja 2007. Tarkastuksen johdosta verotaja vaatii Uponor Hispanialta 3,9 miljoonaa euroa veroja, viivekorkoja ja veronalisäyksiä. Vaatimus liittyy joidenkin kulujen verovähennyskelpoisuuteen. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvät kulut. Uponor Hispania ei hyväksy veroviranomaisen kantaa vaan on hakenut muutosta päätökseen. Asian käsittelyn ajaksi Uponor Hispania on antanut Espanjan verottajalle 2,9 milj. euron arvoisen pankkitakauksen, joka kattaa vaaditut verot ja viivekorot. Pankkitakaus sisältyy emoyhtiön konserniyhtiöiden puolesta antamiin takauksiin.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy maksivat vuoden 2012 alussa 15,0 miljoonaa euroa veroja, veronkorotuksia ja viivemaksuja perustuen verovuosien 2005–2009 jälkiverotus- ja verotuksen oikaisupäätöksiin. Uponor on hakenut muutosta päätöksiin verotuksen oikaisulautakunnalta. Veronkorotus (1,9 miljoonaa euroa) ja viivekorot (3,3 miljoonaa euroa) on kirjattu kuluksi vuonna 2011, verotettavan tulon lisäyksestä aiheutunut tulovero (9,8 miljoonaa euroa) on kirjattu saamiseksi veroviranomaiselta vuonna 2012. Mikäli Suomessa alkuperäinen päätös jäisi voimaan, ryhtyy yhtiö toimenpiteisiin kahdenkertaisen verotuksen poistamiseksi EU:n lainsäädännön ja OECD:n ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli yhtiö vastoin odotuksia häviäisi verotuspäätöksen valituksen, jäisivät yhtiölle maksuunpannut viivekorot ja veronkorotukset yhtiön tappioksi. Mikäli verotuspäätöksen valitus Suomessa hyväksyttäisiin, maksetut veronkorotukset ja viivekorot palautettaisiin yhtiölle.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

29. Muut vuokrasopimukset

M€	2012	2011
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	13,0	12,3
1–5 vuotta	20,9	19,1
Yli 5 vuotta	6,3	4,2
Yhteensä	40,2	35,6

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varistorakennuksia erityyppisiin vuokrasopimuksiin. Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingsopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi vuokra-ajan kuluessa.

30. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloksetkehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja ja rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksettä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likviditeetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuutariski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuutariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitilialdojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat merkittävät transaktioriskit konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioiden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Valuuttajohdannaissopimukset ovat kestoltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Tuotantoyksiköt laskuttavat myyntiyksiköitä pääsääntöisesti niiden paikallisessa valuutassa. Tämä mahdollistaa valuuttakurssiriskien keskitymisen tuotantoyksiköihin, joilla on paremmat resurssit valuuttariskien hallinnoimiseen yhdessä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Näin ollen valuuttariskiä syntyy sisäisessä kaupankäynnissä lähinnä Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Suomen tuotantoyksiköiden sellaisessa myynnistä, joka tapahtuu muussa kuin kotivaluutassa.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kasvavirtoja seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja konsernin suojauspolitiikan mukaisesti suojaavat kuukausitasolla vähintään 80 prosenttia seuraavan 1–3 kuukauden, vähintään 50 prosenttia seuraavan 4–6 kuukauden ja vähintään 30 prosenttia seuraavan 7–9 kuukauden valuuttamääräisestä nettokassavirrasta. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Ruotsin kruunu (SEK), Yhdysvaltain dollari (USD) ja Tanskan kruunu (DKK). Nämä valuutat muodostivat noin 35 prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamista 31.12.2012. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2012

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-3,2	-13,1	0,7	0,0	0,8	-14,8
Valuuttasuojaukset	-84,0	0,1	-9,1	11,1	-7,6	-89,5
Nettopositio	-87,2	-13,0	-8,4	11,1	-6,8	-104,3

Herkkyysanalyysi (+/- 10 %)

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	DKK SEK	Yhteensä
Tuloslaskelma	-0,5	0,2	0,8	-1,1	0,7	0,1
Oma pääoma (muuntoerot)	9,2	1,1				10,3

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2011

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	EUR GBP	Yhteensä
Positio ennen suojauksia	-10,6	-16,8	16,1	-0,5	3,9	-7,9
Valuuttasuojaukset	-87,3	-5,8	-22,9	-11,4	-14,5	-141,9
Nettopositio	-97,9	-22,6	-6,8	-11,9	-10,6	-149,8

Herkkyysanalyysi (+/- 10%)

Valuutta, M€	EUR SEK	EUR USD	NOK SEK	USD CAD	EUR GBP	Yhteensä
Tuloslaskelma	-0,7	-0,8	0,7	1,2	1,0	1,4
Oma pääoma (muuntoerot)	10,5	3,1				13,6

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyysanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euomääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalle translaatio-riskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD) ja Ruotsin kruunuun (SEK). Translaatoriski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Mikäli euro vahvistuisi 10 prosenttia Yhdysvaltain dollaria ja Ruotsin kruunua vastaan, olisi ilman veroja laskettu oman pääoman muuntoero-vaikutus 10,3 miljoonaa euroa. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suo-

jataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat ovat suojauslaskennan piirissä. Näiden lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämissä puiteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen minimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Korkoposition korkosidonnaisuusajakaavaa säädellään lainojen korkokajon valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkinasijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 0,3 miljoonaa euroa (-/+ 0,5 miljoonaa euroa) ja omaan pääomaan +/- 1,0 miljoonaa euroa (+/- 1,4 miljoonaa euroa). Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja rahoitussuoritteet. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauslaskennan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai ollenkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman sekä riittävien luottolimiittireservi- en avulla ja käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto on toteuttanut yksittäisen tytäryhtiön nimissä paikallisia käyttöpääomalimittejä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2012 olivat:

- Joukkovelkakirjalaina 80 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2018
- Joukkovelkakirjalaina 20 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2016
- Useita komittoituja, pankkia sitovia luottolimiittejä, joiden määrä on yhteensä 190 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2015.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointi-kaudella.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 150 miljoonan euron suurinen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeellelaskettuina.

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 17,7 (29,1) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2012

M€	2013	2014	2015	2016	2017–
Joukkovelkakirjalaina	2,4	2,4	2,8	22,8	84,2
Rahoitusleasingvelat	3,7	1,3	1,2	1,1	7,7
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	1,3				
Ostovelat	43,3				
Muiden puolesta annetut takaukset	3,1	1,7	0,6	0,7	0,9

Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset					
- suoritettavat rahavirrat	222,4				
- saatavat rahavirrat	221,6				
Korkojohdannaiset	1,1	1,0	0,4		
Sähköjohdannaiset	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimuksiin perustuen 31.12.2011

M€	2012	2013	2014	2015	2016–
Joukkovelkakirjalaina	3,7	3,7	3,7	3,7	107,9
Yritystodistukset	1,0				
Rahoitusleasingvelat	1,6	3,4	1,3	1,2	9,6
Käytössä olevat pankkitilien luottolimitit	0,9				
Ostovelat	45,7				
Muiden puolesta annetut takaukset	3,1	1,5	0,6	0,7	

Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset	229,7				
- suoritettavat rahavirrat	227,2				
- saatavat rahavirrat	0,4	0,6	0,5	0,2	
Sähköjohdannaiset	0,3	0,1	0,1	0,0	

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaissopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2012.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskohtaisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli kaikkiaan 0,5 miljoonaa euroa (0,5 miljoonaa euroa).

M€	2012	2011
Myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät	73,7	78,6
Erääntyneet 1–30 päivää	26,2	20,6
Erääntyneet 31–60 päivää	2,2	1,9
Erääntyneet 61–90 päivää	0,7	1,5
Erääntyneet yli 90 päivää	4,5	4,0
Yhteensä	107,3	106,6

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojauspolitiikassa määriteltyjen puitteiden mukaisesti. Konsernin sähkösuojauspolitiikan mukainen suojausaste seuraavalle 12 kuukaudelle on 70–100 prosenttia ja sitä seuraavalle 12 kuukaudelle 25–80 prosenttia. Suojaustavoitteet saavutetaan pääasiallisesti käyttämällä sähköjohdannaisia. Sähköjohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoinna olevien sähköjohdannaisien herkkyys sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markkinahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisien, jotka täyttävät IAS 39:n suojauslaskennan ehdot, arvomuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

M€	2012	2011
Muutos tuloslaskelmassa	+/- -	+/- -
Muutos omassa pääomassa	+/- 0,6	+/- 0,5

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

31. Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta

M€	2012	2011
Nimellisarvot		
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	50,0	50,0
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset		
- ei suojauslaskennassa	101,9	80,0
- suojauslaskennassa	141,3	132,8
Ostetut valuuttaoptiot	10,8	14,2
Asetetut valuuttaoptiot	10,8	14,2
Hyödykejohdannaiset:		
Termiinisopimukset		
- suojauslaskennassa	6,5	5,8

M€	2012			2011		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Käyvät arvot						
Korkojohdannaiset:						
Koronvaihtosopimukset	0,0	-2,5	-2,5	0,0	-1,8	-1,8
Valuuttajohdannaiset:						
Termiinisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	0,7	-0,6	0,1	1,3	-0,8	0,5
- suojauslaskennassa	1,0	-0,4	0,6	0,0	-3,0	-3,0
Ostetut valuuttaoptiot	0,1	-	0,1	0,0	-	0,0
Asetetut valuuttaoptiot	-	0,0	0,0	-	0,0	0,0
Hyödykejohdannaiset						
- suojauslaskennassa	0,0	-0,7	-0,7	0,0	-0,5	-0,5

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaisten käyppien arvojen muutokset kirjataan oman pääoman suojausrahastoon siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutoksen tappiona kirjattiin 0,2 miljoonaa euroa (tappiota 1,8 miljoonaa euroa) suojausrahastoon tilikauden aikana. Tehottoman osuuden vaikutus tilikauden tulokseen oli 0,1 miljoonaa euroa tappiota (tappiota 0,1 miljoonaa euroa). Suojausrahastosta kirjattiin tappiota 0,1 miljoonaa euroa (voittoa 0,3 miljoonaa euroa) tuloslaskelmaan. Se sisältyy hankinnan ja valmistuksen kuluihin.

Korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen tappio 0,6 (tappio 1,3) miljoonaa euroa kirjattiin suojausrahastoon tilikauden aikana. Luvussa on huomioitu verovaikutus. Tehoton osuus kirjataan tuloslaskelmassa rahoitustuottoihin tai -kuluihin. Suojaussuhteesta ei kirjattu tehottomuutta tilikauden aikana.

32. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain kasvava perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing).

Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahavaroilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljänneksen kautta laskettu nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2012 keskimääräinen (ka) gearing oli 64,0 (55,8) %.

M€	2012	2011
Korolliset velat	111,8	113,0
Rahavarat	17,7	29,1
Korollinen nettovelka	94,1	83,9
Oma pääoma	209,9	209,2
Nettovelkaantumisaste, %	44,8	39,3
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	64,0	55,8

Konsernin rahoitussopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttiehdoista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökatteen suhdetta netto-rahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

33. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Uponor Oyj:n hallitus on 2.3.2012 hyväksynyt pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman tarjoamisesta yhtiön johdolle. Ohjelman piiriin kuuluu enintään kaksitoista konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2012–2014. Kukin kannustinohjelmaan osallistuva tekee ennalta määritellyn vähimmäis- ja enimmäismäärän rajoissa olevan sijoituksen yhtiön osakkeisiin. Ohjelman palkkio koostuu seuraavista osista:

- 1) osakesijoitukseen perustuvasta osakekannustimesta kolmen vuoden odotusjaksolla ja
- 2) yhtiön tuloskehityksestä riippuvasta suoriteperusteisesta osakekannustimesta kolmen vuoden ansaintajaksolla.

Osakesijoituksen perusteella annettavien palkkioiden enimmäisarvo vastaa yhteensä alle 20 000 osaketta ja suoriteperusteisen osakekannustimen perusteella annettavien osakepalkkioiden arvo vastaa alle 370 000 osaketta. Sekä osakesijoitukseen perustuvan ohjelman että suoriteperusteisen osakekannustinohjelman perusteella annettaviin osakkeisiin liittyy niiden antamisen jälkeen yhden vuoden pituinen jakso, jonka kuluessa osakkeita ei voi luovuttaa eteenpäin.

Konsernin vuosilta 2007 ja 2008 peräisin olleet kaksi osakeperusteista kannustinjärjestelyä, jotka oli suunnattu konsernin johtoryhmälle ja kansainväliselle johdolle vastaavasti, päättyivät 2011 lopussa. Vuoden 2007 ohjelma tuotti 19,622 osaketta, jotka annettiin saajille yhtiön omista osakkeista maaliskuussa 2012. Toinen ohjelma ei tuottanut mitään.

Kannustinohjelmien vaikutus konsernin liikevoittoon oli 0,4 (0,0) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan 0,2 (0,1) miljoonaa euroa ja verojen maksamista varten kirjattiin velkaosuus 0,2 (0,1) miljoonaa euroa.

34. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusyhtyritykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

M€	2012	2011
Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa		
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	2,4	1,7
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Myyntisaamiset ja muut saamiset	0,0	0,0
Ostovelat ja muut velat	0,0	0,2

T€	2012	2011
Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	1 953,6	2 281,2
Työsuhteen päättymisen yhteydessä suoritettavat etuudet	59,2	59,7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	182,9	-
Yhteensä	2 195,7	2 340,9

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät kauden aikana maksetut palkat, luontaisedut ja bonukset. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Muutoin johtoryhmän työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet kertyvät paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyiden puitteissa ja ne eivät sisälly ylläesitettyyn. Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon vuosilta 2007 ja 2008 peräisin olleiden pitkäaikaisen kannustinjärjestelmien toteutuneet maksut.

Yllä esitettyyn sisältyvät myös toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa palkat ja palkkiot.

T€	2012	2011
Johdon palkat ja palkkiot: toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		
Luomakoski Jyri, toimitusjohtaja	500,4	536,5
Bondestam Sebastian, varatoimitusjohtaja	263,1	266,3

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti. Lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa, ja hänen sijaiselleen, johon yhtiö maksaa vuosittain hallituksen erikseen päättämän summan.

T€	2012	2011
Hallituksen palkkiot		
Paasikivi Jari, puheenjohtaja	81,2	78,8
Rajahalme Aimo, varapuheenjohtaja 15.3.2012 asti	2,4	56,8
Eloranta Jorma, varapuheenjohtaja 15.3.2012 alkaen	61,0	51,2
Nygren Eva	57,8	51,2
Rosendal Jari	51,2	-
Silfverstolpe Nordin Anne-Christine	61,4	51,2
Simon Rainer S.	56,0	52,4
Yhteensä	371,0	341,6

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Rahalliset yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2012 eikä 31.12.2011 rahallainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöltä.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

Osakkeet ja osuudet

Konserniyhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Beteiligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor (Deutschland) GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint-Quentin-Fallavier
Uponor Holding GmbH	Saksa, Hassfurt
Zent-Frenger Gesellschaft für Gebäudetechnik mbH	Saksa, Heppenheim
Uponor Hispania, S.A.	Espanja, Móstoles
Uponor A/S	Tanska, Randers
Uponor Eesti Oü	Viro, Tallinna
Jita Oy	Suomi, Virrat
Nereus Oy	Suomi, Uusikaupunki
Uponor Business Solutions Oy	Suomi, Vantaa
Uponor Suomi Oy	Suomi, Nastola
Uponor Varaosa Oy	Suomi, Helsinki
Uponor Infra AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Texnikes Lyseis gia Ktiria AE	Kreikka, Ateena
Uponor Kft.	Unkari, Budapest
Cork Pipe Plant Limited	Irlanti, Bishopstown
Uponor (Cork) Limited	Irlanti, Bishopstown
Uponor (Ireland) Ltd	Irlanti, Bishopstown
Uponor S.r.l.	Italia, Badia Polesine
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Plonie
Uponor Portugal – Sistemas para Fluidos, Lda.	Portugali, V.N. Gaia
Uponor Construção e Ambiente – Sistemas de Tubagens, S.A.	Portugali, V.N. Gaia
Uponor AG	Sveitsi, Pfungen
AO Asko-Upo (Spb)	Venäjä, Pietari
ZAO Uponor Rus	Venäjä, Moskova
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Guntramsdorf
Uponor Limited	Englanti, Lutterworth
The Underfloor Heating Co Ltd	Englanti, Skelmanthorpe

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Hot Water Systems North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Ltd	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Trading (Beijing) Co., Ltd.	Kiina, Peking
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bucharest

Osakkuusyhtiöt

Nimi	Omistusosuus, %	Valtio ja kotipaikka
Uponor Middle East S.A.L. (Off Shore)	50	Libanon, Beirut
Punitec GmbH & Co. KG	36	Saksa, Gochsheim
Punitec Verwaltungs GmbH	36	Saksa, Gochsheim

35. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Tilinpäätöspäivän jälkeen konsernissa ei ole ollut merkittäviä tapahtumia.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

M€	Liite	2012	2011
Liikevaihto	2	18,9	19,8
Liiketoiminnan muut tuotot	3	0,0	0,1
Henkilöstökulut	4	5,1	4,7
Poistot ja arvonalennukset	5	0,4	0,4
Liiketoiminnan muut kulut	3	20,8	20,6
Liiketappio		-7,4	-5,7
Rahoitustuotot ja -kulut	6	0,9	57,6
Voitto ennen satunnaiseriä		-6,4	51,8
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	8,9	6,0
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		2,5	57,8
Poistoeron muutos		0,1	0,0
Tuloverot	8	1,1	-1,2
Tilikauden tulos		1,4	59,0

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tase

M€	Liite	31.12.2012	31.12.2011
Vastaavaa			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		0,7	1,0
Aineettomat hyödykkeet	9	0,7	1,0
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		0,2	0,1
Aineelliset hyödykkeet	9	0,2	0,1
Sijoitukset			
Konserniyhtiöosakkeet		205,3	244,9
Muut osakkeet ja osuudet		0,1	0,1
Lainasaamiset		193,9	167,9
Sijoitukset	10	399,3	412,8
Pitkäaikaiset varat yhteensä		400,2	413,9
Vaihtuvat vastaavat			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		5,9	5,0
Lainasaamiset		28,0	103,9
Siirtosaamiset		3,1	1,6
Laskennalliset verosaamiset		0,8	0,9
Muut saamiset		43,7	39,1
Lyhytaikaiset saamiset	11	81,5	150,5
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset		10,4	24,5
Rahat ja pankkisaamiset		10,4	24,5
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		91,9	175,0
Vastaavaa yhteensä		492,1	588,9

M€	Liite	31.12.2012	31.12.2011
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto		108,0	74,4
Tilikauden tulos		1,4	59,0
Oma pääoma yhteensä	12	306,0	330,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero	13	0,2	0,1
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		0,2	0,1
Pakolliset varaukset	14	3,4	3,6
Vieras pääoma			
Pitkäaikaiset velat			
Joukkovelkakirjalainat		100,0	100,0
Pitkäaikaiset velat	15	100,0	100,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Ostovelat		2,7	2,3
Siirtovelat		3,0	2,2
Muut lyhytaikaiset velat		76,8	150,6
Lyhytaikainen vieras pääoma	16	82,5	155,1
Vieras pääoma yhteensä		182,5	255,1
Vastattavaa yhteensä		492,1	588,9

Emoyhtiön rahoituslaskelma

M€	1.1.-31.12.2012	1.1.-31.12.2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-7,4	-5,7
Suunnitelmanmukaiset poistot	0,4	0,4
Käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot	0,0	-0,1
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-0,1	0,4
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-7,1	-5,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-6,9	-25,4
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-70,6	3,0
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-77,5	-22,4
Saadut osingot liiketoiminnasta	42,1	95,8
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	6,0	3,9
Liiketoiminnan rahavirta	-36,5	72,3
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,2	-0,2
Myönnetyt lainat	-15,0	-8,0
Lainasaamisten takaisinmaksut	60,4	18,9
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	2,0	-67,9
Pääoman palautukset tytäryhtiöiltä	-3,0	-
Osakemyynnit ja tytäryhtiöiden purkutulokset	-	0,1
Saadut korot investoinneista	9,5	9,7
Saadut osingot investoinneista	0,0	0,0
Investointien rahavirta	53,7	-47,4
Rahavirta ennen rahoitusta	17,3	24,9
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	46,3	162,1
Lainojen takaisinmaksut	-47,3	-109,5
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-1,4	-17,6
Maksetut korot maksut rahoituskuluista	-3,3	-2,9
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-25,6	-40,2
Maksetut verot	-0,1	-0,2
Rahoituksen rahavirta	-31,3	-8,3
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	-14,1	16,6
Rahavarat 1.1.	24,5	7,9
Rahavarat 31.12.	10,4	24,5
Muutos taseen mukaan	-14,1	16,6

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolainsäädäntöä. Uponor –konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laatimisperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Yritysjärjestelyihin liittyvät asiantuntijapalkkiot on jaksotettu vaihtuviin vastaaviin.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutusyhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat saaduista ja annetuista konserniavustuksista, jotka eliminoidaan konsernitaseella.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaispimukset

Johdannaisinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaispimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaatteissa.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

2. Liikevaihto

M€	2012	2011
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	18,9	19,8
- Ulkoinen	0,0	0,0
Yhteensä	18,9	19,8

3. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2012	2011
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,0	0,1
Yhteensä	0,0	0,1

M€	2012	2011
Liiketoiminnan muut kulut		
Ympäristökustannukset	0,4	0,7
Matkakulut	1,2	1,3
Ostetut palvelut	9,1	8,4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,0	-
Muut	10,1	10,1
Yhteensä	20,8	20,6

Liiketoiminnan muut kulut sisältävät vuonna 2004 myytyyn kotimaiseen kiinteistöliiketoimintaan kohdistuvia maaperän puhdistukseen ja kunnostamiseen liittyviä kustannuksia sekä normaaleja liiketoiminnan muita kuluja.

M€	2012	2011
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
- Muut palvelut	0,3	0,1

4. Henkilöstökulut

M€	2012	2011
Palkat ja palkkiot	4,0	3,5
Eläkekulut	0,5	0,6
Henkilösivukulut	0,6	0,6
Yhteensä	5,1	4,7

Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin		
Toimihenkilöitä	38	40
Johdon palkat ja palkkiot, T€ ^{*)}		
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa	763,5	802,8
Hallitus	371,0	341,6
Yhteensä	1 134,5	1 144,4

^{*)} erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitiilinpäätöksen liitetiedoissa

Rahalainat yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2012 rahanlainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Emoyhtiön toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa eläkeiäksi on sovittu 63 vuotta.

5. Poistot

M€	2012	2011
Aineettomat hyödykkeet	0,4	0,4
Aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Yhteensä	0,4	0,4

6. Rahoitustuotot- ja kulut

M€	2012	2011
Korkotuotot	0,8	1,0
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	10,3	11,4
Osinkotuotot	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	42,1	95,8
Korkokulut	6,6	7,3
Korkokulut tytäryhtiöille	0,8	1,4
Muut rahoituskulut	0,1	0,1
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	43,0	40,8
Kurssierot		
Johdannaiset toteutuneet	12,8	4,6
Johdannaiset toteutumattomat	-5,5	2,6
Muut toteutuneet	0,1	0,7
Muut toteutumattomat	-5,6	-6,8
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	0,9	57,5

7. Satunnaiset tuotot

M€	2012	2011
Konserniavustukset	8,9	6,0
Yhteensä	8,9	6,0

8. Verot

M€	2012	2011
Tilikaudelta	0,2	-0,8
Edellisiltä kausilta	0,9	-0,3
Laskennallisen verovelan muutos	0,0	0,0
Yhteensä	1,1	-1,2

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

2012 M€	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2,3	-	0,7	-	3,0
Lisäykset	0,1	-	0,2	-	0,3
Vähennykset			0,4		0,4
Hankintameno 31.12.	2,5	-	0,4	-	2,9
Kertyneet poistot 1.1.	1,4	-	0,6	-	1,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-	-0,4	-	-0,4
Tilikauden poisto	0,4	-	0,0	-	0,4
Kertyneet poistot 31.12.	1,7	-	0,2	-	1,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	-	0,2	-	0,9

2011 M€	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset aineettomat hankinnat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	2,1	0,1	0,6	0,0	2,8
Lisäykset	0,1	-	0,1	-	0,2
Siirrot erien välillä	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Hankintameno 31.12.	2,3	-	0,7	-	3,0
Kertyneet poistot 1.1.	1,0	-	0,5	-	1,5
Tilikauden poisto	0,3	-	0,1	-	0,4
Kertyneet poistot 31.12.	1,3	-	0,6	-	1,9
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,0	-	0,1	-	1,1

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

10. Sijoitukset

M€	2012	2011
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 1.1.	244,9	211,4
Lisäykset	3,4	67,9
Vähennykset	43,0	34,4
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	205,3	244,9
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	0,1	0,1
Lisäykset	-	0,0
Vähennykset	0,0	0,0
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,1	0,1
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	188,7	162,8
- Pääomalaina	5,0	5,0
- Muut	0,2	-
Lainasaamiset yhteensä	193,9	167,8
Yhteensä	399,3	412,8

Konserniyhtiöosakkeiden vähennyksiin sisältyy 40 miljoonan euron Uponor Hispania S.A.:n osakkeiden arvonalentuminen. Vuonna 2011 vähennyksiin sisältyi 30 miljoonan euron arvonalentuminen liittyen Uponor Beteiligungs GmbH:n osakkeisiin. Arvonalentumiset on tehty saatujen osinkojen seurauksena.

11. Lyhytaikaiset saamiset

M€	2012	2011
Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	5,9	5,0
- lainasaamiset	28,0	103,9
- siirtosaamiset	0,1	-
- muut saamiset	41,0	37,0
Yhteensä	75,0	145,9
Muilta		
- siirtosaamiset	3,0	1,6
- laskennalliset verosaamiset	0,8	0,9
- muut saamiset	2,7	2,1
Yhteensä	6,5	4,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	81,5	150,5

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista. Laskennalliset verosaamiset sisältävät pitkäaikaisia verosaamisia yhteensä 0,7 miljoonaa euroa.

M€	2012	2011
Siirtosaamiset		
Korkotuotot	0,0	0,0
Verot	0,4	1,4
Muut	2,7	0,2
Yhteensä	3,1	1,6

12. Oman pääoman muutokset

M€	2012	2011
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146,4	146,4
Osakepääoma 31.12.	146,4	146,4
Ylikurssirahasto 1.1.	50,2	50,2
Ylikurssirahasto 31.12.	50,2	50,2
Sidottu oma pääoma yhteensä	196,6	196,6
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,1	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	133,4	114,6
Osingonjako	-25,6	-40,2
Lunastamattomien osinkojen palautus	0,0	-
Omat osakkeet	0,1	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	107,9	74,4
Tilikauden tulos	1,4	59,0
Vapaa oma pääoma yhteensä	109,4	133,5
Oma pääoma 31.12.	306,0	330,1
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto	109,0	75,6
Tilikauden voitto	1,3	59,0
Omat osakkeet	-1,0	-1,2
Jakokelpoiset varat, 31.12.	109,4	133,5

13. Poistoero

M€	2012	2011
- Muut pitkävaikutteiset menot	0,2	0,1
- Koneet ja kalusto	0,0	0,0
Yhteensä	0,2	0,1

Poistoerosta aiheutuu laskennallista verovelkaa, jota emoyhtiön erillistilin-päätöksessä ei ole kirjattu.

14. Pakolliset varaukset

M€	2012	2011
Eläkevastuu	0,1	0,1
Ympäristövaraus	3,3	3,5
Yhteensä	3,4	3,6

15. Pitkäaikainen vieras pääoma

M€	2012	2011
Joukkovelkakirjalainat	100,0	100,0
Yhteensä	100,0	100,0

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

M€	2013	2016	2017–
Joukkovelkakirjalainat	0,0	20,0	80,0

16. Lyhytaikainen vieras pääoma

M€	2012	2011
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	1,5	1,1
- siirtovelat	0,8	0,2
- muut lyhytaikaiset velat	72,4	143,5
Yhteensä	74,7	144,8

Muilta		
- ostovelat	1,2	1,1
- siirtovelat	2,2	2,1
- muut lyhytaikaiset velat	4,4	7,1
Yhteensä	7,8	10,3

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä **82,5** 155,1

Siirtovelat

Henkilökulut	0,5	0,6
Bonukset	0,5	0,3
Verot	0,3	0,3
Korot	0,2	0,1
Muut	1,5	0,9
Yhteensä	3,0	2,2

17. Vastuusitoumukset

M€	2012	2011
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	16,1	19,7
Takaukset	16,1	19,7

Käyttöleasingitoumukset (sisältää vuokravastuut)

Käyttöleasingvastuut, erääntyminen seuraavien 12 kuukauden aikana	0,8	0,7
Käyttöleasingvastuut, erääntyminen yli 12 kuukauden kuluttua	4,3	0,3
Leasingvastuut	5,2	1,0

Yhteensä 21,2 20,7

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

18. Johdannaissopimukset

M€	2012	2011
	Nimellisarvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	50,0	50,0
	Käyvät arvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-2,5	-1,8
	Nimellisarvot	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	243,3	212,8
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	60,4	57,6
Ostetut valuuttaoptiot	10,8	14,2
Asetetut valuuttaoptiot	10,8	14,2
	Käyvät arvot	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	0,8	-2,5
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	0,2	-0,1
Ostetut valuuttaoptiot	0,1	0,0
Asetetut valuuttaoptiot	-0,0	-0,0
	Käyvät arvot	
Hyödykejohdannaiset:		
Termiinisopimukset	-0,7	-0,5
	Tuloslaskelmaan merkityt käyvän arvonmuutokset	
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset	0,8	-2,5
Konsernin sisäiset termiinisopimukset	0,0	-0,1
Ostetut valuuttaoptiot	0,1	0,0
Asetetut valuuttaoptiot	-0,0	-0,0
	Käyvät arvot	
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-0,8	-1,8

Tilintarkastuskertomus

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2012. Tilinpäätös sisältää konsernin laajan tuloslaskelman, taseen, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön tuloslaskelman, taseen, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestystä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyysriskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 12. helmikuuta 2013

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Mikael Paul
KHT

Vuosineljännestitiedot

	2012				2011			
	10-12	7-9	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6	1-3
Jatkuvat toiminnot								
Liikevaihto, M€	189,6	211,3	218,1	192,5	197,0	213,7	222,6	173,2
- Talotekniikka – Eurooppa	121,6	129,9	133,2	133,0	132,9	140,9	147,8	122,3
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	38,1	43,1	38,9	31,0	32,1	33,2	29,5	26,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, USD	49,8	54,5	49,7	41,4	43,2	46,8	42,8	37,2
- Yhdyskuntatekniikka	31,4	40,3	47,6	29,7	34,3	42,1	47,3	26,0
Bruttokate, M€	72,2	82,6	81,4	74,6	70,0	77,9	80,5	64,5
- Bruttokate, %	38,1	39,1	37,3	38,7	35,5	36,5	36,2	37,2
Liikevoitto, M€	10,2	22,1	16,1	9,3	-3,0	19,7	15,5	3,2
- Talotekniikka – Eurooppa	9,4	13,9	12,2	11,7	7,8	13,4	13,9	6,6
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	3,5	7,5	4,1	2,7	1,8	4,9	2,7	0,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, USD	4,6	9,6	5,3	3,5	2,4	7,0	3,8	1,0
- Yhdyskuntatekniikka	-2,7	2,4	2,2	-1,9	-1,5	1,4	1,7	-4,0
- Muut	0,3	-1,4	-2,6	-2,4	-10,4	0,1	-2,6	-1,1
Liikevoitto, % liikevaihdosta	5,4	10,4	7,4	4,8	-1,5	9,2	7,0	1,8
- Talotekniikka – Eurooppa	7,7	10,7	9,1	8,8	5,9	9,5	9,4	5,4
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	9,1	17,4	10,6	8,5	5,7	14,8	8,9	2,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, USD	9,2	17,5	10,6	8,5	5,7	14,8	8,9	2,7
- Yhdyskuntatekniikka	-8,6	5,8	4,7	-6,5	-4,4	3,2	3,7	-15,4
Kauden tulos, M€	7,1	12,4	8,8	4,5	-21,3	12,3	9,0	1,5
Taseen loppusumma, M€	498,5	539,0	559,1	542,0	515,0	562,9	596,1	528,0
Tulos/osake, €	0,10	0,17	0,12	0,06	-0,29	0,17	0,13	0,02
Oma pääoma/osake, €	2,87	2,78	2,65	2,51	2,86	3,18	3,00	2,87
Markkina-arvo, €	702,8	600,3	517,2	632,5	502,2	451,7	837,5	880,7
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a)	16,7	18,1	15,3	11,1	11,0	15,3	10,6	4,7
Korollinen nettovelka kauden lopussa, M€	94,0	117,7	143,9	145,3	83,9	126,8	150,9	130,8
Velkaantumisaste, %	44,8	57,9	74,2	79,2	39,3	53,7	67,7	62,3
Velkaantumisaste, %, rullaava, neljä vuosineljännestä	64,0	48,2	61,7	60,1	55,8	52,6	49,3	46,0
Bruttoinvestoinnit, M€	6,8	4,6	4,0	3,8	11,2	3,6	6,3	2,9
- % liikevaihdosta	3,2	2,3	1,8	2,0	5,3	1,7	2,8	1,7

Uponorin analyytikot

Carnegie Investment Bank AB
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Tommy Ilmoni**
Puh. (09) 6187 1235
tommy.ilmoni@carnegie.fi
www.carnegie.fi

Danske Bank Oyj
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Ari Järvinen**
Puh. 010 236 4760
ari.jarvinen@danskebank.com
www.danskebank.com

Deutsche Bank AG
Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Manu Rimpelä**
Puh. +44 20 7545 5669
manu.rimpela@db.com
www.db.com

DNB Bank ASA
Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Lars Brorson**
Puh. +44 20 7621 6149
lars.brorson@dnb.no
www.dnb.no

Evli Pankki Oyj
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Mika Karppinen**
Puh. (09) 4766 9643
mika.karppinen@evli.com
www.evli.com

Goldman Sachs International
Lontoo, Iso-Britannia
Yhteyshenkilö: **Will Wyman**
Puh. +44 20 7552 2998
will.wyman@gs.com
www.gs.com

Inderes Oy
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Sauli Vilén**
Puh. 044 025 8908
sauli.vilen@inderes.com
www.inderes.fi

Nordea Bank Finland Oyj
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Johannes Grasberger**
Puh. (09) 1655 9929
johannes.grasberger@nordea.com
www.nordea.com

Pohjola Pankki Oyj
Helsinki
Yhteyshenkilö:
Matias Rautionmaa
Puh. 010 252 4408
matias.rautionmaa@pohjola.fi
www.pohjola.fi

SEB Enskilda
Helsinki
Yhteyshenkilö: **Jutta Rahikainen**
Puh. (09) 6162 8713
jutta.rahikainen@enskilda.fi
www.enskilda.se

Swedbank First Securities
Oslo, Norja
Yhteyshenkilö: **Are Martin Berntzen**
Puh. +47 23 23 82 66
are.martin.berntzen@swedbank.no
www.swedbank.no

Uponor Oyj
Äyritie 20
PL 37
01511 Vantaa

P 020 129 211
F 020 129 2841
W www.uponor.fi

Uponor
simply more